

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

2 april 2003

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

DECRETEN INSTEMMING MET DE INVESTERINGSOVEREENKOMSTEN TUSSEN DE BLEU EN BENIN, BURKINA FASO, DE COMOREN, ZAMBIA EN KROATIË

DECREET OPPERVLAKTEDELSTOFFEN

DECREET SOCIAAL-CULTUREEL VOLWASSENENWERK

DECREET GOEDKEURING SAMENWERKINGSAKKOORD MEDISCH VERANTWOORDE SPORT-BEOEFENING

DECREET HERSTRUCTURERING VAN HET HOGER ONDERWIJS IN VLAANDEREN

DECREET WIJZIGING DECREET UNIVERSITEITEN EN DECREET HOGESCHOLEN

RESOLUTIE IMPLEMENTATIE VAN DE SORBONNE- EN BOLOGNAVERKLARING

RESOLUTIE GEBRUIK VAN NEDERLANDSTALIGE GRADEN VOOR HET HOGER ONDERWIJS

RESOLUTIE GEBRUIK VAN HET ENGELS IN HET HOGER ONDERWIJS

VERZOEKSCRIFT BEHOUD VAN HET NEDERLANDSTALIG KARAKTER VAN HET HOGER ONDERWIJS

DECRETEN UNIVERSITEIT ANTWERPEN

BIJZONDER DECREET DEELNAME VAN GEMEENSCHAPSINSTELLINGEN AAN DE ASSOCIATIES IN HET HOGER ONDERWIJS

Inhoud

Nr. 48

 Woensdag 2 april 2003
 Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Voorstel van bijzonder decreet	
Indiening en verwijzing	1
Voorstellen van decreet	
Indiening en verwijzing	1
Advies van de Raad van State	
Indiening en verwijzing	2
Verslagen	
Indiening	2
Met redenen omklede moties	
Indiening	3
Verzoekschriften	
Indiening	4
Voorontwerpen van decreet	
Indiening	4
Mededeling van de Vlaamse regering	
Indiening	5
Mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap	
Indiening	5
Mededelingen van het Rekenhof	
Indiening	6
Mededeling van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie	
Indiening	6
Jaarverslagen	
Indiening	6
Motie van een gemeente	
Indiening	7
Kennisgevingen van het Arbitragehof	
Indiening	7
Ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Benin inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001 – 1479 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2	

Algemene bespreking	7
Artikelsgewijze bespreking	7
Ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Burkina Faso inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001 – 1480 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	8
Artikelsgewijze bespreking	8
Ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de federale islamitische republiek der Comoren inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001 – 1481 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	8
Artikelsgewijze bespreking	9
Ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Zambia inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Lusaka op 28 mei 2001 – 1482 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	9
Artikelsgewijze bespreking	9
Ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Kroatië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 31 oktober 2001 – 1483 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	10
Artikelsgewijze bespreking	10
Ontwerp van decreet betreffende de oppervlaktedelfstoffen – 1486 (2002-2003) – Nrs. 1 tot 4	
Algemene bespreking	10
Sprekers : de heren Eddy Schuermans en Roland Van Goethem, verslaggever, mevrouw Isabel Vertriest en minister Jaak Gabriëls	
Artikelsgewijze bespreking	15
Ontwerp van decreet betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk – 1501 (2002-2003) – Nrs. 1 tot 8	
Algemene bespreking	24
Sprekers : mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Herman Lauwers, verslaggever en Jos Stassen, mevrouw Niki De Gryze, de heer Dany Vandenbossche en minister Paul Van Grembergen	
Artikelsgewijze bespreking	38
Ontwerp van decreet tot goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 19 juni 2001 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening, gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie – 1543 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	63
Sprekers : mevrouw Trees Merckx-Van Goey en minister Paul Van Grembergen	
Artikelsgewijze bespreking	65
Motie van orde	
Voorstel tot verdaging van de beraadslaging	66
Sprekers : de heren Chris Vandenbroeke, Gilbert Vanleenhove, Ludo Sannen en Dirk Holemans	

- Ontwerp van decreet** betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen
– 1571 (2002-2003) – Nrs. 1 tot 7
- Voorstel van decreet** van de heer Ludo Sannen houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen, wat de taalregeling in het hoger onderwijs betreft
– 530 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 3
- Voorstel van resolutie** van de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove en Jos De Meyer en mevrouw Veerle Heeren betreffende de implementatie van de Sorbonne- en Bologna-verklaring
– 610 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2
- Voorstel van resolutie** van de heer Filip Dewinter betreffende het gebruik van Nederlandstalige graden voor het hoger onderwijs
– 631 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2
- Voorstel van resolutie** van de heren Julien Librecht, Pieter Huybrechts en Joris Van Hauthem betreffende het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs
– 1426 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2
- Verzoekschrift** betreffende het behoud van het Nederlandstalig karakter van het hoger onderwijs
– 1635 (2002-2003) – Nr. 1
- Voorstel van bijzonder decreet** van de heer Robert Voorhamme, mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heren Herman Lauwers, Marc van den Abeelen en Jo Vermeulen houdende opheffing van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen, wat het Universitair Centrum Antwerpen betreft
– 1321 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2
- Voorstel van decreet** van de heer Robert Voorhamme, mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heren Herman Lauwers, Marc van den Abeelen en Jo Vermeulen houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen
– 1322 (2002-2003) – Nrs. 1 tot 3
- Voorstel van bijzonder decreet** van de heren Luc Martens, Gilbert Van Baelen, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Karlos Callens houdende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs
– 1594 (2002-2003) – Nrs. 1 tot 4
- Algemene bespreking 67
Sprekers : de heren Gilbert Van Baelen, verslaggever, Luc Martens, Chris Vandebroek en Ludo Sannen
- Regeling van de werkzaamheden** 81

VOORZITTER : De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 09.01 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Mark Van der Poorten, Johan Weyts : gezondheidsredenen ;

Jacques Timmermans, Luc Van den Brande : buitenslands ;

Karlos Callens : ambtsverplichtingen ;

André-Emiel Bogaert, Hilde De Lobel : familieverplichtingen.

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgend voorstel van bijzonder decreet werd ingediend :

- Voorstel van bijzonder decreet van de heren Norbert De Batselier, Ludwig Caluwé, Dirk Holemans, Francis Vermeiren en Sven Gatz houdende wijziging van het bijzonder decreet van 19 juli 2002 houdende controle op de mededelingen van de voorzitter van het Vlaams Parlement
– 1637 (2002-2003) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van de heren Norbert De Batselier, Ludwig Caluwé, Dirk Holemans, Francis Vermeiren en Sven Gatz houdende wijziging van het decreet van 19 juli 2002 houdende controle op de regeringsmededelingen
– 1638 (2002-2003) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken.
- Voorstel van decreet van mevrouw Isabel Vertriest en de heren Patrick Lachaert, Jacky Maes en Herman Lauwers houdende wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen
– 1642 (2002-2003) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen.
- Voorstel van decreet van de heren Jef Van Looy, Erik Matthijs, Jos De Meyer, Gerald Kindermans en Jan Laurys en mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever houdende wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, wat de 100 %-verwerkingsplicht betreft
– 1643 (2002-2003) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening.
- Voorstel van decreet van de heer Johan Sauwens c.s. houdende uitbreiding van de bevoegdheden van de entiteit Interne Audit
– 1645 (2002-2003) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE**Indiening en verwijzing**

De voorzitter : Het volgend advies van de Raad van State werd ingediend :

- Advies van de Raad van State over het voorstel van decreet van de heer Ludwig Caluwé c.s. houdende de mogelijkheid voor de gemeenten het woonrecht aan bepaalde voorwaarden te onderwerpen
– 593 (2000-2001) – Nr. 2.
Verwezen naar de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid.

VERSLAGEN**Indiening**

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden uitgebracht door de heer Freddy Sarens over het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Benin inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001
– 1479 (2002-2003) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden uitgebracht door de heer Freddy Sarens over het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Burkina Faso inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001
– 1480 (2002-2003) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden uitgebracht door de heer Freddy Sarens over het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de federale islamitische

republiek der Comoren inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001
– 1481 (2002-2003) – Nr. 2.

- Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden uitgebracht door de heer Freddy Sarens over het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Zambia inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Lusaka op 28 mei 2001
– 1482 (2002-2003) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden uitgebracht door de heer Freddy Sarens over het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Kroatië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 31 oktober 2001
– 1483 (2002-2003) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening uitgebracht door de heer Jef Van Looy over het voorstel van decreet van de heren Gerald Kindermans, Erik Matthijs, Jef Van Looy, Carl Decaluwe, Johan De Roo en Jan Laurys houdende wijziging van artikel 195quinquies van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening
– 1510 (2002-2003) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid uitgebracht door mevrouw Hilde De Lobel over het voorstel van resolutie van de heren Joris Van Hauthem en Luk Van Nieuwenhuysen betreffende het taalgebruik bij het verzenden van de oproepingsbrieven voor de federale parlementsverkiezingen van 18 mei 2003 in de faciliteitengemeenten
– 1560 (2002-2003) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid uitgebracht door de heer Jos De Meyer over het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 31 januari 2003 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon basisonderwijs type 7
– 1587 (2002-2003) – Nr. 2.

Voorzitter

- Verslag namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting uitgebracht door de heer Lucien Suykens over het ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische aanpassingen in het licht van de bijstandsverlening in gevolge de watersnood van de jaarwende 2002-2003
– 1610 (2002-2003) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen uitgebracht door mevrouw Ann De Martelaer over de gedachtewisseling over de centrale wachtlijst voor opvang en begeleiding van personen met een handicap in Vlaanderen – Programmavoorstel 2003-2007
– 1644 (2002-2003) – Nr. 1.
- Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid uitgebracht door de heer Cis Schepens over de gedachtewisseling over actuele dossiers in de sector Binnenlandse Aangelegenheden, met de Vereniging van de Vlaamse Provincies
– 1647 (2002-2003) – Nr. 1.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIES**Indiening**

De voorzitter : De volgende met redenen omklede moties werden ingediend :

- Met redenen omklede motie van de heren Luc Van den Brande, Eric Van Rompuy en Ludwig Caluwé en mevrouw Mieke Van Hecke tot besluit van de op 25 maart 2003 door de heer Luc Van den Brande in commissie gehouden interpellatie tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, over het standpunt van de Vlaamse regering ten aanzien van de door de federale regering voorgestelde verklaring tot herziening van de Grondwet
– 1639 (2002-2003) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Carl Decaluwe en Jan Verfaillie, mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heren Eddy Schuermans en Jos De Meyer tot besluit van de op

25 maart 2003 door de heer Carl Decaluwe in commissie gehouden interpellatie tot de heer Gilbert Bossuyt, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de veiligheid van het personeel bij De Lijn
– 1640 (2002-2003) – Nr. 1.

- Met redenen omklede motie van de heren André Van Nieuwkerke, Frans Ramon, Dirk De Cock en Sven Gatz tot besluit van de op 27 maart 2003 :
  - 1° door mevrouw Brigitte Grouwels in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een eventuele versoepeling van de absolute inschrijvingsplicht, ingeschreven in het gelijkekansen-decreet, voor Nederlandstalige scholen uit Brussel ;
  - 2° door de heer Dominiek Lootens-Stael in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de berichtgeving inzake de kwantitatieve evolutie van het Brussels Nederlandstalig onderwijs enerzijds en de kwalitatieve evolutie van dat onderwijs anderzijds ;
  - 3° door de heer Kris Van Dijck in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de knelpunten inzake de implementatie van het gelijke onderwijskansendecreet I
– 1641 (2002-2003) – Nr. 1.

- Met redenen omklede motie van de heer Felix Strackx, mevrouw Niki De Gryze en de heer Wilfried Aers tot besluit van de op 27 maart 2003 door de heer Felix Strackx in commissie gehouden interpellatie tot de heer Paul Van Grumbergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, tot de heer Renaat Landuyt, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, en tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, over de crisis in de Vlaamse populaire-muziekindustrie
– 1646 (2002-2003) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke en de heren Luc Martens en Kris Van Dijck tot besluit van de op 27 maart 2003 :
  - 1° door mevrouw Brigitte Grouwels in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Mar-

Voorzitter

leen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een eventuele versoepeling van de absolute inschrijvingsplicht, ingeschreven in het gelijkekansendecreet, voor Nederlandstalige scholen uit Brussel ;

2° door de heer Dominiek Lootens-Stael in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de berichtgeving inzake de kwantitatieve evolutie van het Brussels Nederlandstalig onderwijs enerzijds en de kwalitatieve evolutie van dat onderwijs anderzijds ;

3° door de heer Kris Van Dijck in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de knelpunten inzake de implementatie van het gelijke onderwijskansendecreet I
– 1648 (2002-2003) – Nr. 1.

– Met redenen omklede motie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Sonja Becq tot besluit van de op 27 maart 2003 door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de moeilijkheden waarmee dagverzorgingscentra geconfronteerd worden
– 1649 (2002-2003) – Nr. 1.

– Met redenen omklede motie van de heer Dominiek Lootens-Stael tot besluit van de op 27 maart 2003 :

1° door mevrouw Brigitte Grouwels in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een eventuele versoepeling van de absolute inschrijvingsplicht, ingeschreven in het gelijkekansendecreet, voor Nederlandstalige scholen uit Brussel ;

2° door de heer Dominiek Lootens-Stael in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de berichtgeving inzake de kwantitatieve evolutie van het Brussels Nederlandstalig onderwijs enerzijds en de kwalitatieve evolutie van dat onderwijs anderzijds ;

3° door de heer Kris Van Dijck in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onder-

wijs en Vorming, over de knelpunten inzake de implementatie van het gelijke onderwijskansendecreet I
– 1650 (2002-2003) – Nr. 1.

VERZOEKSCHRIFTEN**Indiening**

De voorzitter : De volgende verzoekschriften werden ingediend :

- Verzoekschrift van de heer Eric Van As over het toezicht op de door de Vlaamse overheid gesubsidieerde instellingen
– 53 (2002-2003) ;
- Verzoekschrift van de heer Eric Van As over een koppeling van de financiering van onderwijsinstellingen aan de slaagcijfers
– 54 (2002-2003) ;
- Verzoekschrift van de heer Eric Van As over toiletbezoek tijdens examens
– 55 (2002-2003) ;
- Verzoekschrift van de heer Jord Vandenhoudt over de 's Hertogenmolens te Aarschot
– 56 (2002-2003) ;
- Verzoekschrift van de heer Bruno Cornelis over het recht op een studiebeurs
– 57 (2002-2003) ;
- Verzoekschrift van mevrouw Lieve Huybrechts over de uitstapregeling voor onderwijzers geboren in 1947
– 58 (2002-2003).

VOORONTWERPEN VAN DECREET**Indiening**

De voorzitter : De volgende voorontwerpen van decreet werden ingediend :

Voorzitter

- Voorontwerp van decreet tot vaststelling van de algemene regels inzake de erkenning en basis-subsidiëring van mobiliteitsverenigingen, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 28 februari 2003 (VR 59/2002-2003) ;
- Voorontwerp van decreet houdende instemming met de stabilisatie- en associatie-overeenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de voormalige Joegoslavische republiek Macedonië, anderzijds, de bijlagen I tot VII, de protocollen 1 tot 5 en de slotakte, ondertekend in Luxemburg op 9 april 2001, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 21 maart 2003 (VR 60/2002-2003) ;
- Voorontwerp van decreet houdende instemming met de stabilisatie- en associatie-overeenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de republiek Kroatië, anderzijds, de bijlagen I tot VII, de protocollen 1 tot 6 en de slotakte, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 21 maart 2003 (VR 61/2002-2003) ;
- Voorontwerp van decreet houdende instemming met de Europees-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de democratische volksrepubliek Algerije, anderzijds, met de bijlagen, de protocollen en de slotakte, ondertekend in Valencia op 22 april 2002, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 21 maart 2003 (VR 62/2002-2003) ;
- Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 1991 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 21 maart 2003 (VR 63/2002-2003) ;
- Voorontwerp van decreet betreffende het activeren van risicokapitaal in Vlaanderen (het ARK-decreet), technische en verduidelijkende aanpassingen ingevolge het advies van de federale overheid, goedgekeurd door de Vlaamse regering op 21 maart 2003 (VR 64/2002-2003).

Deze voorontwerpen van decreet liggen ter inzage

op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELING VAN DE VLAAMSE REGERING
Indiening

De voorzitter : De volgende mededeling van de Vlaamse regering werd ingediend :

- Besluit van de Vlaamse regering van 28 februari 2003 houdende voorlopige vaststelling van een herziening van het Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen (DOC 171/2002-2003).

Deze mededeling van de Vlaamse regering ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELINGEN VAN HET MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP
Indiening

De voorzitter : De volgende mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werden ingediend :

- Beslissing van de Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie d.d. 5 maart 2003 betreffende de klacht van de heer Ph. Dewinter tegen ATV (DOC 172/2002-2003) ;
- Beslissing van de Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie d.d. 5 maart 2003 betreffende de klacht van de heer L. Caluwé tegen VRT (DOC 173/2002-2003) ;
- Beslissing van de Vlaamse Geschillenraad voor radio en televisie d.d. 5 maart 2003 betreffende de klacht van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (CGKR) tegen de nv Vlaamse Mediamaatschappij (VMM) (DOC 174/2002-2003) ;

Voorzitter

- Advies van de Vlaamse Gezondheidsraad d.d. 18 maart 2003 over het ontwerp van decreet betreffende de indeling in zorgregio's en betreffende de samenwerking en programmatie van gezondheidsvoorzieningen en welzijnvoorzieningen
(DOC 175/2002-2003).

Deze mededelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELINGEN VAN HET REKENHOF**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededelingen van het Rekenhof werden ingediend :

- Brief N 14-2.268.649 B1 d.d. 20 maart 2003 betreffende de vraag om inzage- en documentatieright vanwege Vlaams volksvertegenwoordiger de heer C. Decaluwe d.d. 10 maart 2003 inzake de kabinetsuitgaven van minister Gabriëls en van minister Vanderpoorten
(DOC 178/2002-2003) ;
- Brief N 14-2.271.794 B2 d.d. 24 maart 2003 betreffende de vraag om inzage van de Vlaamse volksvertegenwoordiger M. van den Abeelen d.d. 20 maart 2003 inzake de controle van de kabinetsuitgaven van de gewezen Vlaamse ministers L. Van den Brande en T. Kelchtermans
(DOC 180/2002-2003).

Deze mededelingen van het Rekenhof liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELING VAN DE VASTE NATIONALE CULTUURPACTCOMMISSIE (VNC)**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededeling van de VNC werd ingediend :

- Uitspraken van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie inzake klachten betreffende de problematiek van subsidiëring (variabele subsidies), zoals voorzien in het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal cultuurbeleid :
- klacht van de Stad Sint-Niklaas en het Cultuurcentrum Sint-Niklaas versus de Vlaamse minister van Cultuur ;
- klacht van de Stad Aalst versus de Vlaamse minister van Cultuur ;
- klacht van de Gemeente Grimbergen versus de Vlaamse minister van Cultuur ;
- klacht van de Gemeente Asse en Cultuurcentrum Den Horinck versus de Vlaamse minister van Cultuur ;
- klacht van de stad Roeselare en Cultuurcentrum De Spil versus de Vlaamse minister van Cultuur ;
- klacht van de Stad Sint-Niklaas versus de Vlaamse minister van Cultuur
(DOC 177/2002-2003).

Deze mededeling van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

JAARVERSLAGEN**Indiening**

De voorzitter : De volgende jaarverslagen werden ingediend :

Voorzitter

- Tweejaarlijks verslag 2001-2002 van het College van Regeringscommissarissen bij de Vlaamse universiteiten (DOC 170/2002-2003) ;
- Jaarverslag 2002 van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur (DOC 179/2002-2003) ;
- Jaarverslag 2002 van de Vlaamse regering omtrent de naleving van het Verdrag van de Rechten van het Kind in die landen, waarmee de Vlaamse Gemeenschap een decretaal goedgekeurd exclusief en algemeen samenwerkingsverdrag heeft gesloten (DOC 181/2002-2003) ;
- Jaarverslag 2002 van de Vlaamse Gezondheidsraad (DOC 182/2002-2003).

Deze jaarverslagen liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MOTIE VAN EEN GEMEENTE**Indiening**

De voorzitter : De volgende motie van een gemeente werd ingediend :

- Motie van de gemeente Sint-Pieters-Woluwe om elke bijdrage of elk overleg teneinde één of meerdere scholen van Sint-Pieters-Woluwe toe te laten les te geven in de beide talen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in te wijden, goedgekeurd door de gemeenteraad op 26 februari 2003 (DOC 176/2002-2003).

Deze motie van een gemeente ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

KENNISGEVINGEN VAN HET ARBITRAGEHOF**Indiening**

De voorzitter : De volgende kennisgevingen van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernietiging en prejudiciële vragen liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement :

- Rolnummer 2633 ;
- Rolnummer 2636 ;
- Rolnummers 2641 en 2646 (samengevoegde zaken) ;
- Rolnummer 2665.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Benin inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001

– 1479 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Benin inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Sarens, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Benin inzake de wederzijdse

Voorzitter

bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Benin inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001, zal volkomen gevolg hebben.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Burkina Faso inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001 – 1480 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Burkina Faso inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Sarens, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Burkina Faso inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Burkina Faso inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001, zal volkomen gevolg hebben.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de federale islamitische republiek der Comoren inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001 – 1481 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse

Voorzitter

Economische Unie en de federale islamitische republiek der Comoren inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Sarens, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de federale islamitische republiek der Comoren inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de federale islamitische republiek der Comoren inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 18 mei 2001, zal volkomen gevolg hebben.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Zambia inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Lusaka op 28 mei 2001
– 1482 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Zambia inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Lusaka op 28 mei 2001.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Sarens, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Zambia inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Lusaka op 28 mei 2001.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Zambia inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Lusaka op 28 mei 2001, zal volkomen gevolg hebben.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Kroatië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 31 oktober 2001
– 1483 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Kroatië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 31 oktober 2001.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Sarens, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Kroatië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 31 oktober 2001.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Kroatië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 31 oktober 2001, zal volkomen gevolg hebben.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

– *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

ONTWERP VAN DECREET betreffende de oppervlaktedelfstoffen
– 1486 (2002-2003) – Nrs. 1 tot 4

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de oppervlaktedelfstoffen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, ik merk op dat de regering niet aanwezig is. Ik betreurt dat, want dit is een bespreking van een ontwerp van decreet.

De voorzitter : Bij de bespreking van een ontwerp van decreet verwachten we inderdaad dat de regeringsleden aanwezig zijn. We hebben vooralsnog slechts één melding van een minister die om wettige redenen verhinderd is.

Mevrouw Declercq, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

De heer Van Goethem, verslaggever, heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, voor-

Van Goethem

eerst dank ik de verslaggevers en de secretarissen voor dit verslag.

De commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme heeft op 16 januari, 20 februari, 25 februari en 13 maart het ontwerp van decreet betreffende de oppervlaktedelfstoffen besproken. Tijdens de hoorzittingen die naar aanleiding van dit ontwerp van decreet werden gehouden, konden de verschillende actoren hun standpunt toelichten.

De heren Leenders en Van Roo van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, administratie Economie, afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, gingen in hun uiteenzetting dieper in op de totstandkoming van het decreet evenals de technische kanten ervan en de bekommernissen van de decreetgever.

De heer Mees, directeur van het Vlaams Instituut voor de Zee, belichtte zowel de voordelen als de nadelen van de zandwinning op zee. Hij waarschuwde voor ongebreidelde zeewinning die een impact zou kunnen hebben op de hydrografie, de hydrodynamiek, de sedimentologie, het bodemleven en de visfauna.

De heer Devisch, voorzitter van de Boerenbond, vreesde vooral dat de landbouwers het slachtoffer zouden kunnen worden. Hij zei dat er een spanningsveld ontstaat tussen de ontginningssector en de land- en tuinbouwers. Volgens de heer Devisch zou de landbouwgrond wel eens een restgebied kunnen worden na ontginningsgebieden, beschermde landschappen, vogelrichtlijn- en habitatgebieden, overstromingsgebieden, bosuitbreidingsgebieden en stadsbossen.

De heer Van Buggenhout van het actiecomité 'Zand Erover' hield op zijn beurt een pleidooi voor meer zeewinning en voor de invoer van zand uit dunbevolkte landen zoals Noorwegen. Hij koos voor die oplossingen vooral vanwege de grote bevolkingsdichtheid in Vlaanderen en om de landbouwgronden zoveel mogelijk te sparen.

De heer Houben van de firma Marmorith gaf een technische toelichting bij het gebruik van alternatieven die door zijn firma worden ontwikkeld. Dankzij deze alternatieven zou het gebruik van beton sterk kunnen worden gereduceerd zonder de draagkracht van de constructies aan te tasten.

De heer Coolen, auteur van de PWC-studie over de sociaal-economische gevolgen van de stopzetting van de grindwinning in Limburg, belichtte de noden van de zandverwerkende industrie in Vlaanderen. Hij schetste ook de problemen en beperkingen van alternatieven zoals staalslakken, bodemslakken en baggerslib.

De heer De Nie, bestuurdersecretaris van de VZW Bedrijfsgroepering der Zandgroeven, ging dieper in op het economisch aspect van de zandwinnings. Hij verduidelijkte de behoeften vanuit het oogpunt van de industrie en de prijszetting. Wel had hij vragen bij de planning, want 25 jaar vond hij te kort.

De heer Verhofsté, secretaris van de Vereniging van Oost-Vlaamse Zandontginners, sloot zich in grote lijnen aan bij de uiteenzetting van de vorige spreker met bijzondere aandacht voor de problematiek in Oost en West-Vlaanderen. Hij stelde: 'Het Vlaams Gewest kan volgens mij het best regelgevend optreden voor de winning van primaire grondstoffen, zonder zich afhankelijk te maken van de federale overheid of het buitenland.'

De heer Van Den Bossche van de Vlaamse baksteen- en Dakpannenfabrikanten schetste de evolutie van de steenbakkerijen en pannenbakkerijen en lichtte eveneens de specifieke problematiek bij de klei- en leemontginningen toe. Hij benadrukt eveneens dat de industrie al heel wat inspanningen heeft geleverd om zo zuinig mogelijk met de grondstoffen om te springen.

De heer Grietens van de Bond Beter Leefmilieu betreurt dat het stimuleren van alternatieven voor primaire grondstoffen in het decreet niet beter aan bod komt. Verder houdt hij een pleidooi voor regulerende heffingen, maar hij heeft geen zicht op de gevolgen daarvan voor de bouwindustrie.

Als laatste spreker pleit de heer Thoelen van het Vlaams Instituut voor Bio-Ecologisch bouwen en wonen voor een beter en veelvuldiger gebruik van recyclagematerialen en nagroeibare grondstoffen. Hij uit ook bedenkingen bij de invoer van goedkope natuurstenen uit derdewereldlanden.

In zijn uiteenzetting schetst minister Gabriëls het economisch belang van de oppervlaktedelfstoffen en hun veelvuldige toepassingen. Hij gaat ook dieper in op de inhoud van het decreet door begrippen als ontginningsmachtiging en realisatie van de eindafwerking nader toe te lichten. De minister besluit dat dit decreet de sociale, ecologische en economische principes met elkaar verzoent en tege-

Van Goethem

moetkomt aan milieutechnische en ruimtelijke eisen.

De heer Geraerts belicht enkele positieve punten, maar vreest toch wel dat de landbouw het slachtoffer wordt van dit decreet.

De heer Schuermans vindt positieve elementen in het decreet terug, maar merkt op dat de ontginningsmachtigingen tot juridische problemen kunnen leiden.

Mevrouw Vertriest ziet ook bijzonder positieve kanten aan dit decreet. Ze pleit nogmaals voor recuperatie en recyclage.

Mevrouw Baeke verwijst naar de solidariteit tussen de huidige en de volgende generaties en het goede evenwicht tussen de sociale, economische en ecologische belangen.

Op zijn beurt somt de heer Sols verschillende positieve aspecten van dit decreet op zoals het opmaken van een delfstoffenplan, het bevorderen van rationeel gebruik en het afdwingen van de eindrealisatie.

In zijn antwoord benadrukt de minister nogmaals dat dit een kaderdecreet betreft, maar dat dit niet betekent dat het een vaag passe-partoutdecreet is. De Raad van State stelt dat de decreetgever binnen zijn bevoegdheden blijft. Verder waarschuwt de minister nog voor een te grote afhankelijkheid van import uit het buitenland en voor de beperkingen van alternatieven zoals baggerslib.

De artikelen 1 tot en met 36, evenals de amendementen, werden met 10 stemmen aangenomen. Het ontwerp van decreet werd aangenomen met 10 stemmen in de commissie. (*Applaus bij het VB en CD&V*)

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, beste collega's, onze fractie zal het voorliggende ontwerp van decreet goedkeuren. We bevestigen daarmee onze houding die we hebben aangenomen tijdens de behandeling in de commissie. We vinden het goed dat er een decretale regeling komt voor deze sociaal-economisch en ecologisch belangrijke materie. Dit neemt niet weg dat we nauwlettend zullen toezien op de uitvoering van het decreet.

Mijnheer de minister, ik betreur, samen met enkele collega's van de oppositie die dit ontwerp van decreet unaniem hebben goedgekeurd in de commissie, dat u het nodig hebt gevonden onze genuanceerde houding te hekelen in de pers. Ik ga er voor de toekomst van uit dat u het vanzelfsprekend vindt dat een oppositielid altijd tegenstemt.

Het is goed dat er een decretale regeling komt voor een activiteit die bijvoorbeeld een belangrijke impact heeft op de landbouw. We delen de bekommernis van de agrarische sector die is geuit tijdens de hoorzittingen, namelijk dat het belangrijk is dat de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen doorgang vindt en dat er werk wordt gemaakt van de voorziene 750.000 hectaren voor beroepslandbouw en niet voortdurend voorafnames blijft doen in het buitengebied zonder dat deze 750.000 hectaren gegarandeerd zijn.

Ook op het microniveau vinden we het belangrijk dat de landbouwer die bepaalde gebieden verliest, nieuwe percelen kan krijgen. Is het verlies dermate groot dat het voortbestaan van de zaak onmogelijk wordt gemaakt, moet er een volledige financiële compensatie zijn.

Opvallend is dat in de hoorzittingen uitgebreid is ingegaan op het aspect van de grindwinning. Voor een goed begrip : dit is niet opgenomen in het voorliggende ontwerp van decreet. Er is een decretale regeling in verband met grind, waarvan we denken dat daar ook een evaluatie over moet komen. Het feit dat de meerderheid in deze aangelegenheid verdeeld is, heeft belet dat deze evaluatie doorgang vindt. Wij betreuren dit, wat ook de uitkomst van zo'n evaluatie zou zijn.

Het ontwerp van decreet is één zaak, de uitvoering ervan een andere. Het is een ontwerp van raamdecreet dat veel mogelijkheden laat voor de regering en waar ook een hele procedure aan verbonden is. Tijdens de hoorzittingen en daarvoor is duidelijk geworden dat een beperkt aantal producenten goed en voortijdig geïnformeerd hun slag hebben voorbereid. Ik druk erop dat ik niet veralgemeen. Mijnheer de minister, ik kan dit bewijzen met een voorbeeld uit uw eigen omgeving, namelijk in Bree, waar al van in 2002 een belangrijke buitenlandse producent de landbouwers aanspreekt en vergoedingen in het vooruitzicht stelt. Hij doet dat op een manier die duidelijk maakt dat hij toen al anticipeerde op de goedkeuring van dit ontwerp van decreet, na contact te hebben opgenomen met u.

Hoewel iedereen het erover eens is dat op die plaats een dergelijke activiteit van die omvang ab-

Schuermans

soluut niet kan, weigert u die deur definitief dicht te doen. Sterker nog, in een brief van vorig jaar, voor dit ontwerp van decreet was ingediend in het parlement, maar toen de operaties op het terrein al aan de gang waren, hebt u getracht ten aanzien van de natuurverenigingen, schriftelijk en in uw hoedanigheid van bevoegd minister, te stellen dat het project Breeërbroek van de firma X werd opgenomen in de voorstellen van de ANRE in de ontginningsgebieden voor de komende 25 jaar. U geeft uw appreciatie daarover, namelijk dat dit project een aanzienlijke bijdrage kan leveren aan de invulling van de behoefte aan kwalitatieve bouwzanden van de Vlaamse markt. U spreekt zich onvoorwaardelijk en ongenueanceerd uit voor dit project, terwijl u gisterenavond nog vanuit uw eigen stad via de media laat weten dat het op die plaats niet kan vermits het niet in dit ontwerp van decreet is opgenomen. Dat is natuurlijk regelrechte desinformatie. Er is in het ontwerp van decreet geen enkel gebied opgenomen, het vermeldt principes en een werkwijze. De inwoners van Bree zullen moeten leren leven met een belangrijke aanslag op hun gronden.

We keuren dit ontwerp van decreet goed, maar we zullen er nauwlettend op toezien dat iedereen er beter van wordt. (*Applaus bij CD&V*)

Mevrouw Isabel Vertriest (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, Agalev zal dit geamendeerd ontwerp van decreet goedkeuren. De ontginning van delfstoffen moet immers op een duurzame manier gebeuren. Oppervlakedelfstoffen zijn eindig en de ontginning ervan heeft negatieve gevolgen voor milieu en bodem. Er is dan ook nood aan een planmatige aanpak. Daarnaast moeten de negatieve effecten van de ontginning voor de open ruimte, natuur, landbouw, water en het milieu in het algemeen zoveel mogelijk worden beperkt.

'In de beperking kent men de meester' is voor de uitvoering van dit ontwerp van decreet cruciaal. We moeten het ontginnen beperken ten voordele van hernieuwbare materialen, van het hergebruik van bijvoorbeeld slib en andere afvalstromen. Hoewel het stimuleren van alternatieven reeds in het ontwerp van decreet was aangestipt, zijn we tevreden dat het amendement voor een heus actieplan ter aanmoediging van volwaardige alternatieven en maximaal hergebruik aanvaard is. We staan immers voor een nieuwe periode op het vlak van delfstoffen en bouwmaterialen.

Terecht stellen de landbouworganisaties, natuur- en milieuorganisaties en actiegroepen de zware impact van het delven van oppervlakedelfstoffen aan de kaak. Enkel met de kracht van de creativiteit kunnen we in ons dichtbevolkt Vlaanderen de open ruimte en de kwaliteit van grond en water bewaren.

Niet alle alternatieven zijn echter reële alternatieven. Zo is meer maritieme ontginning een verschuiving van de negatieve impact van land naar zee. Import van dergelijke zware materialen is ook niet ecologisch. De alternatieven moeten dus worden gezocht in win-winsituaties : welke materialen kunnen bijvoorbeeld worden hergebruikt uit baggerslib ? Het zou ons verlossen van de ruimteverslindende berging van slib. De ruimte zou tweemaal winnen : ten eerste door minder ontginning en ten tweede door minder ruimtebeslag voor het storten van slib. Ik stel dan ook voor dat de sector en alle betrokkenen hun creativiteit botvieren op dat soort alternatieven. De overheid van haar kant moet innovatie en ontwikkeling terzake steunen.

Hergebruik van sloop- en bouwafval gebeurt reeds, maar veeleer in laagwaardige toepassingen. Ook daar is er nog veel plaats voor 'uitvinders'. Daarnaast kunnen een aantal afvalstoffen gebruikt worden. Het kan natuurlijk niet de bedoeling zijn om vervuiling in de hand te werken of de volksgezondheid in het gedrang te brengen. Asbest heeft ons voldoende aangetoond dat we omzichtig moeten omspringen met bouwmaterialen.

Een andere nog verder te onderzoeken mogelijkheid is het gebruik van nagroeibare materialen. Aangezien grondstoffen eindig zijn, moet er spaarzamer mee worden omgesprongen. Betekent dit dan minder tewerkstelling ? Neen, integendeel, de tewerkstelling zal veeleer stijgen door het gebruik van alternatieven en het hergebruik van bouwstoffen. Dit zal wel een andere tewerkstelling vragen.

Dit ontwerp van decreet doet geen afbreuk aan het primaat van de ruimtelijke ordening. De delfstoffen staan niet op zich. Net als andere sectorale plannen zal het ruimtebeslag, na afweging met de andere sectoren – natuur en landbouw – , vastgelegd worden in RUP's. In die zin was het afschaffen van de bouwvergunning voor één sector geen goede zaak, vandaar de wijziging via het amendement. De vereenvoudiging van regels is goed als het voor iedereen even eenvoudig kan en als het de ruimtelijke ordening niet schaadt. Agalev kan zich echter onmogelijk scharen achter een dubbele standaard : makkelijk voor de ene en moeilijk voor de andere.

Vertriest

Tot slot vraag ik aan de minister om in de uitvoering voldoende openheid te laten en actieve informatie te verstrekken aan de gemeenten. (*Applaus bij AGALEV en CD&V*)

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal het kort houden omdat de voorbije betogen reeds een korte, maar goede samenvatting hebben gegeven van de uitvoerige besprekingen in de commissie. Die besprekingen hebben ons toegelaten duidelijk te begrijpen waarom dit ontwerp van decreet betreffende de oppervlakedelfstoffen er moest komen en wat daarvan de intentie en draagkracht is.

Ook nu kunnen bepaalde ontginningen worden toegekend. Dit gebeurt, zoals iedereen weet, op basis van de milieuwetgeving van de ruimtelijke ordening. Daarbij werd de specifieke materie van oppervlakedelfstoffen telkens onderhevig of ondergeschikt gemaakt aan andere doelstellingen. Vandaar het belang om dit alles in een eigen en geactualiseerd kader te gieten, en daarom hebben we gekozen voor een kaderdecreet dat ons moet toelaten te beschikken over een algemeen richtlijnenplan, om vervolgens op grond daarvan de uitvoeringsplannen te laten evalueren telkens een dergelijk plan zich aandient.

De maatschappelijke noodzaak inzake oppervlakedelfstoffen is voor de sectoren voldoende bekend. Tot nu toe werd onze behoefte voor een groot deel ingevuld door import, maar ook in het buitenland worden nu strikte regels opgesteld waardoor die automatische bevoorrading vanuit het buitenland in de toekomst niet meer zo vanzelfsprekend zal zijn. Om die reden moeten we goed nagaan wat we in de toekomst uiteindelijk met onze oppervlakedelfstoffen gaan doen.

De oppervlakedelfstoffen in Vlaanderen zijn niet oneindig. Dat werd hier reeds herhaaldelijk beklemtoond. Er is een economische schaarste en er bestaat geen oneindige voorraad om die schaarste in te vullen. Daarom moeten we, zoals in de commissie reeds werd benadrukt, het onderzoek naar alternatieven voldoende ondersteunen. De niet-oneindigheid van de oppervlakedelfstoffen en de situatie in het buitenland verplichten ons daartoe.

Het voorliggend ontwerp probeert de behoeftebepaling te structureren, de afdwingbaarheid van een optimale ontginning binnen ontginningsgebieden

mogelijk te maken, het gebruik van secundaire grondstoffen en alternatieve materialen te bevorderen en de milieuhygiënische kwaliteit van de delfstoffen te garanderen. Heel belangrijk is ook – en dat is iets wat in het verleden zeker bij de grindwinning een probleem heeft gevormd – is het vergemakkelijken van de realisatie van de nabestemming via een opgelegde eindafwerking. Al deze elementen werden in de commissie reeds uitvoerig besproken.

Ook de ontginningsprocedures, een ander belangrijk element, werden besproken. Daarbij werd nagegaan of er een afgraving mogelijk is zonder tot echte onteigening over te gaan. We hebben toegelicht dat dit mogelijk is. Inderdaad, gronden kunnen tijdelijk beschikbaar stellen om daarop de bedoelde activiteiten te verrichten. Vervolgens worden de gronden terug overgelaten aan de eigenaar, die gedurende de hele procedure wel eigenaar blijft.

Ondanks de alternatieven die vrijkomen omwille van infrastructuurwerken en dergelijke meer, de baggerspecie en afvalstoffen die geregeld worden via Vlarea, de buitenlandse delfstoffen en de niet-minerale alternatieven, is de situatie thans dat voor bouwzand ongeveer 50 percent van de behoeften vanuit het buitenland komt, en 10 percent uit secundaire grondstoffen. Ook voor vulzand komt 10 percent van de behoeften uit secundaire grondstoffen. Dit probleem werd door alle commissieleden onderschreven en het is dan ook evident dat daar een planmatige oplossing aan gegeven wordt.

Als we vergunningen geven, de plannen definitief goedkeuren en de uitvoering ervan laten starten, dan moeten we zeker zijn van wat er nadien met het gebied zal gebeuren. Immers, in het kader van de duurzaamheid moeten we ervoor zorgen dat zelfs daar waar vergunningen op hun plaats zijn, we zicht hebben op hoe de situatie eruit zal zien als die vergunning achter de rug is. Dit is nog nooit eerder zo strikt en stringent in een wetgevend kader opgenomen.

Tot slot, mijnheer Schuermans, u verwees naar de ANRE. Alle geïnteresseerden konden zich tot een bepaalde datum inschrijven voor een bepaald gebied. Onder meer de firma die u noemde, heeft dat gedaan. Zo'n inschrijving biedt echter geen enkel voorrecht. Dat was van bij het begin duidelijk. Ik heb dat zelf aan de betrokken firma meegedeeld. Ik heb gezegd dat het voorbarig was om al gronden en terreinen aan te kopen. We weten immers absoluut niet waar de ontginning zal doorgaan en of er reden toe is. Dat laatste is nog belangrijker dan het

Gabriels

Artikel 2

eerste. Ondertussen bleek uit de gegevens van de ANRE dat dit wellicht niet tot de prioriteiten zal behoren. Heel de discussie is dus zonder voorwerp.

Wat ik aan die persoon heb gezegd, zeg ik nog steeds, ook aan de bevolking. Ik heb daar sinds anderhalf jaar geleden geen enkel andere mededeling over gedaan. Toen zag ik die persoon voor de eerste keer. Ik heb hem toen aangeraden om te wachten op dit ontwerp van decreet. Uiteraard moet hij na de goedkeuring van het ontwerp van decreet zijn aanvraag op een wettelijke wijze indienen. De administratie zal daar dan te gepasten tijde en met de juiste argumenten op reageren.

Het moet duidelijk zijn dat dit ontwerp van decreet voor ons – en dat werd in de commissie uitdrukkelijk gezegd – niet betekent dat er willekeur zal gaan heersen, integendeel. Het is juist de bedoeling van dit ontwerp van decreet om planmatig tewerk te gaan en heel strikt rekening te houden met de diverse instanties. We willen ervoor zorgen dat Vlaanderen geen krater wordt. We willen bewijzen dat we ook met een moeilijke materie als de oppervlakedelfstoffen op een ordentelijke manier weten om te gaan.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet betreffende de oppervlakedelfstoffen.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

HOOFDSTUK I

Inleidende bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° minister : de Vlaamse minister, bevoegd voor de natuurlijke rijkdommen ;
- 2° administratie : de administratie Economie van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ;
- 3° oppervlakedelfstof : elke delfstof die, als geologische afzetting, aan of in de nabijheid van het aardoppervlak in openlucht wordt ontgonnen, met uitzondering van de delfstoffen die in grindwinningsgebieden volgens het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning ontgonnen worden ;
- 4° primaire oppervlakedelfstof : elke oppervlakedelfstof die aan de natuurlijke samenstelling beantwoordt en die afkomstig is uit een milieuvergunningplichtige ontginning in een ontginningsgebied ;
- 5° ontginning : activiteit waarbij oppervlakedelfstoffen worden onttrokken aan de bodem door middel van een bovengrondse exploitatie ;
- 6° winning : ontginning, vergezeld van een mechanische behandeling waardoor de oppervlakedelfstoffen geschikt worden gemaakt voor de toepassing ervan ;
- 7° vergunninghouder : houder van de nodige vergunningen voor de winning van primaire oppervlakedelfstoffen ;
- 8° ontginningsgebied : gebied dat volgens de plannen van aanleg en volgens de ruimtelijke uitvoeringsplannen bestemd is voor ontginning ;
- 9° alternatieve materialen : substitutiematerialen van oppervlakedelfstoffen voor gelijke of gelijkwaardige gebruiksdoeleinden ;
- 10° samenhangend oppervlakedelfstoffengebied : een verzameling van ontginbare gebieden die geografisch te groeperen zijn op grond van de aard van de oppervlakedelfstof en haar geologische oorsprong ;
- 11° oppervlakedelfstoffenplan : plan, opgesteld om de ontginning en het beheer van oppervlakedelfstoffen te organiseren ;

Voorzitter

12° eindafwerking : toestand waarin percelen na ontginning volgens de plannen van aanleg, de ruimtelijke uitvoeringsplannen en andere toepasselijke wetgeving en vergunningen, moeten worden gebracht en die voorafgaat aan de realisatie van de definitieve nabestemming.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK II**Algemene doelstellingen****Artikel 3**

Het beleid inzake het beheer van de oppervlakte-delfstoffen heeft als basisdoelstelling om, ten behoeve van de huidige en toekomstige generaties, op een duurzame wijze te voorzien in de behoefte aan oppervlakte-delfstoffen.

De basisdoelstelling wordt nader geconcretiseerd door :

- 1° het ontginnen op een wijze dat er een maximale wederzijdse versterking ontstaat tussen de economische componenten, de sociale componenten en de milieucomponenten ;
- 2° het verzekeren van de ontwikkelingsperspectieven voor de sector, met inachtneming van de bedrijfseconomische rechtszekerheid, met het oog op socio-economische aanvaardbare ontginningsmogelijkheden op lange termijn om te voldoen aan de maatschappelijke behoeften ;
- 3° het zuinig en doelmatig aanwenden van oppervlakte-delfstoffen ;
- 4° het optimaal ontginnen binnen ontginningsgebieden op basis van een zuinig ruimtegebruik ;
- 5° het aanmoedigen van het gebruik van volwaardige alternatieven voor primaire oppervlakte-delfstoffen en het maximaal hergebruik van afvalstoffen, zodat de behoefte aan primaire oppervlakte-delfstoffen ingeperkt wordt ;
- 6° het maximale behoud en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijk milieu.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK III**Oppervlakte-delfstoffenplanning****AFDELING I****Opzet en procedure van totstandkoming****Artikel 4**

De Vlaamse regering stelt oppervlakte-delfstoffenplannen op die uitvoering geven aan de doelstellingen, vermeld in artikel 3. De plannen zijn gebaseerd op ontwikkelingsperspectieven voor een termijn van minimaal 25 jaar en bevatten acties voor de komende 5 jaar zodat ze een basis vormen voor de sectorale voorstellen inzake ruimtelijke ordening en mee de basis zijn voor de opmaak van andere specifieke beleidsplannen.

De oppervlakte-delfstoffenplannen worden door de Vlaamse regering vijfjaarlijks geëvalueerd in functie van de doelstellingen, bedoeld in artikel 3.

De oppervlakte-delfstoffenplanning omvat het opmaken van een set van bijzondere oppervlakte-delfstoffenplannen, een per samenhangend oppervlakte-delfstoffengebied, en een algemeen plan dat betrekking heeft op het gehele grondgebied van het Vlaamse Gewest.

De oppervlakte-delfstoffenplannen worden zodanig opgesteld, en de besluitvormingsprocedures ter zake verlopen zodanig, dat ze voldoen aan de essentiële kenmerken van de milieueffectrapportage, bedoeld in artikel 4.1.4. van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid.

– *Aangenomen.*

Artikel 5

Er wordt een ontwerp van het algemeen oppervlakte-delfstoffenplan en de bijzondere oppervlakte-delfstoffenplannen opgemaakt op basis van de vaststelling van een goed onderbouwde behoefte aan oppervlakte-delfstoffen voor de vooropgestelde

Voorzitter

termijn. Dat gebeurt op grond van economische studies, marktverkennde onderzoeken en overleg. De plannen bevatten enerzijds een voorstel van locaties en nabestemmingen op basis van geologische kennis, de behoefte en de ruimtelijke draagkracht van het ontginningsgebied en zijn omgeving. Anderzijds beschrijven de plannen de maatregelen die worden getroffen en de acties die worden ondernomen voor volwaardige alternatieven.

De administraties, instellingen en organisaties, bevoegd voor het beheer van :

- 1° uitgegraven bodem in de zin van het Vlaams reglement inzake de bodemsanering ;
- 2° secundaire grondstoffen in de zin van het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer ;
- 3° enig andere mogelijk delfstofvervangende grondstof,

stellen, op eenvoudig verzoek, alle informatie waarover zij beschikken omtrent deze stoffen, kosteloos ter beschikking.

Over de oppervlakedelfstoffenplannen wordt vooroverleg georganiseerd met de betrokken administraties, instellingen en organisaties.

De Vlaamse regering legt het algemeen plan voor advies voor aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MiNa-raad) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

De Vlaamse regering legt, rekening houdende met de adviezen van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MiNa-raad) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de oppervlakedelfstoffenplannen vast.

– *Aangenomen.*

Artikel 6

De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen voor de procedure en de inhoud van de oppervlakedelfstoffenplannen.

– *Aangenomen.*

AFDELING II

Het bijzonder oppervlakedelfstoffenplan.

Artikel 7

§ 1. Elk bijzonder oppervlakedelfstoffenplan wordt opgesteld in het kader van een door de Vlaamse regering afgewogen en vastgestelde programmatie van oppervlakedelfstoffenwinning. Dit gebeurt op basis van economische en geologische aspecten met vaststellingen van locaties en nabestemmingen per samenhangend oppervlakedelfstoffengebied. Deze oppervlakedelfstoffenplannen vormen mee de basis voor de opmaak van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen met betrekking tot ontginningen.

Het bijzonder oppervlakedelfstoffenplan omvat minimaal :

- 1° een beschrijvend gedeelte waarin een onderbouwde dynamische behoefte wordt bepaald van de beschouwde oppervlakedelfstof, rekening houdend met de in- en uitvoer en de aanwendingsmogelijkheden van alternatieven ;
- 2° een gedeelte dat de maatregelen en acties beschrijft die zullen worden genomen, zoals
  - a) concrete voorstellen voor de afbakening van ontginningsgebieden, gebaseerd op de onderbouwde behoefte die door primaire oppervlakedelfstoffen moet worden gedekt ;
  - b) een programmatie voor de voorgestelde locaties als basis van rechtszekerheid voor de ondernemingen op korte, middellange en lange termijn ;
  - c) voorschriften voor de optimale ontginning van de oppervlakedelfstoffenvoorraad, rekening houdend met de maximale hoeveelheid nuttige delfstof, de ruimtelijke draagkracht van het gebied en zijn omgeving en de nabestemming ;
  - d) een motivering van de aangepaste programmatie in functie van de ontwikkelingsperspectieven voor minimaal 25 jaar en in functie van het voldoen aan de maatschappelijke behoeften, vanaf de eerste vijfjaarlijkse evaluatie.

Voorzitter

§ 2. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen voor de inspraak van de betrokken maatschappelijke actoren.

– *Aangenomen.*

AFDELING III

Het algemeen oppervlakedelfstoffenplan

Artikel 8

Het algemeen oppervlakedelfstoffenplan omvat minimaal :

1° een beschrijvend gedeelte met :

- a) samenvattende gegevens, kaarten en tabellen voor het hele Vlaamse Gewest, die de delfstoffenbehoeftebepalingen gemotiveerd en onderbouwd weergeven, zowel langs de vraag- als langs de aanbodzijde ;
- b) de onderlinge verbanden tussen de verschillende oppervlakedelfstoffengebieden ;
- c) algemene gegevens over in- en uitvoer van oppervlakedelfstoffen, het gebruik van alternatieven en de mate waarin ze invulling geven aan de totale oppervlakedelfstoffenbehoefte ;
- d) een beschrijving van de oppervlakedelfstoffenstromen met algemene verwachtingen en trends voor de volgende 5 jaar ;

2° een gedeelte dat de maatregelen en acties beschrijft die op het niveau van het Vlaamse Gewest zullen worden genomen om de doelstellingen, vermeld in artikel 3, te realiseren. Dit gedeelte bevat in het bijzonder een actieplan ter aanmoediging van volwaardige alternatieven en het maximaal hergebruik van afvalstoffen.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IV

Primaire oppervlakedelfstoffen

AFDELING I

Optimale ontginning

Artikel 9

§ 1. In ieder ontginningsgebied moeten primaire oppervlakedelfstoffen, al dan niet verschillende soorten afhankelijk van de geologische structuur, door de vergunninghouder optimaal ontgonnen worden. De nabestemming en de draagkracht van het ontginningsgebied en zijn omgeving bepalen de randvoorwaarden ten aanzien van een maximale en rationele ontginning.

§ 2. Primaire oppervlakedelfstoffen moeten optimaal gevaloriseerd worden. De winning ervan kan aanleiding geven tot deelfracties, waarbij elke deel fractie de hoedanigheid van een primaire oppervlakedelfstof behoudt.

De deelfracties die niet op de markt verhandelbaar zijn, worden bij voorkeur aangewend voor de eindafwerking van het ontginningsgebied waarin ze zijn ontgonnen.

§ 3. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen voor het efficiënt en doelmatig benutten van de ontginningsgebieden.

– *Aangenomen.*

AFDELING II

De ontginningsmachtiging

Artikel 10

Indien de eigenaar of houder van zakelijke rechten de toestemming tot ontginning van percelen, gelegen in een ontginningsgebied, weigert, kan de onderneming die erom vraagt, voor deze percelen een ontginningsmachtiging verkrijgen.

Voorzitter

De ontginningsmachtiging is een administratieve of ministeriële beslissing waarbij de aanvragende onderneming tijdelijk het recht krijgt om percelen, die eigendom blijven van de oorspronkelijke eigenaars, te ontginnen op voorwaarde van het verkrijgen van de nodige vergunningen. Deze machtiging eindigt bij de oplevering van de eindafwerking.

De ontginningsmachtiging kan enkel worden gegeven als aan alle hiernavolgende voorwaarden voldaan is :

- 1° de weigering van de toestemming hindert de bedrijfseconomische verantwoorde en rationele ontginningsactiviteiten van de aanvragende onderneming met betrekking tot percelen, gelegen in een zelfde ontginningsgebied ; een rationele ontginning betekent dat gefaseerd, zo veel mogelijk aaneensluitend en met een continu voortschrijdend ontginningsfront moet worden ontgonnen tenzij een ontginning op meerdere plaatsen tegelijk noodzakelijk is in functie van een gepaste grondstoffenmengeling of om een andere gemotiveerde reden ;
- 2° de aanvragende onderneming moet het bewijs leveren dat hij onderhandeld heeft met de betrokken eigenaars of de houders van zakelijke rechten en dat hij een ernstig bod heeft gedaan om de eigendom of de zakelijke rechten te verwerven of de toestemming tot ontginning te verkrijgen ;
- 3° de eigendom of de zakelijke rechten die rusten op de aangevraagde percelen mogen niet behoren aan een andere onderneming die de percelen nodig heeft voor eigen ontginning ;
- 4° de ontginning leidt tot de realisatie van de eindafwerking, die voorafgaat aan de nabestemming van het ontginningsgebied.

– *Aangenomen.*

Artikel 11

De aanvraag tot ontginningsmachtiging moet aangetekend toegestuurd worden aan de administratie en bevat volgende elementen :

- 1° de benaming, de rechtsvorm en de maatschappelijke zetel, telefoon-, RSZ- en BTW-nummer van de aanvragende onderneming evenals de

identiteit en de hoedanigheid van de persoon die de aanvraag tot het bekomen van een ontginningsmachtiging namens de onderneming ondertekent ;

- 2° de identiteit, de hoedanigheid en de woonplaats van de eigenaars en houders van de zakelijke rechten en van eventuele pachters, huurders of gebruikers ;
- 3° de opgave van de percelen waarvoor de ontginningsmachtiging wordt aangevraagd, inclusief de kadastrale legger en het kadastraal plan ;
- 4° een raming van de jaarlijks te ontginnen hoeveelheden oppervlaktedelfstoffen op de percelen in kwestie ;
- 5° de nodige gegevens om aan te tonen dat de gevraagde ontginningsmachtiging steunt op de voorwaarden bepaald in artikel 10 ;
- 6° alle nuttige gegevens inzake de financiële mogelijkheden van de aanvragende onderneming ;
- 7° een plan, opgemaakt op schaal 1/2500, waarop de aangevraagde percelen worden aangeduid.

– *Aangenomen.*

Artikel 12

Een exemplaar van de aanvraag tot ontginningsmachtiging wordt door de administratie binnen 10 werkdagen betekend aan de in artikel 11, 2°, vermelde partijen. Binnen een maand kunnen die per aangetekende brief hun bezwaren en aanspraken op vergoeding, voorzien van de eventuele bewijsstukken, aan de administratie kenbaar maken. Zij kunnen tevens vragen om te worden gehoord.

– *Aangenomen.*

Artikel 13

De administratie beslist over de aangevraagde machtiging binnen 60 dagen nadat het bedrag en de duur van de jaarlijkse vergoeding aan de eigenaars of de houders van de zakelijke rechten en het bedrag van de eenmalige vergoeding aan de pachter, de huurder of gebruiker volgens de bepalingen van artikel 15 werden vastgesteld en nadat de aan-

Voorzitter

Artikel 15

vragers zijn akkoord over deze bedragen heeft betekend aan de administratie.

De aanvragende onderneming, de eigenaars of houders van zakelijke rechten en de eventuele pachters, huurders of gebruikers worden van deze beslissing in kennis gesteld per aangetekende brief.

Indien de administratie binnen de gestelde termijn geen beslissing heeft genomen, wordt de beslissing geacht negatief te zijn.

Als de ontginningsmachtiging wordt verleend en de onderneming intussen over de nodige vergunningen beschikt, mag hij de ontginningsactiviteiten pas starten nadat de termijn van beroep tegen de ontginningsmachtiging is verstreken. Als er beroep werd ingesteld, moet de onderneming wachten op de uitspraak van dit beroep, zoals vermeld in artikel 14.

– *Aangenomen.*

Artikel 14

§ 1. Binnen 30 dagen na de kennisgeving van de beslissing of, in het geval van de stilzwijgende weigering, binnen de 30 dagen na het verstrijken van de 60 dagen, bedoeld in artikel 13, kan beroep worden ingesteld bij de minister door de aanvragende onderneming, de eigenaar of de houder van de zakelijke rechten en de eventuele pachters, huurders of gebruikers. Het beroep moet, op straffe van nietigheid, worden ingesteld per aangetekende brief, met vermelding van alle motieven.

§ 2. De minister beslist binnen een termijn van 60 dagen na het instellen van het beroep. Indien de minister binnen de gestelde termijn geen beslissing heeft uitgebracht, blijft de oorspronkelijke beslissing behouden.

De aanvragende onderneming, de eigenaars of houders van zakelijke rechten en de eventuele pachters, huurders of gebruikers worden van de ministeriële beslissing in kennis gesteld per aangetekende brief.

– *Aangenomen.*

§ 1. De houder van de ontginningsmachtiging is aan de eigenaar gedurende een bepaalde tijd, afhankelijk van de geraamde duur van de ontginning, een jaarlijkse vergoeding verschuldigd. Aan de pachter, huurder of gebruiker is hij een eenmalige vergoeding verschuldigd. De bedragen van de vergoeding worden in onderling overleg of door deskundigen vastgesteld, rekening houdend met de waarde, het gebruik en de opbrengst van de percelen ten tijde van de aanvraag tot ontginningsmachtiging. De deskundigen worden aangewezen door de partijen of, bij gebrek aan overeenstemming, op verzoek van de meest gerede partij door de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg van de plaats waar de meerderheid van de ontginningspercelen is gelegen. De beslissing van de administratie zoals bedoeld in artikel 13 of de ministeriële beslissing die de ontginningsmachtiging in beroep verleent, geeft het bedrag en de duur van de aldus vastgestelde vergoedingen aan. Ingeval partijen het niet eens zijn over de raming van de deskundige, beslist de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg op verzoek van de meest gerede partij.

§ 2. De eigenaar kan te allen tijde eisen dat zijn perceel door de houder van de ontginningsmachtiging wordt aangekocht. De verkoopprijs wordt in onderling overleg of door deskundigen vastgesteld. Deze deskundigen worden aangewezen door de partijen of, bij gebrek aan overeenstemming, op verzoek van de meest gerede partij door de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg van de plaats waar de meerderheid van de ontginningspercelen is gelegen. De deskundigen houden in dit geval bij de raming rekening met de reeds betaalde vergoedingen. Ingeval partijen het niet eens zijn over de raming van de deskundige, beslist de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg op verzoek van de meest gerede partij.

– *Aangenomen.*

AFDELING III

Onteigening

Artikel 16

Onverminderd haar bevoegdheid over te gaan tot onteigening ten algemenen nutte, al dan niet via andere hiertoe gemachtigde rechtspersonen, kan de Vlaamse regering op voordracht van de minister

Voorzitter

Artikel 19

overgaan tot onteigening ten algemenen nutte op verzoek, op naam en voor rekening van de aanvragende onderneming indien de optimale en rationele ontginning in het ontginningsgebied van de betrokken aanvrager in gevaar komt en een aanvraag tot ontginningsmachtiging binnen negen maanden na indiening geen resultaat heeft opgeleverd.

De onteigeningsaanvraag dient alle nuttige elementen te bevatten waaruit blijkt dat een ontginningsmachtiging niet kan worden verkregen en waaruit blijkt dat aan de voorwaarden van artikel 10 werd voldaan.

– *Aangenomen.*

De vergunninghouders hebben de keuze om de financiële zekerheden te stellen in de volgende vormen, afzonderlijk of in combinatie :

1° een verzekering ;

2° een garantie van een financiële instelling of een consortium van verschillende financiële instellingen die gecontroleerd worden door de Commissie voor het Bank- en Financiewezen ;

3° een andere persoonlijke of zakelijke zekerheid.

– *Aangenomen.*

AFDELING IV

Pacht, vruchtgebruik, gebruik en huur van percelen, gelegen binnen een ontginningsgebied

Artikel 20

De ontginning mag niet worden aangevat vooraleer de financiële zekerheden werden aanvaard door de administratie.

– *Aangenomen.*

Artikel 17

Het vruchtgebruik, gevestigd op onbebouwde of bebouwde percelen gelegen in een ontginningsgebied, en lopende overeenkomsten van pacht, gebruik en huur, met uitzondering van handelshuur en woninghuur aangaande diezelfde percelen, kunnen op ieder ogenblik beëindigd worden om deze percelen te kunnen gebruiken voor hun ontginningsbestemming.

– *Aangenomen.*

Artikel 21

Het bedrag van de financiële zekerheden zoals bedoeld in artikel 18 wordt vastgesteld door de Vlaamse regering.

Indien de ontginning gefaseerd gebeurt, kunnen de financiële zekerheden worden opgebouwd naargelang de opeenvolgende ontginningsfasen worden aangevat en worden afgebouwd naargelang de afgewerkte fasen worden opgeleverd.

– *Aangenomen.*

AFDELING V

Financiële zekerheid

Artikel 18

De vergunninghouders moeten, ten voordele van de Vlaamse regering, financiële zekerheden stellen om de kosten voor de realisatie van de eindafwerking van de percelen te waarborgen.

– *Aangenomen.*

Artikel 22

De financiële zekerheden kunnen niet worden overgedragen. Zij kunnen niet in pand of op een andere wijze in zekerheid gegeven worden.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 27

Artikel 23

Bij overdracht van de vergunning worden nieuwe financiële zekerheden geëist van de nieuwe vergunninghouder. De ontginning mag door de nieuwe vergunninghouder pas worden voortgezet nadat de administratie het bewijs van de nieuwe financiële zekerheden heeft ontvangen en aanvaard. Op dat ogenblik worden de financiële zekerheden, gesteld door de vroegere vergunninghouder, vrijgegeven.

– *Aangenomen.*

Artikel 24

Als de vergunninghouder de opgelegde eindafwerking niet realiseert of als de eindafwerking niet aanvaard wordt, kan de minister de financiële zekerheden op eerste verzoek aanspreken en met de financiële middelen ervan in de plaats van de vergunninghouder de opgelegde eindafwerking verwezenlijken.

– *Aangenomen.*

Artikel 25

De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen voor de financiële zekerheden.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK V

Natuurlijke samenstelling van oppervlaktedelfstoffen

Artikel 26

De Vlaamse regering bepaalt de regels tot vaststelling van de natuurlijke samenstelling van oppervlaktedelfstoffen.

– *Aangenomen.*

§ 1. Indien de primaire oppervlaktedelfstoffen beantwoorden aan deze natuurlijke samenstelling, wordt door de administratie een certificaat van herkomst afgeleverd dat het gebruik van deze primaire oppervlaktedelfstoffen regelt.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden voor de aanvraag, de toekenning en het gebruik van het certificaat.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK VI

Alternatieve materialen

Artikel 28

De Vlaamse regering kan binnen de beschikbare begrotingsmiddelen, ter stimulering van het gebruik van alternatieve materialen subsidies verlenen.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK VII

Sancties

Artikel 29

§ 1. Worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot één maand en met een geldboete van vijftig tot twintigduizend euro of met één van deze straffen alleen :

1° diegenen die onderzoeken van of in opdracht van de administratie of de Vlaamse regering hinderen of weigeren informatie te verstrekken die zij moeten meedelen krachtens dit decreet, of de personen die bewust verkeerde of onvolledige informatie verstrekken ;

2° de vergunninghouders die de bepalingen van artikelen 9 en 20 overtreden ;

Voorzitter

3° diegenen die deels of volledig in gebreke blijven bij de uitvoering van de vastgelegde eindafwerking.

§ 2. Naast de opgelegde sanctie kunnen de hoven en de rechtbanken beslissen tot herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK VIII

Slotbepalingen

Artikel 30

De Vlaamse regering kan, na advies van de administratie, vastleggen voor welke percelen, ontgonnen via een vergunning, afgeleverd vóór het van kracht worden van dit decreet, financiële zekerheden moeten worden gesteld.

De administratie moet bij het uitbrengen van haar advies rekening houden met de volgende criteria :

- 1° de percelen moeten deel uitmaken van een vergunning tot ontginning waarvan de termijn nog niet verstreken is ;
- 2° de voorwaarden van de van toepassing zijnde vergunningen moeten kaderen binnen de geldende milieuwetgeving ;
- 3° enkel voor de niet-afgewerkte en de nog te ontginnen percelen moeten de financiële zekerheden worden gesteld.

– *Aangenomen.*

Artikel 31

In artikel 6, § 1, van de wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorverkoop ten gunste van huurders van landeigendommen, wordt 2°, voor het Vlaamse Gewest, vervangen door wat volgt :

“2° De pachtovereenkomst heeft betrekking op ongebouwde gronden die, op het ogenblik van de opzegging, zonder dat er vooraf wegwerken uitgevoerd moeten worden, beschouwd moeten worden als bouwgronden of op al dan niet bebouwde gronden die gelegen zijn binnen ontginningsgebieden. Als op gronden binnen een ontginningsgebied een door de verpachter verleende toestemming tot ontginning rust of als een ontginningsmachtiging werd verleend, treedt diegene die de toestemming of de ontginningsmachtiging heeft bekomen in de rechten en de plichten van de verpachter ;”.

– *Aangenomen.*

Artikel 32

In artikel 598 van het Burgerlijk Wetboek wordt, voor het Vlaamse Gewest, een lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

“In ontginningsgebieden kan het vruchtgebruik slechts worden gevestigd voor een bepaalde tijd die eindigt bij het verlenen van een ontginningsmachtiging, zoals bedoeld in het decreet van [...] betreffende de oppervlakedelfstoffen.”.

– *Aangenomen.*

Artikel 33

Voor het Vlaamse Gewest worden de artikelen 3 en 4, de artikelen 84 tot 105 en de artikelen 106 tot 112 inzake de ontginning van oppervlakedelfstoffen van de wetten op de mijnen, groeven en graveerijen, gecoördineerd op 15 september 1919, opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 34

Aan artikel 4 van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen wordt een 4° toegevoegd, dat luidt als volgt :

“4° bodem, uitgegraven buiten ontginningsgebieden, die vrij kan worden hergebruikt als bodem of als bouwstof ;”.

Voorzitter

– *Aangenomen.*

Artikel 35

De Vlaamse regering bepaalt de datum waarop dit decreet in werking treedt.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk
– 1501 (2002-2003) – Nrs. 1 tot 8**

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

De algemene bespreking is geopend.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, de heer Lauwers zou graag het verslag brengen. Hij is op weg naar hier. Kunnen we niet even wachten ?

De voorzitter : Het is lovenswaardig als een verslaggever zijn verslag wil brengen. We wachten op de heer Lauwers.

Ik stel voor om de vergadering te schorsen.

Is het parlement het hiermee eens ? (*Instemming*)

De vergadering is geschorst.

– *De vergadering wordt geschorst om 9.35 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 9.43 uur.*

De heer Lauwers, verslaggever, heeft het woord.

De heer Herman Lauwers, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, wat is sociaal-cultureel werk ? Op zich was dat al een discussiepunt bij de behandeling van het ontwerp van decreet. De huidige decreten hebben het over verenigingen zoals de KAV, de KWB, de SVV, enzovoort. Aan de andere kant zijn er instellingen zoals Elcker-Ik en Lodewijk De Raet. Tot slot zijn er diensten, zoals Pax Christi, de Vlaamse dienst voor Autisme, enzovoort. Het decreet van 1995 moest worden gewijzigd omdat de situatie onhoudbaar was op vlak van de uitvoering en financiering. Het was op mathematische gegevens gebaseerd en de sector was versnipperd. Dat maakte een nieuw decreet noodzakelijk.

Dat is gebeurd naar aanleiding van de bouwstenennota van voormalig minister Anciaux. Een van de krachtlijnen was dat er een meerjarenplanning moest worden opgemaakt. Er zou ook worden gewerkt met een enveloppefinanciering. Er moest een planmatige cultuurspreiding komen aan de hand van volkshogescholen. Het landschap zou tot slot worden hertekend waarbij landelijke gespecialiseerde instellingen worden ontwikkeld met daarnaast thematische bewegingen.

Hier is zeer uitvoerig over gedebatteerd. Er zijn hoorzittingen georganiseerd, werkgroepen bijeengekomen en via de website zijn talloze reacties binnengekomen. Op basis daarvan is het voorontwerp van decreet verder verfijnd. Er zijn adviezen geweest van de Hoge Raad voor Volksontwikkeling en de Federatie van Organisaties voor het Volksontwikkelingswerk. Daarna waren er nog hoorzittingen in de commissie. Na een uitvoerig debat is dan uiteindelijk gestemd.

Er zijn een aantal knelpunten overgebleven. Er is het punt over de definiëring van het sociaal-cultureel werk. Het voorontwerp van decreet in zijn meest ideale vorm behoefde meer geld dan er vandaag beschikbaar is, namelijk 1,6 miljard frank. Er was namelijk 300 miljoen frank meer nodig, en dat was er niet. Er is wel voorzien in ongeveer 10 procent meer dan in 2002, ofwel 160 miljoen frank. Door de sociaal-economische omstandigheden was de regering niet bij machte om meer geld vrij te maken. Anderen zullen beweren dat de regering daar niet toe bereid was. Dat heeft geresulteerd in nogal wat grimmigheid tussen de sector en de Vlaamse regering, omdat ze meende dat een hard verzet meer geld zou vrijmaken. De meeste politici beseften echter dat dat niet haalbaar was. De hoorzittingen zijn in die sfeer verlopen.

Lauwers

Een aantal parlementsleden van de meerderheid heeft 45 amendementen ingediend om binnen het budget van 160 miljoen frank uitvoering te kunnen geven aan het ontwerp van decreet, door trouw te blijven aan de visie die erachter zat, en door een grotere integratie te realiseren tussen de volkshogescholen en de landelijke vormingsinstellingen. Een andere ingreep is een grotere solidariteit tussen grote en kleine verenigingen, die daardoor meer kansen krijgen. Dat zijn de contouren van dit ontwerp van decreet.

Door de heersende grimmige sfeer hebben sommige parlementsleden zich afgevraagd of het nog zin had om met die grootscheepse hervorming door te gaan. We hebben gemeend om te moeten doorgaan omdat de huidige decreten van 1995, zonder de extra 160 miljoen frank, de sector langzaam zouden wurgen.

We zijn er ook van uitgegaan dat de sector een grotere legitimatie nodig heeft, en dat dit ontwerp van decreet dat mogelijk zou maken. Verschillende parlementsleden zijn dan een laatste maal samengekomen met vertegenwoordigers van de FOV. Ze hebben onderhandeld over bepaalde modaliteiten, maar niet meer over het budget.

De commissie heeft dan één amendement behandeld. Door het grote aantal amendementen vond ze het aangewezen om één amendement in te dienen dat alle mogelijke wijzigingen bundelt. CD&V en het Vlaams Blok hebben zich ingeschreven in die werkwijze en hebben gewerkt met subamendementen op dat ene amendement.

De resterende grote knelpunten – behalve het budget – na de behandeling van de commissie zijn de volgende. Er was kritiek op de uitgangspunten zelf. Mevrouw Van Hecke heeft in de commissie gezegd dat omwille van een aantal principiële uitgangspunten het ontwerp van decreet niet aanvaardbaar was. Dit nam niet weg dat ze een aantal amendementen op de tekst heeft voorgesteld. Ik neem aan dat ze straks zal toelichten wat haar argumenten zijn. Ze kunnen ook worden teruggevonden in het schriftelijk verslag.

Voor het Vlaams Blok geldt min of meer hetzelfde, hoewel mevrouw Van Hecke zich heeft gehaast om te zeggen dat het niet om dezelfde principiële bezwaren gaat. Het Vlaams Blok heeft de tekst volledig verworpen omwille van de bijzondere subsidiëring van organisaties voor migranten en de speci-

fieke wijze waarop ze in het ontwerp worden behandeld.

Eén van de knelpunten gaat over de definitie van het sociaal-cultureel werk. In het ontwerp wordt de notie gehanteerd van de niet-formele educatie, gericht op de individuele ontplooiing van mensen. Het knelpunt ligt bij het feit dat dit moet gebeuren in de vrije tijd.

In het ontwerp staat wat we moeten verstaan onder de sociaal-culturele methodiek. Daar gaat de discussie niet over, maar wel over de subsidieerbaarheid en de beperking tot de autonome levenssfeer.

Er zijn weliswaar een aantal uitzonderingen, met name betreffende de syndicale organisaties en de kadervorming van mensen uit de sociaal-culturele sector. Het kan daarbij gaan om cultuurfunctionarissen, verantwoordelijken van verenigingen, schepenen van Cultuur. Een derde uitzondering betreft de zogenaamde achterstandsgroepen, die voor maximaal 5 percent in een gesloten cursusaanbod kunnen worden opgevangen.

Dat is echter voor de sector niet genoeg. Ze vreest afgesloten te worden van het levenslang en levensbreed leren. Uiteraard heeft dit raakvlakken met functionelere vorming, welzijn, economie en onderwijs.

Minister Van Grembergen heeft in de commissie gezegd dat het niet zijn bedoeling is de sector daarvan af te snijden. Volgens hem is het op dit moment wel belangrijk om de sociaal-culturele sector duidelijk te omschrijven en te onderscheiden van andere sectoren. In het kader van het levenslang en levensbreed leren zal het voor elke sector belangrijk zijn om aan te geven wat de specifieke inbreng is in het proces van maatschappijbreed leren. Het sociaal-cultureel werk mag daarbij niet het risico lopen de restsector te worden van dat leren. Velen willen hun koekoeksei in dat nest leggen. De sector moet een eigen definitie geven van wat het sociaal-cultureel werk is.

In de commissie heeft de minister gezegd dat op het ogenblik dat we het decreet zullen evalueren in 2005 nieuwe samenwerkingen, overgangsterreinen en het implementeren van sociaal-culturele methodiek misschien ook voor wat meer functionele vormen van educatie mogelijk kunnen zijn.

Er is een tweede punt dat open blijft, namelijk de discussie over de erkenning, los van de subsidiëring. In het ontwerp van decreet was het zo dat de

Lauwers

verenigingen los van de subsidiëring een erkenning kregen en de andere organisaties niet. Via amendementen werd dat ook mogelijk voor de instellingen, maar niet voor de bewegingen.

De minister vermeldde als een van de belangrijkste redenen daarvoor dat bewegingen, die eigenlijk voornamelijk weerspiegelingen zijn van een maatschappelijke dynamiek, een erkenning zouden krijgen die niet tijdelijk van aard is, en dat gaat in tegen de filosofie van de bewegingen zelf. De vraag is dus of het wenselijk is de bewegingen te erkennen. In dat verband moet nog een en ander juridisch worden uitgeklaard, maar indien een erkenning van bewegingen wenselijk wordt geacht, is er in elk geval een erkenningsprocedure nodig die zwaarder is dan de huidige subsidiëringvoorwaarden voor de bewegingen. Om niet te veel vertraging op te lopen, heeft de minister beslist om die erkenning vandaag dus niet in te voeren. Er kan over worden gepraat bij de evaluatie in 2005.

Mijnheer de voorzitter, ik heb me beperkt tot het vermelden van de grote lijnen van het verslag. Er zijn nog heel wat inhoudelijke en technische ingrepen gebeurd, maar die staan in het schriftelijk verslag. Ik dank de heer Mattens, commissiesecretaris, oprecht voor het goede verslag. Het was immers geen eenvoudige klus om een overzichtelijk verslag te maken van de bespreking en de amendementen.

Het ontwerp van decreet werd in de commissie uiteindelijk goedgekeurd met acht stemmen voor en vier stemmen tegen.

Mijnheer de voorzitter, normaal zou ik nu vragen of ik ook het standpunt van mijn fractie mag vertolken, maar ik heb mijn papieren niet bij. Ik wil dus eerst even mijn gedachten ordenen en ik zal straks nog even het woord nemen. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik dank de heer Lauwers en de heer Mattens voor het degelijke verslag. Ik bewonder ook de deskundigheid waarmee de heer Lauwers het verslag van de commissiebesprekingen over het ontwerp van decreet uit het hoofd aan u heeft voorgesteld. Ik denk dat er niet zoveel commissieleden zijn die hem dat nadoen.

Dit ontwerp van decreet is voor veel commissieleden van de commissie voor Cultuur een grote realiteit. Het sociaal-cultureel werk gaat over drie werkvormen : verenigingen, vormingsinstellingen en bewegingen. We spreken dus over 130 organisaties, duizenden professionelen en vrijwilligers en honderdduizenden leden en deelnemers.

Dat is uiteindelijk de sociaal-culturele sector, de kern van wat men gemeenzaam 'het middenveld' noemt. Het ontwerp van decreet dat vandaag wordt behandeld, regelt hiervan de organisatie en de subsidiëring.

De drie oude werkvormen hebben eigenlijk twee zaken gemeenschappelijk, namelijk de vier functies die ze vervullen en de sociaal-culturele methodiek die ze hanteren. De functies kennen we : de culturele functie, de educatieve functie, de functie gemeenschapsvorming en de functie maatschappelijke activering. Afhankelijk van de werkvorm wordt de ene of de andere functie meer benadrukt, maar in elk geval proberen alle werkvormen deze vier maatschappelijke functies te vervullen.

Het tweede wat de drie oude werkvormen met elkaar gemeenschappelijk hebben, is de sociaal-culturele methodiek. Dat is eigenlijk een formeel criterium, dat als hoofdkenmerk heeft dat de mens in zijn geheel wordt benaderd en er procesmatig wordt gewerkt. Ik beklemtoon dit omdat ik er dadelijk nog op zal terugkomen bij mijn bespreking van een van de 'knelpunten' van het decreet, zoals de heer Lauwers het uitdrukte.

Ik ga de drie werkvormen niet meer voorstellen omdat de heer Lauwers dat al heeft gedaan. Wel wil ik opnieuw een heel stuk van de geschiedenis van het ontwerp van decreet schetsen, omdat die geschiedenis vanuit mijn invalshoek natuurlijk een beetje anders gekleurd zal zijn dan vanuit de invalshoek van de meerderheid. Ik heb die geschiedenis vergeleken met 'een hindernissenparcours zonder kompas'.

Alles begon op 4 december 2001 met een bouwstennota, waarin de toenmalige minister van Cultuur zijn visie gaf op de herstructurering van de sector. In de commissie noemde ik het een lawine, vandaag noem ik het een aardverschuiving, want de hele sector beefde op zijn grondvesten. Nadat de visie zwaar werd gecontesteerd in verscheidene publicaties en verklaringen, gingen het kabinet, de minister en zijn medewerkers, de administratie en de sector, vertegenwoordigd door de FOV, aan tafel zitten voor overleg. Ontelbare samenkomsten met telkens nieuwe teksten deden de onrust in de

Van Hecke

sector evenwel enkel aanzwellen. De onderhandelaars vanuit het werkveld botsten tegen muren van uitgangspunten en beleidskeuzes waarover niet kon worden onderhandeld. Dat is het recht van de politiek. Als we spreken over overleg, moeten we dus wel weten dat er over een aantal fundamentele uitgangspunten geen overleg is geweest omdat de minister er nu eenmaal voor had gekozen om die uitgangspunten te verwezenlijken. Dat is geen verwijt, dat is een vaststelling.

Ondertussen, en dat is ook niet onbelangrijk, startte op uitdrukkelijk verzoek van de minister, het kabinet en de administratie, in de sector reeds de voorbereiding van wat ik noemde 'de implementatie van een toekomstig, steeds wijzigend ontwerp van decreet'. In 2001-2002 werden reeds subsidies betaald voor het opstarten van regionale volkshogescholen, die op dat moment enkel in embryonale teksten werden vermeld. Dat is niet onbelangrijk om ook het vervolg van deze rit te begrijpen. Er werd een *modus vivendi* gevonden onder uitdrukkelijke voorwaarden – en dit wordt nergens betwist – en een uitdrukkelijke belofte van noodzakelijke meermiddelen ten bedrage van 7,5 miljoen euro. Minister Anciaux verdwijnt echter en minister Van Grembergen komt in de plaats. Zoals ik reeds zei, verandert uitdelen dan in besparen. Het resultaat is dat er zelfs geen eurocent bijkomt voor de uitvoering van dit decreet.

Uiteindelijk, na een betoging aan het Martelaarsplein, zegt de minister-president de helft van de middelen toe. Het is heel duidelijk dat daardoor op dat moment de uitvoering van het ontwerp van decreet zoals het voorlag onmogelijk werd gemaakt. Het spook van de decreten van 1995 en hun problemen van uitvoering dook opnieuw op. Voor de eerlijkheid wil ik hierbij vermelden dat bij de invoering van het decreet van 1995 300 miljoen Belgische frank meer werd toegekend om het uit te voeren. Wat men vandaag 'het succes van een decreet' noemt, maakte het echter onbetaalbaar. Men heeft toen gezegd dat de mechanismen die men in het decreet had opgenomen nefast waren en dat de groei niet kon worden gecontroleerd in meer middelen. Er is dus nu voor het nieuwe decreet de helft van de middelen beschikbaar. Het decreet kan dus onmogelijk worden uitgevoerd. Het hele werkveld moet zich aan het nieuwe decreet aanpassen. De intrekking van de hervorming wordt dan eveneens een probleem. Er is toen gevraagd om het ontwerp van decreet pas later goed te keuren. Toch is het de dag zelf op de ministerraad goedgekeurd.

Het veld, de minister en de administratie hebben dan een consensus gevonden. Men zou het toe-

komstige decreet aan de nieuwe toestand aanpassen. Er werden immers minder middelen toegekend. Het resultaat is hallucinant. Op 62 artikelen zijn 57 amendementen voorgesteld. Het was niet werkbaar. En uit de hoorzitting met de sector op 6 februari, na de toelichting van het decreet, blijkt dat met de 57 amendementen de problemen nog niet zijn opgelost.

Er wordt een nieuw overleg gepland dat resulteert in meer dan 100 amendementen. Het is een onleesbaar en onwerkbaar document geworden. Het voorstel om het hele ontwerp te vervangen door een amendement was in feite de beste oplossing.

Zoals uit de verklaringen van de minister blijkt en door de tussenkomsten later is bevestigd, zal de budgetproblematiek zwaar op het decreet blijven wegen. De minister formuleerde het als volgt: 'De krapte van de budgetverhoging is problematisch.' Het is evenwel positief dat men in het nieuwe decreet heeft willen nadenken over de toekomst van het sociaal-cultureel werkveld in een steeds wisselende maatschappelijke context. Dat is geen eenvoudige opdracht.

Ook het voortzetten van wat in andere cultuurecreten was begonnen, dat men vertrekt vanuit het principe dat subsidiëring moet gebeuren op basis van kwaliteit in plaats van kwantiteit, verdient onze volledige steun.

Mijn kritiek bestaat uit twee gedeelten. Het eerste bevat de procedure en de timing, wat eerder te maken heeft met de technische aspecten van het decreet. Het tweede gedeelte omvat de fundamentele kritiek vanwege de sector, over de visie van waaruit het decreet vertrekt. Het gaat om de politieke keuzes van de meerderheid, die niet samenvallen met de keuzes van mijn fractie.

Wat de technische aspecten van het decreet betreft, zal ik alleen globale opmerkingen meegeven. Ik verwijs eerst en vooral naar de problemen die resulteren uit de slordigheid waarmee de terminologie wordt gehanteerd, en naar het niet definiëren van begrippen. De begrippen krijgen een verschillende invulling al naargelang de werkvorm waarmee men te maken krijgt. De moeilijkheden hebben te maken met het feit dat men om symbolische redenen de regeling voor de verschillende werkvormen in één decreet heeft samengebracht. Interferenties tussen de werkvormen zijn in het decreet bijna niet te vinden. Het enige wat gemeenschappelijk is, zijn de definities. Ik maak van de gelegenheid gebruik om de minister te herinneren aan zijn toezegging om op termijn de aparte allocaties voor de verschillende werkvormen in de begroting te

Van Hecke

respecteren, ondanks het samenbrengen van de hele sector in één decreet.

Een ander probleem vormen de detaillistische regelingen, die zijn ingegeven door het wantrouwen van de sector. Men wilde een decretale bescherming van de gemaakte afspraken. De complexe formuleringen die hier het gevolg van zijn, zijn in de tekst van het voorliggend ontwerp van decreet terug te vinden. Ik heb begrip voor de achterliggende redenen die tot het gebruik van deze formuleringen hebben geleid. We mogen evenwel niet uit het oog verliezen dat de leesbaarheid en de verstaanbaarheid van het ontwerp van decreet hieronder lijden.

Er is ons beloofd dat de leemtes in het ontwerp van decreet in de uitvoeringsbesluiten zullen worden geregeld. Ik zou in dit verband specifiek willen verwijzen naar de afwezigheid van een beroeps- of bezwaarprocedure. Deze procedures zouden in de uitvoeringsbesluiten worden opgenomen. Er is momenteel evenwel geen enkele decretale basis om die procedures in te voeren. Hoewel ik me hier vragen bij stel, wil ik zeker de noodzaak van dergelijke procedures niet in twijfel trekken. Tijdens de vorige legislatuur heb ik steeds voor een goede, snelle en consequente bezwaarschriftprocedure gepleit.

Wat de problematiek van de inwerkingtreding betreft, zou ik de minister wat hogere wiskunde willen meegeven.

Artikel 62 bepaalt dat het ontwerp van decreet op 1 januari 2003 in werking zou treden. Dit betekent dat de betrokken organisaties met terugwerkende kracht een beleidsplan moeten opstellen. Ze moeten zich hiervoor echter baseren op uitvoeringsbesluiten die allicht pas binnen een tweetal maanden zullen worden gepubliceerd. Dat wordt leuk.

Een aantal artikelen van het ontwerp van decreet zouden pas op 1 januari 2004 in werking treden. Artikel 61 bepaalt evenwel dat de huidige sociaal-culturele diensten bij een gelijke werking voor de werkjaren 2003 en 2004 hun subsidies zullen behouden. De decreten en uitvoeringsbesluiten waarop deze werking is gebaseerd, zullen ondertussen al een jaar afgeschaft zijn. Hoewel de centen voor een periode van twee jaar zijn gegarandeerd, moet op basis van afgeschafte decreten worden bepaald of het al dan niet om een gelijke werking gaat. Ook dit wordt leuk.

Uit diverse commissiebesprekingen is gebleken dat de minister mijn bekommernis om het juridiceren van het cultuurleven deelt. Het is nefast voor onze samenleving dat elk intermenselijk probleem tegenwoordig door een rechter moet worden beslecht. Blijkbaar vertrekken steeds meer mensen vanuit hun eigen grote gelijk en vanuit het absolutisme van een aantal vermeende individuele rechten. Een correcte en precieze regelgeving is een noodzakelijk fundament van de rechtszekerheid. Dit is onmiskenbaar een randvoorwaarde om deze tendens terug te dringen.

Mijn belangrijkste kritiek betreft een aantal inhoudelijke keuzes. De heer Lauwers heeft het in dit verband over knelpunten gehad. Mijns inziens gaat het hier om gemaakte keuzes en niet om knelpunten. We zullen zien welke keuzes de sociaal-culturele sector, een sector die we allemaal willen ondersteunen, uiteindelijk het best zullen dienen.

De eerste inhoudelijke keuze betreft de keuze voor een overheidsinitiatief in plaats van de werking van de particuliere organisaties. Het grote engagement binnen de particuliere organisaties heeft in Vlaanderen tot een sterke, veelzijdige en veelkleurige sector geleid. Door middel van de installatie van de volkshogescholen zet het ontwerp van decreet met betrekking tot de vormingsinstellingen een stap in de richting van het overheidsaanbod. De regionale volkshogescholen zullen de spil van de coördinatie en de organisatie van de sociaal-culturele volwassenenvorming worden. Enkel landelijk erkende organisaties zullen binnen een gespecialiseerd vakgebied onafhankelijk kunnen blijven werken. In dit voorzieningsbeleid zal het overheidsinitiatief het particulier initiatief vervangen. Ik betreur dit ten zeerste. Waarom betreuren we dat ?

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Vindt u de vroegere gespecialiseerde PMS-centra, de huidige CLB's uit de vrije sector, overheidsinstellingen ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Men moet er zich voor hoeden cultuur met onderwijs te vergelijken en vice versa. Ook in de onderwijssector zie ik dat. Een CLB is een privé-initiatief dat een overheidsopdracht vervult. Wanneer vorming voor volwassenen buiten de schoolse sfeer een opdracht is die de overheid moet vervullen, dan moet die overheid eerst bekijken of dit niet reeds goed, correct en kwaliteitsvol wordt gedaan door privé-initiatieven. Indien dat is gebeurd, dan moet ze het zelf niet doen. Dan ondersteunt ze dat. Indien dat deels of helemaal niet is gebeurd, dan moet ze het zelf

Van Hecke

doen. Indien het alleen gaat over de coördinatie van het aanbod om iedereen te laten participeren, en het gaat niet over een organisatie die concurreert met de huidige initiatieven, die niet meer worden gesubsidieerd, dan zou ik daar geen problemen mee hebben. Nu heb ik hier wel problemen mee. Dat is de keuze die ik maak.

De heer Jos Stassen : In het algemeen welzijnswerk heeft men in de periode van minister Demeester ook een reorganisatie van het vrije initiatief doorgevoerd. Wat is het verschil met wat er nu gebeurt met de regionale volkshogescholen ? Ook daar gaan een aantal vrije initiatieven samenwerken op basis van een regionale invulling. Dat is toch geen overheidsinstelling, in de betekenis die u daaraan geeft ? Ik begrijp dat echt niet.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik weet dat u moeite hebt om dit te begrijpen. Eigenlijk bent u het uiteindelijk eens met wat ik zeg. U zult dit ook samen met mij betreuen. Wat is het probleem ? Men gaat die privé-initiatieven met die opdracht onderbrengen in een overheidsinitiatief.

De heer Jos Stassen : Maar dit is toch geen overheidsinitiatief ? Dit is een VZW.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Die volkshogescholen bestaan niet. Ze worden bij decreet opgericht. Het is niet omdat men ze de vorm van een VZW geeft dat ze een privé-initiatief zijn.

De heer Jos Stassen : Daarnet was u heel juridisch, en nu gaat u een heel andere kant op. Van twee zaken één.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer Stassen, dit is een top-downorganisatie en geen bottom-uporganisatie. Dat is het grote verschil. Die laatste soort organisatie is gegroeid doordat mensen vanuit een zorg en een opdracht iets hebben georganiseerd en heel duidelijk bepaalde groepen mensen hebben aangesproken, om hen naar de vorming te leiden. Het initiatief dat vandaag wordt georganiseerd, is een overheidsinitiatief, hoewel het de vorm van een VZW heeft. Ik beweer dat bij dit initiatief die identificatie met die organisatie er niet zal zijn, zodat een heleboel mensen de stap niet zullen zetten naar dit meer onpersoonlijke initiatief. Dat doet geen afbreuk aan de inzet van de mensen daarin. Maar heel wat mensen zullen zich niet herkennen in dit initiatief. De drempel zal hoger liggen. Dit komt in de plaats van iets anders. Dat is uw keuze. Het is uw goed recht om die keuze te maken. Maar ik mag zeggen dat dit vandaag mijn

keuze niet is. Dit zal mensen afstoten die vandaag nu toch aan vorming participeren. U ontkent dat. Dat is uw goed recht. We zullen zien binnen 5 jaar.

De heer Jos Stassen : Ik betwist die stelling.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Dit is mijn stelling. Dit zijn mijn keuzes en niet de uwe. Die beide keuzes staan haaks op elkaar. Ik verdedig alleen mijn keuzes. Ik ga niet beweren dat de uwe slechter of beter zijn. De uwe zijn alleen de mijne niet.

De heer Jos Stassen : Ik neem er alleen akte van dat u uw standpunt inzake de regionale volkshogescholen hebt verhard. Dat standpunt is nu harder dan in het verleden. Dat is uw goed recht.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Neen, ik heb het niet anders geformuleerd. Maar ik ga nog een nadeel geven van wat er gebeurt. De heer Lauwers stelde het al duidelijk. Ik betreur ten eerste dat men bij deze nieuwe regeling een enorme kans laat liggen om aansluiting te vinden bij datgene wat tegenwoordig algemeen als een maatschappelijke opdracht geldt, namelijk het project levenslang en levensbreed leren.

Het heeft ook te maken met het feit dat dit een top-downinitiatief betreft en geen bottom-upinitiatief. Vandaag bekleedt sociaal-cultureel vormingswerk voor volwassenen immers een unieke positie wegens de aldaar aangeleerde sleutelcompetenties en de aanvulling die het biedt op de eenzijdigheid van een educatief schools beleid, dat overwegend gericht is op de arbeidsmarkt.

De heer Lauwers heeft er reeds op gewezen dat de beperkende decreetdefinitie een zware hypothek leggen op de maatschappelijke toekomst van dit vormingswerk in functie van de inzetbaarheid van de deelnemers op de arbeidsmarkt en op de verkorting van leer- en opleidingsroutes. De problematiek betreft duidelijk het verdere bestaan van gesubsidieerd vormingswerk in een sector die ruimer is dan de definitie vandaag aangeeft. De definitie vandaag luidt dat de niet-formele educatie moet worden aangeboden via een open aanbod. De educatie mag dus niet tot een doelgroep worden gericht en moet daarenboven plaatsvinden in de autonome levenssfeer of de vrije tijd. Pas dan kan het gesubsidieerd worden en vanaf de eerste erkenningperiode kan het ook erkend worden.

Vandaag volgen vele mensen vormingscursussen om diverse redenen. Eén reden, die ik al heb aangehaald, mag zeker niet onderschat worden. Het betreft de identificatie met bepaalde organisaties.

Van Hecke

Als mensen de sfeer, de stijl, het profiel van de deelnemers en de lesgevers kennen, zijn ze makkelijker geneigd om dergelijke vorming te volgen. Dikwijls zijn deze organisaties ook aantrekkelijk omwille van hun kleinschaligheid. Deze organisaties vallen echter uit de boot omdat ze meestal geen landelijk gebied of geen gespecialiseerd vakgebied hebben. Andere organisaties bieden tijdens de werkuren niet-vakgerichte vorming aan die veelal bestemd is voor laaggeschoolden. Ik heb bijvoorbeeld zelf nog een aantal cursussen voor bejaardenhelpers of -helpsters gegeven. Deze waren bestemd voor heel laaggeschoolde mensen met weinig competentie die willen intreden in een arbeidscircuit. De vorming heeft betrekking op de eigen ontwikkeling en ontplooiing zodat de helpers hun opdracht bij de bejaarden thuis op een goede manier kunnen invullen. Deze organisaties vallen ook uit de boot aangezien hun aanbod niet open is en hun cursussen niet doorgaan in de vrije tijd. Ze richten zich tot de bejaardenhelpers, die gevormd worden tijdens de werkuren omdat de werkgever belang hecht aan die bijkomende vorming en daartoe de middelen en de toelating geeft.

Ik kan zo nog doorgaan over de specificiteit van een aantal organisaties. De heer Lauwers zal zeggen dat een aantal organisaties niet thuishoren in het sociaal-cultureel vormingswerk. Daar heeft hij gelijk in. Een aantal hoort er volgens mij echter wel bij en zal uit de boot vallen.

De voorzitter : De heer Lauwers heeft het woord.

De heer Herman Lauwers : Mevrouw Van Hecke, niemand betwist het nut van dit soort cursussen. De discussie betreft in welke mate het wel mag. We hebben uitzonderingen gemaakt tot 5 percent van het aanbod. Het voorbeeld dat u geeft, is mogelijk voor maximaal 5 percent van het totale aanbod.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Dat is niet veel.

De heer Herman Lauwers : Als je dit soort functionele vorming subsidieert met dit decreet, loop je het gevaar om de sector van zijn specificiteit te vervreemden. Er zullen immers heel snel koekoekseieren in dat nest worden gelegd. Hierdoor zal het principieel sociaal-cultureel werk, zijnde de individuele, niet-formele educatie, in het gedrang komen omdat men gemakkelijk andere, meer gesloten groepen kan bereiken en in meer formele momenten van vorming kan voorzien. Niet omdat het andere onbelangrijke is, maar omdat we duidelijk moeten afspreken wat de opdracht is van het sociaal-cultureel werk, wat door een minister van Cul-

tuur gesubsidieerd moet worden en wat anderzijds vormen zijn van vorming die, zelfs indien het met een sociaal-culturele methodiek gebeurt, door andere ministers moet worden betoelaagd. Daarop moet u een antwoord geven. U miskent het feit dat die koekoekseieren een gevaar kunnen betekenen voor de sociaal-culturele sector zelf, tenminste zolang de budgetten zijn wat ze nu zijn.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik heb de indruk dat men zich heeft blind gestaard op een aantal 'koekoekseieren' om deze beperkende definitie te hanteren. Als ik kijk naar de specificiteit van het sociaal-cultureel vormingswerk, dan impliceert de bijkomende opdracht dat educatie maar één van de vier functies is. In het vormingswerk in die organisaties die ik op het oog heb, zitten ook de gemeenschapsvorming en de culturele functie vervat en niet alleen de educatieve.

We hebben ook te maken met de specifieke methodiek waarbij mensen in hun totaliteit worden bekeken en waar men procesmatig werkt. Mijn grote zorg is of men, door zich blind te staren op de 'koekoekseieren', binnen de volkshogescholen nu net die specificiteit van de sociaal-culturele vorming niet zal verliezen en of er niet meer een sturing naar educatie en vorming zal zijn in plaats van naar gemeenschapsvorming. Ik vraag me af of jullie niet tot de vaststelling zullen komen dat jullie dit niet hebben bedoeld. Heel veel cursussen kan men eigenlijk ook situeren binnen een volwassenenopleiding of zelfs binnen een nascholing. Ik ben bang dat omwille van de hogere drempel van de regionale centra, het schoolse zou kunnen primeren op het sociaal-culturele binnen het vormingswerk, in tegenstelling tot wat nu wordt aangeboden.

U hebt het over 'koekoekseieren'. We zijn het ermee eens dat er problemen waren. Ik heb de indruk dat er ook een paar heel lekkere eieren niet tot volle wasdom zullen komen. De deelnemers die ik daarnet noemde, maar ook vele andere, zullen volgens mij niet de stap zetten naar de regionale volkshogescholen. In de nieuwe beweging van levenslang en levensbreed leren, gekoppeld aan modulaire onderwijssystemen en aan erkenning van elders verworven competenties, moet er dringend een overleg gebeuren tussen sociaal-cultureel vormingswerk, tweedekansonderwijs, volwassenenonderwijs en regulier onderwijs om zoveel mogelijk drempels te slechten voor de participatie van iedereen aan dit levenslang en levensbreed leren. Door dit strakke keurslijf van het aanbod gesitueerd in het vrijetijdsgebeuren zal volgens mij de deur dichtgaan voor een groot deel van het huidige vormingsaanbod in de sociaal-culturele sector.

Van Hecke

De minister, de heer Lauwers en ook enkele andere leden hadden wel oor voor deze bekommernis. Men beloofde een eventuele bijsturing na de geplande evaluatie in 2005. Ik vrees dat de trein op dat ogenblik vertrokken zal zijn en dat het moeilijk zal worden om er nog stilstaande wagonnetjes aan te koppelen.

Mijnheer Lauwers, het gaat niet over een restsector, het gaat over de opstap van restgroepen, dat is mijn en ook uw zorg, denk ik. Alleen denk ik dat het instrumentarium dat u vandaag creëert, nefaste gevolgen zal hebben voor wat vandaag bestaat en ook moet worden bijgestuurd. Ik vrees dat ook goede en waardevolle zaken overboord zullen worden gegooid, waardoor een aantal mensen uit de boot zal vallen.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : In artikel 21, paragraaf 2 van het ontwerp van decreet staat duidelijk dat ook in het niet-formele, educatieve programma uitzonderingen kunnen worden gemaakt voor 'doelgroepen met een educatieve achterstand die weinig of niet bereikt kunnen worden in een autonome levenssfeer'.

Mevrouw Van Hecke, ik volg gedeeltelijk uw redenering, maar wat u voorstelt, klopt niet met wat in het ontwerp van decreet staat.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik zeg alleen dat organisaties die zich volledig op dat domein bewegen en een heel specifieke doelgroep aanspreken, vandaag in kou blijven staan. Zij zullen de weg niet vinden, zelfs niet naar dat aanbod van 5 percent dat speciaal tot hen gericht is. Ik hoop dat ik ongelijk krijg.

Ik kom bij mijn derde punt van fundamentele kritiek. Mijnheer de minister, u bepaalt finaal wie goed werkt en geld krijgt, wie verder mag werken en wie moet stoppen. Ik mis duidelijke, transparante criteria en procedures, taakafbakeningen tussen de administraties en adviescommissies en beroepsmogelijkheden. De verdere subsidiëring van verenigingen wordt om de 4 jaar, op basis van het beleidsplan, bepaald. Als een vereniging slecht scoort volgens het beleidsplan, is het zelfs mogelijk dat ze tot 20 percent van haar subsidies verliest voor haar werking tijdens de volgende 4 jaar. Duidelijke en objectief toetsbare criteria zouden hier geen overbodige luxe zijn. Gespecialiseerde instellingen moeten om de 4 jaar een minimumaantal vor-

mingsuren binnen het gedefinieerde toegelaten aanbod aantonen om verdere erkenning en subsidiëring te krijgen. Ze moeten om de 4 jaar hun maatschappelijke relevantie aantonen. In alle gevallen is het de minister die finaal oordeelt over de dossiers.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat organisaties zich zorgen maken bij de toekenning van het subsidiebedrag als de minister bijvoorbeeld in de sector 'bewegingen' zal oordelen – ik citeer – 'vanuit de beleidsbezorgdheid over voldoende pluriformiteit in de gesubsidieerde thematische werkingen'. Ik hoop, mijnheer de minister, dat u hier een zinvol criterium kunt aan hechten.

Mijn vierde punt van kritiek gaat over de gevolgen voor het personeel, zowel wat de arbeidskansen betreft van de professionelen als de inzet van de vele vrijwilligers. De gevolgen zijn niet te overzien. Men mag ook niet onderschatten wat het betekent voor de motivatie van de werknemers en voor het aantrekken van waardevolle medewerkers wanneer de subsidiëring van de organisatie zelf om de 4 jaar in vraag wordt gesteld. Het zal heel moeilijk zijn om bepaalde waardevolle medewerkers te motiveren om inhoudelijk en met heel veel inzet hun opdracht voort te zetten.

Een vijfde punt van kritiek werd reeds aangehaald door de heer Lauwers, namelijk het niet-benutten van de opportuniteit van de erkenning. Dit betreuren we, niet alleen als symbolische daad, maar ook als beleidsdaad met grote maatschappelijke betekenis, juist omdat het voor de samenleving én de betrokkenen duidelijk maakt dat de overheid iets al dan niet belangrijk vindt, los van het feit of ze daar al dan niet middelen tegenover plaatst. Ik verwijs in dit verband naar de stelling van professor Laermans in zijn publicaties.

Mijn slotwoorden zijn echt gemeend : we betwijfelen geenszins de zorg en de waardering van de minister en de leden van de meerderheidsfracties van de commissie voor Cultuur voor deze sector. Geen van ons allen had de heer Elchardus nodig om het waardevolle in de opdracht van deze sector, namelijk het verhogen van de kwaliteit van het samenleven, gemeend te onderschrijven. Onze kritiek bij de fundamentele keuzes, die bij de subsidiëeringsmechanismen voor deze sector in dit ontwerp van decreet worden gemaakt, is dermate essentieel dat wij het ontwerp niet kunnen goedkeuren. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het minste wat we kunnen zeggen, is dat sociaal-cultureel volwassenenwerk een belangrijke plaats inneemt in onze maatschappij. Veel volwassenen hebben immers de moed om na hun dagtaak regelmatig een les, een interessante uiteenzetting of een vormingsavond bij te wonen. Niet zelden zijn velen ook nog lid van een of andere sociaal-culturele vereniging.

Het spreekt dus vanzelf dat we al deze activiteiten en verenigingen alleen maar kunnen appreciëren, en zoveel mogelijk ondersteunen. Het feit is evenwel dat het ontwerp van decreet van 18 december 2002 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk dat men voorligt, zowel op financieel, organisatorisch als ideologisch vlak onvoldoende waarborg of voldoening geeft.

Het is hierbij niet eens nodig echt diep in te gaan op de wijze waarop het tot stand is gekomen. Het volstaat te zeggen dat het oorspronkelijke ontwerp van decreet zodanig geamendeerd werd door de meerderheid dat het herdoopt werd tot amendement 68. Bovendien had het ontwerp van decreet – om nog voor het einde van dit jaar de procedure rond te krijgen, inclusief het opstellen van beleidsplannen door de promotoren en de erkenningen – in februari goedgekeurd moeten zijn. Dit werd dus niet gehaald.

Wat het financiële aspect betreft, blijkt uit de hoorzittingen onder meer dat er – rekening houdend met de 13 volkshogescholen – minstens 7,5 miljoen euro meer nodig is indien men het decreet in 2004 naar behoren wil uitvoeren. Er komt echter maar 3,5 miljoen euro. Het gevolg hiervan is dat een aantal opdrachten niet naar behoren zullen kunnen worden uitgevoerd. Zo zullen onder meer de stijgende personeelsuitgaven niet meer kunnen worden opgevangen en zal er een tekort zijn voor nieuwe uitgaven, zoals het registratiesysteem en de kwaliteitszorg.

Het nieuwe decreet beperkt de subsidiëring tot verenigingen die minstens 50 afdelingen hebben over minstens drie Vlaamse provincies en waarbij in elke provincie minstens tien aangesloten afdelingen of groepen actief moeten zijn om erkend te worden als landelijke instelling.

Dit heeft natuurlijk gevolgen op organisatorisch gebied. Bepaalde afdelingen zullen stilvallen of minstens één van hun activiteiten moeten opschorten. Dit bleek duidelijk tijdens de hoorzitting. Sommige verenigingen wisten echt niet hoe het nu ver-

der moet. Ik denk bijvoorbeeld aan minder mobiele gepensioneerden die niet meer weten hoe ze nog aan activiteiten zullen kunnen deelnemen. De algemene indruk van de afdelingen was dat het ontwerp van decreet afzwakkend en beknottend is en dat het het spontane initiatief veeleer zal ontmoedigen dan stimuleren.

Artikelen 54 en 55 voorzien in een aantal afwijkingen voor verenigingen van migranten. Wij zien hier echt het nut en de noodzaak niet van in. Wel integendeel, het is eerst en vooral een aanfluiting van het gelijkheidsprincipe. Bovendien bevordert het de uitbouw van een eigen migrantenzuil, wat volledig in strijd is met het ontzuilde Vlaanderen waarnaar door deze regering zo krachtig wordt gestreefd. Als afzonderlijke migrantenverenigingen dan toch moeten worden gesubsidieerd, dan kan dit enkel in het kader van eenzelfde toepassing van het decreet en enkel voor zover bedoelde vereniging zich uitdrukkelijk op de integratie in onze maatschappij richt. In Nederland bijvoorbeeld wordt het begrip 'dwingende integratiegerichtheid' gehanteerd als het op subsidiëren aankomt.

We hebben een aantal amendementen opnieuw ingediend omdat we ze belangrijk genoeg achten om er in plenaire zitting over te stemmen. Rekening houdend met voorgaande opmerkingen, zal het Vlaams Blok dit ontwerp van decreet niet goedkeuren. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Een van de keuzes in het ontwerp van decreet die ik volmondig steun, is de speciale zorg voor de ontplooiing, ontwikkeling en groei van de migrantenverenigingen als noodzakelijke hefboom voor integratie in onze maatschappij.

De voorzitter : De heer Vandebossche heeft het woord.

De heer Dany Vandebossche (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik zal niet alles herhalen wat in de commissie is gezegd. Er is een lange weg afgelegd om tot dit ontwerp van decreet te komen. Ik dank de verslaggever voor zijn inspiratievol verslag en iedereen die een bijdrage heeft geleverd bij de totstandkoming van dit ontwerp van decreet. Sommigen beweren dat er geen open debat is geweest. Het ontwerp van decreet heeft echter gedurende meer dan 2 jaar aanleiding gegeven tot talloze discussies en overleg.

Vandenbossche

Iemand zei daarnet dat het grote aantal amendementen bewijst dat er onvoldoende overleg is gepleegd en dat het geen goed ontwerp is. Stellen dat het aantal amendementen op een ontwerp van decreet een criterium is om te bewijzen dat het niet voldoet, is een redenering die geen steek houdt. Het parlement heeft amenderingsrecht en de meerderheid heeft die uitgeoefend. De talloze amendementen resulteerden in amendement 68 dat het decreet in een nieuwe tekst heeft gegoten.

We discussiëren nu in plenaire zitting over het sociaal-cultureel werk. Het voorliggende ontwerp van decreet is niet het enige dat de voorbije jaren op die sector van toepassing is. Ik verwijs naar de afschaffing van de koepels en de gevolgen daarvan, en de reorganisatie van de sector in het begin van deze legislatuur. Ik verwijs ook naar het decreet tot oprichting van het FOV, dat uitvoerig werd bediscussieerd.

Als besluit van de bespreking in de commissie heeft de heer Stassen gezegd dat dit ontwerp van decreet geen schoonheidsprijs zal krijgen. Het ontwerp van decreet is aangepast door de budgettaire beperkingen die werden opgelegd. Amper de helft van de beoogde stijging van het budget is verworven. We zijn ons daarvan bewust, en dat blijkt uit de debatten in de commissie en ook uit het feit dat we een evaluatie hebben gepland in 2005.

Het ontwerp van decreet kunnen we samenvatten in twee belangrijke principes : het sociaal-cultureel werk moet worden gesubsidieerd, en er is nood aan een nieuw decreet in opvolging van de decreten van 1995. De uitvoering van de decreten van 1995 zijn een probleem, maar zonder de budgettaire verhoging van het nieuwe ontwerp van decreet, zaten we in nog grotere problemen.

Het ontwerp van decreet voorziet in twee vernieuwingen : de oprichting van de volkshogescholen, die al in de bouwstenennota waren terug te vinden, en de kwalitatieve beoordeling als basis voor beleids- en meerjarenplannen. Mevrouw Van Hecke, ik begrijp nog steeds niet waarom u de volkshogescholen een overheidsingrijpen noemt.

Waarom is er één ontwerp van decreet, en waarom werden er drie werkvormen behandeld ? Het moet mogelijk zijn om binnen één basisallocatie te werken, zodat we op lange termijn degenen die van het ene naar het andere systeem overstappen, kunnen subsidiëren.

Over dit ontwerp werden een aantal zaken gezegd. Er werd echter ook voorbijgegaan aan de realiteit. Het verenigingsleven of het sociaal-cultureel werk heeft een enorme sociale relevantie. Dikwijls wordt daarbij verwezen naar professor Elchardus. Niet alles is echter koek en ei in die sector. Niettegenstaande het belang van het verenigingsleven weten we allemaal dat die sector het niet gemakkelijk heeft. Het ontwerp van decreet moet een nieuwe dynamiek veroorzaken. Ik ga ervan uit dat dit ook zal gebeuren.

In 2005 zal er een evaluatie volgen. De budgettaire ruimte die er nu niet is, moet op lange termijn worden gecreëerd. Door de budgettaire beperking is de inbreng slechts met de helft van het gevraagde gestegen. Dit veroorzaakt een aantal problemen. Ik veronderstel dat hieraan na de evaluatie op lange termijn een mouw zal worden gepast.

Na al die jaren dat we over dit ontwerp hebben gediscussieerd, zal het zijn waarde op het veld moeten bewijzen. De uitvoeringsbesluiten zullen daarbij van groot belang zijn. We zijn het er allemaal over eens dat die er zo snel mogelijk moeten komen.

Mijn fractie zal dit ontwerp van decreet goedkeuren. We hebben een lange strijd gevoerd en veelvuldig overleg gepleegd. Daardoor hebben we heel wat kennis verworven over deze sector. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik zal het eerst hebben over de evaluatie en daarna een aantal politieke beschouwingen geven.

Op het einde van een lang proces roept dit ontwerp bij mij twee tegengestelde gevoelens op. Enerzijds ben ik tevreden met het voorliggende resultaat, maar anderzijds heb ik constant het gevoel dat het allemaal wel beter had gekund.

Positief is dat dit ontwerp zorgt voor een nieuw landschap in het sociaal-cultureel werk. Dit landschap bevestigt daarbij de plaats van het sociaal-cultureel werk, ook inzake de goede, reeds bestaande punten. Het sociaal-cultureel werk heeft in het verleden – en ook nu nog – bewezen waartoe het in staat is. Daarnaast is er ook de noodzaak tot vernieuwing. Ik verwijs naar de herstructureringen die zullen worden doorgevoerd en de organisaties die moeten worden opgericht. Deze dynamiek zal zeker voor de noodzakelijke vernieuwing zorgen.

Stassen

De impact hiervan moet niet worden onderschat. Dit en ook volgend jaar zal er hard moeten worden gewerkt om alles op poten te zetten.

Een ander positief punt vormen de interne uitdagingen die door het ontwerp worden gecreëerd. In het verenigingsleven moet de kwantiteit van de afdelingen worden gekoppeld aan kwaliteit. Dat is een zeer belangrijke vernieuwing. Dit wil uiteraard niet zeggen dat er vroeger geen interne kwaliteitsbewaking was binnen het verenigingsleven.

Tijdens de korte woordenwisseling met mevrouw Van Hecke heb ik me daarnet duidelijk uitgesproken voor een globale opdeling in enerzijds de streekgerichte volkshogescholen en anderzijds de gespecialiseerde vormingsinstellingen. Hierdoor ontstaat een transparant landschap. Dit biedt de mogelijkheid voor een nieuwe dynamiek. Dat is positief. De sector is hiertoe bereid, ondanks al wat er is gebeurd. Dat is de conclusie die we kunnen trekken uit de interne besprekingen en de discussies met de meerderheid en de leden van de commissie.

Door de oprichting van bewegingen wordt de belangrijke plaats van het sociaal-cultureel werk bevestigd. We rekenen voor een groot deel op de bewegingen en het sociaal-cultureel werk om te zorgen voor de vernieuwing in de maatschappij. Er zijn de gevestigde waarden, waarvan de heer Lauwers er net een aantal heeft opgesomd in zijn verslag. Ik denk dan onder andere aan het Forum voor Vredesactie en Pax Christi. Nieuwe sociale bewegingen die opstaan, kunnen heel snel in deze regeling stappen. Het landschap wordt op die manier opengebrouwen. Dit voorstel van decreet bevat een aantal duidelijke en nieuwe uitdagingen die samen met de sector werden besproken.

Ik wil nog een positief aspect onder de aandacht brengen. Ondanks de moeilijke periode die we hebben gekend in de wordingsgeschiedenis van dit voorstel van decreet, kunnen we toch zeggen dat er vandaag een positieve samenwerking is tussen de sector en de overheid. Uit de signalen die ik krijg in verband met de discussies over de uitvoeringsbesluiten, maak ik op dat er een positieve samenwerking is en dat er resultaten mogelijk zijn.

Naast deze positieve evaluatie leeft toch het gevoel dat er meer inzat. Alles kan beter.

De moeilijke wordingsgeschiedenis zal ik hier niet uit de doeken doen. Indien alle partijen wat minder

met axioma's en dogma's naar de discussies waren gekomen, was ze misschien niet zo moeilijk geweest. De discussies zijn gevoerd en het resultaat daarvan ligt nu voor ons. Ook de financiële kant van het verhaal heeft de zaak natuurlijk niet vergemakkelijkt.

Het voorstel van decreet is niet zo eenvoudig. Het is een tamelijk ingewikkeld decreetaal kluwen, omdat we tegelijkertijd rekening moesten houden met de uitgangspunten, waarmee iedereen akkoord ging, en met het feit dat er minder middelen waren. We hebben dus een technisch ingewikkeld hoogstandje moeten ontwikkelen om dit voorstel van decreet uitvoerbaar te maken binnen de inhoudelijke contouren, maar met de beschikbare middelen.

Ook wij voeren de discussie over de plaats van het sociaal-cultureel werk binnen de permanente vorming. We hadden in dat verband verder kunnen gaan, maar dat is niet gebeurd omwille van een inhoudelijke keuze van de minister en omwille van budgettaire beperkingen. Als bij een eerste evaluatie blijkt dat door een aantal herschikkingen een snellere inpassing in het verhaal van het levenslang en levensbreed leren kan geschieden, moeten we zeker voor een opening zorgen. Die eerste evaluatie zal er snel komen.

Ik heb wel begrip voor het onbegrip van de sector. Men kan niet aan de ene kant constant worden doodgeslagen met politieke uitspraken over het maatschappelijk belang van socio-cultureel werk en aan de andere kant vaststellen dat dat centenverhaal een moeilijk verhaal is. Ik heb begrip voor het onbegrip van de sector in die periode. Ik heb ook bewondering voor het feit dat men dit onbegrip uiteindelijk opzij heeft gezet om toch tot een oplossing te komen en dit decreet mogelijk te maken.

Een ander knelpunt is de blijvende onvrede van een beperkt deel van de sector. Ik denk dat we allemaal brieven hebben ontvangen van de Stichting-Lodewijk de Raet, een stichting die een heel belangrijke rol heeft gespeeld en nog altijd speelt in het socio-cultureel werk. Ik zou de Stichting-Lodewijk de Raet willen oproepen om ook in dit decreet mee het voortouw te nemen. Aan de ene kant kan deze stichting in de verschillende afdelingen die ze op het terrein heeft het voortouw nemen voor de ontwikkeling van streekgerichte volkshogescholen en ermee samenwerken in die VZW's. Aan de andere kant kan deze stichting ook het voortouw nemen als wordt gekozen voor gespecialiseerde vormingsinstellingen voor een bepaald

Stassen

thema, want ze heeft daarin 50 jaar ervaring. Ik denk dat het belangrijk is dat dit vandaag gebeurt.

Diegenen die met de volkshogescholen bezig zijn, namelijk die VZW's en die raden van bestuur die zijn opgestart, hebben bewezen dat ze toch verder willen werken in moeilijke en onduidelijke omstandigheden. Als er daar nog onvrede is, bied ik van hieruit aan om daarover met de commissie en met de meerderheid te overleggen, zodat die volkshogescholen zo snel mogelijk kunnen starten binnen de decretaal vastgelegde termijn.

Ik wil besluiten met een aantal politieke opmerkingen. Ik wil het eerst hebben over de houding van de voormalige minister van Cultuur. Het feit dat we hier met een zogenaamd 'geamputeerd decreet' zitten, was een minder leuk afscheidscadeau van de voormalige minister. Het is de verdienste van de nieuwe minister van Cultuur, van zijn kabinet, van de meerderheid en van de sector dat uiteindelijk na een moeilijke zoektocht tot een oplossing is gekomen. Ik wil dan ook heel duidelijk stellen dat ik de uitspraken over dit decreet die de voormalige minister van Cultuur 2 weken geleden heeft gedaan in *De Morgen*, zeer pijnlijk vind. Hij heeft toen eigenlijk zijn kans gemist om zijn mond te houden over dit decreet. Het was niet zijn taak om te zeggen dat de belofte van die 7,5 miljoen euro ook was goedgekeurd door de regering. Ik weet niet of dat klopt, maar het was in elk geval niet het moment om daarover een politieke stelling in te nemen. Hij had beter verwezen naar de verdiensten van de huidige minister van Cultuur, het kabinet en de meerderheid voor het oplossen van de problemen. Iedereen weet hoe moeilijk het is geweest om het probleem dat daar is achtergelaten op te lossen. We hebben het echter gedaan en ik denk dat dat de verdienste is van de mensen die ik daarnet heb genoemd.

Ten tweede zou ik me willen richten tot CD&V en mevrouw Van Hecke in het bijzonder. Ik denk dat ik zowel in mijn bespreking in de commissie als in die van vandaag erken dat dit decreet een aantal goede kanten heeft en een aantal minder goede kanten. U erkent dat ook, mevrouw Van Hecke. Het is uw opdracht als lid van de oppositie om die minder goede kanten in de verf te zetten. Ik stel toch vast – hopelijk samen met u – dat dit decreet vandaag door het grootste deel van de sector wordt gesteund, dat het een toekomstgerichte herteekening is van het landschap van het socio-cultureel werk en dat er nieuwe middelen worden gegeven voor nieuwe uitdagingen. Ik denk dat we die vast-

stelling toch kunnen maken. Gezien deze vaststellingen en gezien het feit dat we ook in de commissie voor Cultuur daaromtrent altijd positief hebben samengewerkt, zou ik u toch uitdrukkelijk willen vragen om uw eindoordeel in overweging te nemen en om op zijn minst niet tegen dit ontwerp van decreet te stemmen. Ik denk dat het een belangrijk signaal vanuit de democratische fracties van dit parlement is dat we het socio-cultureel werk een nieuwe start geven. Een aantal zaken zijn niet goed en ik vraag dus niet om het decreet goed te keuren, ik vraag enkel om het niet af te keuren. Ik weet dat een aantal zaken niet goed zijn, maar de positieve kanten moeten toch ook aan bod kunnen komen.

Ik wil afronden met de houding van Agalev in deze kwestie. Binnen de huidige marges zijn we matig tevreden met wat er voorligt. Voor meer middelen was er op dit moment, omwille van een aantal redenen die zijn aangehaald, geen meerderheid te vinden.

Het raamwerk van het decreet moet behouden blijven omdat het een vernieuwend decreet is. Op termijn zullen zeker aanpassingen nodig zijn omdat het erg ingewikkeld is. Iedereen weet dat. Het beste decreet heeft aanpassingen nodig. Op dat moment kan ook over de herfinanciering van de sector worden gediscussieerd. Dat zal tijdens de volgende legislatuur zijn.

Ondanks de inhoudelijke, technische en politieke bedenkingen kan er globaal toch van een positief resultaat worden gesproken. Ik wens de sector alle succes toe met de uitvoering van het decreet. Binnen enige jaren zullen de nodige aanpassingen en financiering worden uitgevoerd. Nu moet het decreet zeker worden uitgevoerd. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : De heer Lauwers heeft het woord.

De heer Herman Lauwers (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, iedere hervorming raakt aan verworvenheden, structuren en gewoonten en brengt onzekerheid en commotie met zich mee. Ik heb dat met de hervormingen van het jeugdwerk, het ambulant welzijnswerk, de basiseducatie en de ruimtelijke ordening meegemaakt.

In dit geval kan de bevoegde ministers niet worden verweten dat zij niet naar de sector hebben geluisterd. Er is bijzonder veel overleg geweest, zelfs op een originele wijze. Ik denk bijvoorbeeld aan de websites of de werkgroepen. Wel vond dat overleg

Lauwers

steeds plaats binnen de contouren van de visie op verandering die de overheid wenste.

Wat de commotie rond de intrekking van de middelen aangaat, wijs ik erop dat het de facto nog altijd om een stijging met meer dan 10 percent gaat in vergelijking met de situatie van vandaag. Het is natuurlijk juist dat tijdens de voorbereidende fase het cijfer van 300 miljoen circuleerde. Zoveel is nooit beloofd, maar zowel de sector als de politici geloofden erin.

Zoals de heer Vandebossche al zei, heeft men zich aan de nieuwe budgettaire situatie aangepast. Daardoor heeft het decreet een gedeelte van zijn schoonheid verloren, maar niet de visie. Wij zullen niet meer in de fouten van 1995 vervallen en een decreet goedkeuren dat niet uitvoerbaar is. De visie is behouden en de ingrepen die zijn doorgevoerd, zijn erop gericht om de inplanting van de visie maximaal te garanderen.

Wat de kritiek van mevrouw Van Hecke betreft op de volkshogescholen en de landelijke instellingen, stel ik het volgende. De kleinschaligheid en de identificatie en de vertrouwdheid van de deelnemers met de organisatie en de cursusbegeleiders zouden volgens haar met het nieuwe decreet verloren gaan. Maar zij verwacht de opdracht en de maatschappelijke functie van een vereniging met die van een volkshogeschool of vormingsinstelling. Beide zijn zeer belangrijk. Informeel leren en de gemeenschapsvorming vormen de basisdoelstelling van een vereniging. Volkshogescholen en landelijke instellingen moeten voornamelijk zorgen voor enerzijds een voldoende spreiding en anderzijds een voldoende concentratie van kwaliteit en deskundigheid. De kritiek is dus ongegrond omdat er verwarring optreedt tussen de opdracht van verenigingen en instellingen.

De volkshogescholen en de landelijke instellingen zullen voor voldoende spreiding en concentratie van kwaliteit en deskundigheid moeten zorgen. Mijns inziens is de kritiek op die instellingen onterecht. De verenigingen en de instellingen hebben niet dezelfde opdracht.

Het voorliggend ontwerp van decreet verleent de sector een grotere legitimiteit ten overstaan van de Vlaamse overheid. Met het oog op de toekomst is dit zeer belangrijk. Bovendien biedt de beleidsruimte die de organisaties op basis van de meerjarigplanning en de enveloppenfinanciering krijgen,

hun een bijzonder grote vrijheid om nieuwe uitdagingen te vinden en aan te gaan.

Ik vergelijk dit ontwerp van decreet nog het liefst met een rangeerstation. Er zijn drie uitgaande sporen. Wagons zullen aan elkaar worden gekoppeld en nieuwe treinen zullen worden gevormd. Misschien zullen zelfs een aantal nieuwe bestemmingen worden gekozen. Hier en daar zal misschien ook een trein worden afgeschaft. Een aantal nieuwe locomotieven, met name de regionale volkshogescholen, zullen worden ingezet.

Wat dit binnen twee jaar allemaal zal teweegbrengen, weten we nu nog niet. Het is in ieder geval de bedoeling dat een aantal zaken veranderen. Ik besef dat deze veranderingen enige onzekerheid kunnen veroorzaken. Ik ben er evenwel van overtuigd dat ik de woorden van de heer Stassen namens mijn fractie, en wellicht ook namens alle commissieleden, kan onderschrijven. We engageren ons hier om dit ontwerp van decreet bij leven, welzijn en herverkiezing in 2005 bij te sturen waar het nodig zou blijken.

Wat die bijsturing precies zal inhouden, zal blijken uit de evolutie die zich ondertussen zal hebben voltrokken. Momenteel weten we dit nog niet. De onzekerheid die uit dit ontwerp van decreet voortvloeit, is eigenlijk onvermijdelijk en noodzakelijk om de gewenste hervormingen door te voeren. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, ik heb alle toespraken aandachtig beluisterd. In elk van deze toespraken zijn een aantal waardevolle elementen naar voren gebracht. Ik zal nu trachten een algemene toelichting bij het ontwerp van decreet te geven.

Eerst zou ik het belang van het sociaal-cultureel werk in Vlaanderen aan de hand van enkele voorbeelden willen verduidelijken.

Autisme Centraal organiseert momenteel een tentoonstelling in Gent. Zelf omschrijft de organisatie die tentoonstelling als een rijk geïllustreerde dialoog op een kruispunt waar autistische en artistieke creativiteit elkaar ontmoeten. Vorige zondag was de woordvoerder van Pax Christi te gast in De Zevende Dag om over de oorlog in Irak te praten.

In mei organiseert de KAV wijkwandelingen in – onder meer – de Matongewijk in Brussel. In dezelf-

Van Grembergen

de maand werkt het Vermeylenfonds in de Antwerpse Seefhoek mee aan een fototentoonstelling getiteld 'Honderd portretten van Vlamingen van overal'. Eind april kan men met de Stichting-Lodewijk de Raet gedurende 2 dagen de prachtige natuur en rijke industriële archeologie van de Vlaamse Ardennen verkennen. En wie dan nog zijn weg wil vinden in het verkiezingskluwen, kan begin mei terecht bij de volkshogeschool van Brugge.

Dit zijn enkele illustraties van wat er in Vlaanderen zoal wordt aangeboden op dit terrein. Het is een minuscule greep uit de honderden initiatieven die in Vlaanderen plaatsvinden. Door dit zeer diverse overzicht loopt steeds één rode draad : dit is sociaal-cultureel volwassenenwerk. Dit bestaat en leeft en cultiveert een grondtoon in Vlaanderen die we allen onontbeerlijk vinden. Voor het sociaal-cultureel werk in Vlaanderen is het alfa en omega immers het vizier van de mens op de samenleving, en het besef dat de mens geen stereotype is, maar een wirwar van achtergronden, verledens en beelden over de toekomst. Het is ook de wetenschap dat deze diversiteit een samenleving doet bewegen, een samenleving doet samenleven, zodat er collectieve verbanden ontstaan of gedijen. Het gaat over groepen van mensen die elkaar vinden, of nog maar alleen zoeken, soms tijdelijk, soms abrupt, soms voor een lange tijd, soms voor een bepaalde periode. Dit is uiterst belangrijk. In dit sociaal-cultureel werk staat de mens centraal, en niet de economie of de functionaliteit. De mens staat centraal als rijk gegeven op zich, dat zichzelf verwezenlijkt. Ik wil van dit ogenblik gebruik maken om dit geloof in die sociaal-culturele sector te bevestigen. Wie kansen wil geven aan de samenlevende mens, die moet kansen geven aan dit sociaal-cultureel werk. Dit ontwerp van decreet maakt een kader waarin traditionele uitdagingen en nieuwe maatschappelijke evoluties elkaar kunnen versterken. Dit is niet een dogmatisch iets. Ik heb trouwens gemerkt dat geen enkel betoog werd gehouden vanuit dogmatiek. Elk betoog was er een waarin mogelijkheden werden ontdekt. Wel vond de ene of de andere, volgens zijn eigen inzicht, dat bepaalde mogelijkheden sterker zouden zijn of dat andere minder tot stand zouden komen.

Ik hoef niet te zeggen dat dit ontwerp een lange voorgeschiedenis heeft. Ik wil mijn waardering uitdrukken voor het feit dat de Bond van Vormings- en Ontwikkelingsorganisaties en de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding op een kritische, maar uiteindelijk steeds constructieve manier mee deze weg hebben afgelegd. Dit is belang-

rijk. Er was een voedingsbodem van samenwerking, weliswaar soms met verschillende inzichten. Ook voor de komende maanden en jaren is dit van belang. Er komt immers een evaluatie. Men zal elkaar voortdurend kunnen waarderen. Want ook dat merkte men bij de diverse betogen en discussies. Er was op geen enkele wijze sprake van frontale aanvallen of destructieve benaderingen. Men kan aanvoeren dat sommigen vonden dat we te veel willen veranderen, terwijl anderen oordeelden dat we nog wat meer zouden moeten wijzigen. Wetenschappelijk gezien zou er dus sprake zijn van evenwicht. Dit is echter geen wiskunde. We hebben getracht een goed eindresultaat te bereiken.

Het ontwerp van decreet versterkt de rol van de landelijke verenigingen in het wijdvertakte netwerk van de plaatselijke en regionale werkingen.

De manier van erkennen en subsidiëren laat deze verenigingen toe zich op eigen maat te ontwikkelen. We houden één centraal gegeven voor ogen : voor landelijke verenigingen staat het werken met en voor vrijwilligers centraal. Ze krijgen een bepaalde inbreng in de structuren en de werking, in de eerste plaats op henzelf gericht.

Het decreet erkent ten volle de diversiteit van het landschap. Elke vereniging, ongeacht haar achtergrond of identiteit, wordt in haar waarde gelaten en wordt evenwaardig benaderd. Bovendien worden historische niet-objectiveerbare verschillen via het subsidiemechanisme weggewerkt. Voor bijna alle verenigingen gebeurt dat vanaf 2004. Voor de grootste stijgers en de sterkste dalers is voorzien in een genuanceerd tijdspad.

Ik wijs ook uitdrukkelijk op de inspanningen voor de landelijke verenigingen van allochtonen, waarvoor in het decreet een ondersteuningstraject tot en met 2009 is uitgetekend. Ik apprecieer het dat een grote meerderheid daar voor was. Immers, als we de allochtonen, met al hun talenten, willen doen delen in de toekomstige evolutie van onze samenleving, dan moeten ze eerst hun eigen sterkte ontdekken, niet in volume of in kwantiteit maar in kwaliteit als mens en als drager van waarden.

Pas dan kunnen ze op gelijke voet meepraten en samen met ons de weg afleggen. Men is maar iemand onder de anderen, als men zichzelf heeft gevonden en heeft leren waarderen. Ik pleit daarom met zekere hartstocht voor deze benadering. Het sociaal-cultureel werk staat voortdurend voor de boeiende uitdaging zich te enten op de maatschappelijke evoluties, en soms signaalgever te zijn van deze evoluties.

Van Grembergen

Collega's, gisteren was ik aanwezig bij de lancering van DIVA, de dienst informatie, vorming en afstemming. Deze dienst wordt gestuurd door de ministers voor Onderwijs, Tewerkstelling, Economie en Cultuur en staat op het kruispunt van allerlei ontwikkelingen inzake levenslang en levensbreed leren. Tijdens deze voorstelling werd ik nogmaals geconfronteerd met het bijzonder veelzijdige vormingslandschap in Vlaanderen en de unieke plaats van het sociaal-cultureel werk daarin.

In dit ontwerp van decreet wordt bijzondere aandacht besteed aan de syndicale vormingsorganisaties, de vormingsorganisaties voor personen met een handicap en hun omgeving, en de vormingsorganisaties voor gedetineerden. Voorts wordt de oprichting gestimuleerd van dertien volkshogescholen in de diverse regio's in Vlaanderen. Dat is een belangrijk evolutie. Ik ben ervan overtuigd dat er uit die regionale benadering mogelijkheden zullen groeien.

Ik ben ervan overtuigd dat dit belangrijke ontwerp van decreet een beginpunt kan zijn voor het vernieuwend en het zichzelf vernieuwend sociaal-cultureel volwassenenwerk in Vlaanderen. Ik ben me ervan bewust dat het belangrijke en grondige veranderingen met zich meebrengt. We vragen van de sector een overgang, en ik wil er alles aan doen om die zo goed mogelijk te doen verlopen. Ik ben niet de man om te zeggen dat ze hun problemen zelf maar moeten oplossen. We zullen het van nabij volgen, en als er zich problemen voordoen, zullen we daar lessen uit trekken, zodat we in de volgende jaren kunnen bijsturen.

Ik wil ten slotte mijn waardering uitdrukken voor de leden van de commissie, voor de wijze waarop ze allen hebben meegewerkt ondanks hun verschillende inzichten, en voor hun intellectuele en maatschappelijke inbreng om dit decreet te maken tot wat het nu is.

Ik heb nergens enige vorm van negativisme of obstructie ontdekt, integendeel. Ondanks de lange duur, ondanks de moeilijkheden, ondanks de vele amendementen waarop iedereen zich zou kunnen enten om er knepelpunten van te maken in het kader van de commissie en eventueel van een plenaire vergadering, werd er geen proceduresituatie uitgelokt. Ik apprecieer ten zeerste de echt parlementaire, opbouwende wijze waarin dit kon gebeuren. De heer Stassen gebruikte het beeld van het landschap dat wordt ingevuld.

Ik geef grif toe dat het landschap in dit decreet geen Japanse tuin van volmaaktheid is, noch een tuin gemaakt door ?Wirs ?of Le Nôtre waarin het evenwicht op alles gebaseerd is met een schitterend uitzicht. Wel is het een landschap dat de hele sociaal-culturele sector toelaat daarin zijn tocht te doen en samen met de politieke verantwoordelijkheid van parlement en regering te kijken hoe we in 2005 tot een volwaardige evaluatie komen. Veel veranderingen werden reeds ingeschat.

Mevrouw Van Hecke merkte trouwens op dat er reeds een zekere motoriek in gang is gezet. De beweging heeft zich al ingezet en we kunnen niet terug naar de oorspronkelijke periode. Omwille van de positieve sfeer waarin zowel de discussies als het eindresultaat tot stand zijn gekomen, ben ik er echter van overtuigd dat we het werk in Vlaanderen op dat terrein uitstekend kunnen invullen.

Er is een stijging van de middelen. We hadden allen gehoopt dat er binnen het kader van de algemene middelen grotere mogelijkheden bestonden. Laten we hopen dat de middelen voor dit decreet in 2005 kunnen groeien met het bedrag dat we op dit ogenblik missen. (*Applaus door de meerderheid*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

TITEL I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° sociaal-cultureel volwassenenwerk : een onderdeel van het beleidsveld sociaal-cultureel werk ; het omvat de activiteiten die de ontplooiing van volwassenen en hun maatschappelijke participatie willen bevorderen ; personen nemen er vrijwillig deel aan, los van enig schoolverband en los van elke vorm van beroepsopleiding ;
- 2° sociaal-culturele methodiek : een wijze van denken en handelen, die gesteund is op reflectie, ervaringsdeskundigheid en wetenschappelijke inzichten ; die methodiek wordt door sociaal-culturele verenigingen, instellingen en bewegingen en hun vrijwillige en professionele medewerkers gebruikt om individuen en groepen aan te spreken en te activeren in één of meerdere bestaansdimensies en in hun diverse levenssituaties ; deze bestaansdimensies kenmerken de mens als zin- en waardezoeker, als kennisverwerker, als vaardige actor of creatieve explorator, als cultuurschepper en sociaal wezen ; als doelstellingen staan het ontwikkelen van een eigen identiteit, het bevorderen van sociale integratie en maatschappelijke participatie en de opbouw van een democratische, duurzame en inclusieve samenleving voorop ; daartoe worden op bewuste en doordachte wijze open kansen geschapen, die uitnodigen tot ontmoeting en informeel leren ; er worden processen van kritische bewustwording, reflexieve verantwoording en persoonlijke bekwaming gestimuleerd ; er wordt aangezet tot de ontwikkeling van sociale, culturele en communicatieve competenties en de vorming van sociale netwerken en culturele symbolen ; in het scheppen en benutten van deze kansen zijn de betrokken personen en groepen actieve deelnemers, met wie de medewerkers in dialoog treden over de concrete doelen en de aanpak ;
- 3° gemeenschapsvormende functie : de functie die gericht is op het versterken en vernieuwen van het sociale weefsel en op groepsvorming met het oog op een democratische, solidaire, open en cultureel diverse samenleving ;
- 4° culturele functie : de functie die, zowel in de brede als de engere zin, gericht is op het verhogen van de participatie aan de cultuur die de samenleving te bieden heeft ;
- 5° maatschappelijke activeringsfunctie : de functie die gericht is op het organiseren, stimuleren en begeleiden van vormen van maatschappelijk engagement en sociale actie ;
- 6° educatieve functie : de functie die gericht is op lerende personen en groepen en die gekenmerkt wordt door het organiseren en begeleiden van educatieve programma's op lokaal en bovenlokaal vlak ;
- 7° niet-formele educatie : een geïnstitutionaliseerde vorm van volwasseneneducatie waarbij de deelnemer kennis, inzicht en vaardigheden vergroot voor zichzelf en anderen, met het oog op persoonsontplooiing en het actief participeren in een democratische samenleving, en waarbij een sociaal-culturele methodiek gehanteerd wordt met zowel open als gesloten doeloriëntaties ; de bovenstaande definitie wordt, wat de te subsidiëren activiteiten betreft, verder in dit decreet per werkvorm ingevuld ;
- 8° vereniging : een netwerk van afdelingen of groepen, dat gericht is op de zingeving en emancipatie van leden en deelnemers, met het oog op persoonlijke en maatschappelijke ontplooiing ; de vereniging heeft een gemeenschapsvormende functie, een culturele functie, een maatschappelijke activeringsfunctie en een educatieve functie ; ze ontplooit een werking in groepsverband en hanteert een sociaal-culturele methodiek ;
- 9° beweging : een organisatie met landelijk karakter die gespecialiseerd is in een thema of een cluster van nauw verwante thema's ; een beweging organiseert activiteiten op het vlak van sensibilisatie, educatie en sociale actie met het oog op maatschappelijke verandering ; ze richt zich daartoe op een ruim publiek ; een beweging heeft een educatieve en een maatschappelijke activeringsfunctie en hanteert een sociaal-culturele methodiek ;
- 10° volkshogeschool : een pluralistische organisatie die tot doel heeft het organiseren, structureren en coördineren van het niet-formele educatieve aanbod in een afgebakende regio ; de volkshogeschool heeft naast een culturele en gemeenschapsvormende functie, in hoofdzaak een educatieve functie en hanteert een sociaal-culturele methodiek ;
- 11° gespecialiseerde vormingsinstelling : een instelling die een vormingsaanbod organiseert met betrekking tot een welbepaald thema of cluster

Voorzitter

van nauw verwante thema's ; de gespecialiseerde vormingsinstelling heeft naast een culturele en een gemeenschapsvormende functie, in hoofdzaak een educatieve functie en hanteert een sociaal-culturele methodiek ;

12° beleidsplan : een document waarin de organisatie haar toekomstig beleid duidelijk maakt voor zichzelf, voor de overheid en voor de buitenwereld ; het omvat de missie van de organisatie, de omgevingsanalyse, datgene wat ze op het ogenblik van de opmaak van het beleidsplan doet, datgene wat ze in de volgende beleidsperiode wil bereiken, alsook de wijze waarop ze dit wil realiseren ;

13° programma : een door de volkshogeschool of gespecialiseerde vormingsinstelling opgezette en vooraf bekendgemaakte reeks educatieve activiteiten rond een duidelijk vooropgesteld onderwerp, die gebracht wordt onder deskundige begeleiding, met een continuïteit in methodische opbouw, deelnemersgroep en groepsbegeleiding ;

14° thema : een onderwerp waarop de werking van een sociaal-culturele organisatie zich richt en dat duidelijk afgebakend kan worden ;

15° open aanbod : een aanbod dat voldoende tijd vooraf openbaar is aangekondigd en waarop ieder persoon zich vrijwillig kan inschrijven ;

16° afdeling of groep : een duurzame zelforganisatie van vrijwilligers die verantwoordelijkheid opneemt voor de bestuurlijke en inhoudelijke werking en hierin professioneel ondersteund wordt door de vereniging ;

17° een landelijk karakter hebben : ofwel activiteiten ontplooiën in minstens vier Vlaamse provincies, ofwel een publieksbereik aantonen in minstens vier Vlaamse provincies ; voor de toepassing van dit decreet wordt het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad beschouwd als een Vlaamse provincie ;

18° steunpunt : het landelijke steunpunt voor sociaal-cultureel volwassenenwerk ;

19° administratie : de entiteit in het ministerie die bevoegd is voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 115

voorgesteld door mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Hilde De Lobel en de heer Wilfried Aers na indiening van het verslag

Artikel 2

11° vervangen door wat volgt :

“11° gespecialiseerde vormingsinstelling : een instelling die een vormingsaanbod organiseert met betrekking tot een welbepaalde inhoud en/of methode. De gespecialiseerde vormingsinstelling heeft in hoofdzaak een educatieve functie en hanteert een sociaal-culturele methodiek ;”.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 3

De Vlaamse Gemeenschap wil in het domein van het sociaal-cultureel volwassenenwerk organisaties ondersteunen die een bijdrage leveren tot de vorming van competente en geëmancipeerde personen, en zo de gemeenschapsvorming bevorderen. Die organisaties hebben de vorm van een vereniging, beweging of vormingsinstelling.

– *Aangenomen.*

TITEL II

Sociaal-culturele verenigingen

HOOFDSTUK I

Erkenning

Artikel 4

§ 1. Verenigingen worden erkend als ze aan de volgende voorwaarden voldoen :

1° ze zijn een vereniging zonder winstoogmerk ;

Voorzitter

- 2° ze hebben minstens vijftig werkende afdelingen of groepen, gespreid over minstens drie Vlaamse provincies, waarbij in elke provincie minstens tien aangesloten afdelingen of groepen actief zijn ; het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt hierbij beschouwd als Vlaamse provincie ;
- 3° ze beschikken over een registratiesysteem met betrekking tot de werking van de aangesloten afdelingen of groepen, dat voldoet aan de vereisten die de Vlaamse regering heeft vastgesteld ;
- 4° ze hebben doelstellingen waaruit de werking ten aanzien van de maatschappelijke activiteits-, de culturele, de educatieve en de gemeenschapsvormende functie blijkt ;
- 5° ze onderschrijven de principes en de regels van de democratie en van het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens en passen ze toe in hun werking ;
- 6° in het beheer en het beleid van de vereniging hebben de vrijwilligers een bepalende inbreng ;
- 7° ze hebben een democratische en zelfstandige werking.
- § 2. Vanaf de tweede beleidsperiode kunnen per beleidsperiode nieuwe verenigingen erkend worden.
- § 3. De Vlaamse regering bepaalt de procedure voor de erkenning van nieuwe verenigingen, de intrekking van de erkenning, alsook de procedure voor het instellen van beroep bij de adviserende beroepscommissie voor culturele aangelegenheden bedoeld in artikel 15 van het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor de Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden.
- § 4. De verenigingen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet erkend en gesubsidieerd worden krachtens het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor verenigingen voor volkswikkelingswerk, worden automatisch erkend op basis van het aantal afdelingen of groepen waarvoor ze voor het werkjaar 2000 gesubsidieerd werden. De verenigingen die in 2002

een voorlopige erkenning genieten krachtens voormeld decreet van 19 april 1995 worden automatisch erkend op basis van het aantal afdelingen of groepen dat vereist is om krachtens datzelfde decreet een erkenning te bekomen. Wat de toepassing betreft van artikel 4, § 1, 3°, beschikken de verenigingen die een automatische erkenning bekomen tot eind 2004 over de tijd om aan te tonen dat zij beschikken over een registratiesysteem dat voldoet aan de vereisten.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK II**Subsidiëring****AFDELING I****Algemene voorwaarden****Artikel 5**

De erkende verenigingen kunnen subsidies krijgen als ze :

- 1° een beleidsplan indienen voor de volgende beleidsperiode ;
- 2° in de werking rekening houden met principes van integrale kwaliteitszorg ;
- 3° binnen drie maanden na het begin van de beleidsperiode beschikken over een voltijds equivalent personeelslid en minstens twee derden van de gekregen subsidie besteden aan de vergoeding van medewerkers, al dan niet in vast dienstverband ;
- 4° akkoord gaan om op verzoek van de administratie alle nuttige en noodzakelijke gegevens met betrekking tot de werking te verstrekken, in de gevraagde vorm ;
- 5° ervoor zorgen dat in alle aspecten van de werking het Nederlands als voertaal gebruikt wordt.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Voorzitter

Amendement Nr. 116

voorgesteld door mevrouw Niki De Gryze,
mevrouw Hilde De Lobel en de heer Wilfried Aers
na indiening van het verslag

Artikel 5

In 3°, op de derde regel, de woorden “twee derden”
vervangen door de woorden “80 %”.

De stemmingen over het amendement en het arti-
kel worden aangehouden.

Artikel 6

§ 1. De beleidsplannen worden door een advies-
commissie op hun inhoud en kwaliteit beoordeeld.
Die commissie beoordeelt de beleidsplannen en
brengt ze onder in vijf categorieën, met een grada-
tie van positief naar negatief. De administratie on-
derzoekt de helderheid, transparantie en realiteits-
waarde in samenhang met de financiële ramingen.

§ 2. De adviescommissie beschikt over de volgende
beoordelingselementen :

- 1° de wijze waarop de vier functies, vermeld in ar-
tikel 2, 8°, worden gerealiseerd ;
- 2° de wijze van begeleiding van de afdelingen of
groepen, de ontwikkeling van het afdelingswerk
en groepswerk, het aantal afdelingen of
groepen ;
- 3° het beleid ten aanzien van de vrijwilligers ;
- 4° de acties met het oog op de verruiming en ver-
breiding van de participatie ;
- 5° de communicatie met de leden ;
- 6° het ontwikkelen van acties met een landelijk ka-
rakter ;
- 7° het ontwikkelen van vernieuwende en bijzonde-
re activiteiten ;
- 8° de aandacht voor culturele diversiteit ;

9° de aandacht voor samenwerking en netwerkvor-
ming met andere organisaties.

De vereniging expliciteert in haar beleidsplan hoe
zij zich binnen haar toekomstige werking verhoudt
ten overstaan van deze beoordelingselementen.

§ 3. In afwijking van § 1 kan de erkende vereniging
voor de eerste beleidsperiode op vrijwillige basis
de adviescommissie verzoeken om een inhoudelij-
ke en kwaliteitsbeoordeling van haar beleidsplan.

§ 4. Vanaf de tweede beleidsperiode is de evaluatie
van de realisatie van het beleidsplan in de voor-
gaande beleidsperiode eveneens een element voor
de beoordeling van het beleidsplan.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als
volgt :

Amendement Nr. 117

voorgesteld door mevrouw Niki De Gryze,
mevrouw Hilde De Lobel en de heer Wilfried Aers
na indiening van het verslag

Artikel 6

In § 2, eerste lid, 8° schrappen.

De stemmingen over het amendement en het arti-
kel worden aangehouden.

Artikel 7

§ 1. De Vlaamse regering bepaalt de procedure
voor het indienen van de aanvraag voor subsidië-
ring en voor de beoordeling van de beleidsplannen,
de samenstelling van de adviescommissie, alsook
de regels met betrekking tot de opmaak van het
beleidsplan.

§ 2. De Vlaamse regering stelt de adviescommissie
samen na een voorafgaand advies over het profiel
van de leden ervan door de raad die bevoegd is
voor de adviesverstrekking in de sector van het so-
ciaal-cultureel volwassenenwerk.

§ 3. De adviezen die leiden tot de beslissing van
de Vlaamse regering betreffende de subsidies zijn
openbaar na het beëindigen van de procedure.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

AFDELING II

De subsidies

Artikel 8

§ 1. De subsidies worden toegekend voor een beleidsperiode in de vorm van een jaarlijkse enveloppe.

§ 2. De individuele subsidie-enveloppe van de vereniging wordt vastgesteld door de Vlaamse regering, op voorstel van de administratie en vanaf de tweede beleidsperiode eveneens rekening houdend met de inhoudelijke en kwalitatieve beoordeling door de adviescommissie.

– *Aangenomen.*

ONDERAFDELING I

De eerste beleidsperiode

Artikel 9

Voor de verenigingen, vermeld in artikel 4, § 4, wordt de jaarlijkse subsidie-enveloppe als volgt vastgesteld :

- 1° het aantal afdelingen of groepen wordt vastgelegd op het aantal voor het werkjaar 2000 aanvaarde actieve afdelingen of groepen ;
- 2° aan de afdelingen wordt een waarde toegekend : minimaal 2.230 euro voor de eerste 100 afdelingen, minimaal 1.735 euro voor 101 tot 200 afdelingen, en minimaal 990 euro voor de afdelingen boven 200.

– *Aangenomen.*

Artikel 10

§ 1. In vergelijking met de subsidie die zij ontving voor het werkingsjaar 2001, wordt de toename van de subsidie-enveloppe van de vereniging, die het gevolg is van de toepassing van artikel 9, 1° en 2°, voor de verenigingen bedoeld in artikel 4, § 4, voor

de eerste beleidsperiode beperkt tot maximaal 100.000 euro.

§ 2. In vergelijking met de subsidie die zij ontving voor het werkingsjaar 2001, wordt de daling van de subsidie-enveloppe van de vereniging, die het gevolg is van de toepassing van artikel 9, 1° en 2°, voor de verenigingen bedoeld in artikel 4, § 4, voor de eerste beleidsperiode beperkt tot maximaal vijf percent.

§ 3. §§ 1 en 2 gelden niet voor de verenigingen van migranten die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet erkend en gesubsidieerd zijn krachtens het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor verenigingen voor volksontwikkelingswerk, met dien verstande dat zij minstens de subsidie behouden die zij voor het werkingsjaar 2001 bekwamen.

– *Aangenomen.*

ONDERAFDELING II

De volgende beleidsperiodes

Artikel 11

§ 1. Voor de erkende verenigingen gelden voor de berekening van de jaarlijkse subsidie gedurende elke volgende beleidsperiode de volgende regels :

- 1° de uitgangspositie is het jaarlijkse subsidiebedrag van de vorige beleidsperiode ;
- 2° op basis van de inhoudelijke en kwalitatieve beoordeling van het beleidsplan kan de subsidie per vereniging vermeerderen, verminderen of gelijk blijven ; voor de twee negatieve categorieën geldt een vermindering van respectievelijk tien of twintig percent ; voor de twee positieve categorieën kan, binnen de beschikbare begrotingskredieten, een procentuele vermeerdering worden toegekend, zonder dat evenwel een maximum van twintig percent kan worden overschreden.

§ 2. De in § 1, 2°, bedoelde vermindering wordt voor de vereniging die onder de toepassing valt van artikel 10, § 1, telkens voor elke beleidsperiode waarvoor zij beslist wordt, en desgevallend cumulatief ingeval van meerdere achtereenvolgende verminderingen, aangerekend op het subsidiebedrag dat voor de betrokken vereniging bekomen zou

Voorzitter

worden met toepassing van artikel 9, 1° en 2°, in de mate waarin de werking van de vereniging op het ogenblik van de beoordeling nog beantwoordt aan de uitgangssituatie die leidde tot de toekenning van de subsidies conform artikel 9. Het bedrag van de procentuele vermindering wordt vastgesteld op basis van het subsidiebedrag waarop de vereniging overeenkomstig artikel 10, § 1, recht heeft.

De in § 1, 2°, bedoelde vermeerdering wordt voor de vereniging die onder de toepassing valt van artikel 10, § 1, toegevoegd aan de subsidie waarop zij krachtens datzelfde artikel recht heeft. Het bedrag van de procentuele vermeerdering wordt vastgesteld op basis van het subsidiebedrag dat de vereniging met toepassing van artikel 9, 1° en 2°, bekomen zou hebben. Deze toepassing geldt voor de volgende beleidsperioden tot wanneer de gederfde subsidie volledig werd gecompenseerd.

§ 3. De in § 1, 2°, bedoelde vermindering wordt voor de vereniging die onder de toepassing valt van artikel 10, § 2, in mindering gebracht van het subsidiebedrag waarop de vereniging krachtens artikel 10, § 2, recht heeft. Het bedrag van de procentuele vermindering wordt vastgesteld op basis van het subsidiebedrag waarop de vereniging recht heeft overeenkomstig artikel 10, § 2.

De in § 1, 2°, bedoelde vermeerdering wordt voor de vereniging die onder de toepassing valt van artikel 10, § 2, toegevoegd aan het subsidiebedrag dat voor de betrokken vereniging bekomen wordt met toepassing van artikel 10, § 2. Het bedrag van de procentuele vermeerdering wordt vastgesteld op basis van de subsidie die de vereniging met toepassing van artikel 9, 1° en 2°, bekomen zou hebben.

§ 4. In afwijking van § 1, 1°, is de uitgangspositie voor de berekening van de jaarlijkse subsidie gedurende de derde beleidsperiode van de erkende verenigingen van migranten, het subsidiebedrag dat aan hen werd toegekend tijdens het laatste jaar van de tweede beleidsperiode.

De bepalingen van § 1, 2°, gelden pas vanaf de derde beleidsperiode voor de erkende verenigingen van migranten.

– *Aangenomen.*

Artikel 12

Voor de nieuwe verenigingen worden de subsidies berekend op basis van de volgende regels :

1° het aantal afdelingen of groepen wordt vastgelegd op het minimale aantal werkende afdelingen of groepen, vereist voor de erkenning ;

2° voor de afdelingen wordt de waarde toegekend, vermeld in artikel 9, 2°.

– *Aangenomen.*

AFDELING III**De startsubsidie****Artikel 13**

Verenigingen kunnen een startsubsidie aanvragen als ze voldoen aan artikel 4, § 1, met dien verstande dat ze moeten beschikken over minstens vijftwintig lokale afdelingen of groepen, gespreid over minstens drie Vlaamse provincies. Het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt beschouwd als een Vlaamse provincie.

– *Aangenomen.*

Artikel 14

§ 1. De startsubsidie bedraagt per vereniging op jaarbasis maximaal 50.000 euro. De toekenning van de subsidie stopt bij het einde van de beleidsperiode in kwestie.

§ 2. Een startsubsidie kan slechts eenmaal aan eenzelfde vereniging worden toegekend.

§ 3. Aanvragen kunnen enkel worden ingediend in het jaar dat aan elke beleidsperiode voorafgaat. Telkens kunnen maximaal drie aanvragers een startsubsidie krijgen.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt de procedure voor de aanvraag tot het verkrijgen van een startsubsidie.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

TITEL III

Sociaal-culturele bewegingen

HOOFDSTUK I

Algemene voorwaarden

Artikel 15

Per beleidsperiode kan een organisatie een aanvraag indienen tot het verkrijgen van een jaarlijkse subsidiëring als ze aan volgende voorwaarden voldoet :

- 1° ze is een vereniging zonder winstoogmerk ;
- 2° ze heeft statutaire doelstellingen rond één maatschappelijk relevant thema of cluster van nauw verwante thema's ;
- 3° ze kan aantonen dat ze gedurende minstens twee jaar een werking met landelijk karakter heeft op het vlak van sensibilisatie, maatschappelijke actie en educatie rond het thema of de cluster van nauw verwante thema's waarvoor ze een aanvraag indient ;
- 4° ze dient een beleidsplan in ;
- 5° ze kan een werking aantonen die zich situeert in het domein van het sociaal-cultureel volwassenenwerk als beweging ;
- 6° ze houdt in haar werking rekening met principes van integrale kwaliteitszorg ;
- 7° ze beschikt binnen drie maanden na het begin van de beleidsperiode over een voltijds equivalent personeelslid ;
- 8° ze onderschrijft de principes en de regels van de democratie en van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en past ze toe in haar werking ;
- 9° ze gaat ermee akkoord om op verzoek van de administratie alle nuttige en noodzakelijke gegevens te verstrekken met betrekking tot de werking en levert die gegevens in de gevraagde vorm.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 118

voorgesteld door mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Hilde De Lobel en de heer Wilfried Aers na indiening van het verslag

Artikel 15

In 2°, op de tweede regel, de woorden “maatschappelijk relevant” schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 16

§ 1. De beleidsplannen worden op hun inhoud en kwaliteit beoordeeld door een adviescommissie. De commissie geeft een gemotiveerde indicatieve waardering binnen de beschikbare budgetten, zoals bedoeld in artikel 18. De administratie onderzoekt de helderheid, transparantie en realiteitswaarde in samenhang met de financiële ramingen in de aanvraag.

§ 2. De adviescommissie beschikt over de volgende beoordelingselementen :

- 1° de knowhow en expertise van de beweging met betrekking tot het thema of het cluster ; de wijze waarop die expertise verder wordt ontwikkeld ;
- 2° de wijze waarop de knowhow wordt ontsloten ;
- 3° de wijze waarop het ruime publiek rechtstreeks of onrechtstreeks wordt benaderd, inclusief de inspanning om andere publieksgroepen aan te trekken ;
- 4° de creativiteit, de diversiteit en de originaliteit van de gehanteerde methoden, evenals de effectiviteit ervan ;
- 5° de communicatie met het publiek, de aandacht voor de media ;
- 6° de interne samenhang van het beleidsplan en de realiteitswaarde ervan ;

Voorzitter

HOOFDSTUK II

7° de aard en de omvang van de educatieve activiteiten en de werkmaterialen ;

De subsidies

8° de acties en de campagnes ;

Artikel 18

9° de aandacht voor samenwerking en netwerkvorming met andere organisaties ;

§ 1. Het totale budget voor de subsidiëring van de bewegingen bedraagt minimaal 3.750.000 euro.

10° het engagement van vrijwilligers en beheerders ;

§ 2. De jaarlijkse subsidie-enveloppe die voor een beleidsperiode verworven wordt, bedraagt tussen 75.000 euro en 200.000 euro.

11° de mate van professionalisering.

§ 3. De Vlaamse regering stelt de individuele enveloppe vast op voorstel van de administratie, rekening houdend met de beleidsbezorgdheid over voldoende pluriformiteit in de gesubsidieerde thematische werkingen, alsook met de inhoudelijke en kwalitatieve beoordeling door de adviescommissie.

De beweging expliciteert in haar beleidsplan hoe zij zich binnen haar toekomstige werking verhoudt ten overstaan van deze beoordelingselementen.

§ 3. Vanaf de tweede beleidsperiode is de evaluatie van de realisatie van het beleidsplan in de voorgaande beleidsperiode eveneens een element voor de beoordeling van het beleidsplan.

– *Aangenomen.*

– *Aangenomen.*

TITEL IV

Sociaal-culturele vormingsinstellingen

Artikel 17

§ 1. De Vlaamse regering bepaalt de procedure voor het indienen van de aanvraag en van de beoordeling van het beleidsplan, de samenstelling van de adviescommissie, alsook de regels met betrekking tot de opmaak van het beleidsplan.

HOOFDSTUK I

De volkshogescholen

§ 2. De Vlaamse regering stelt de adviescommissie samen na een voorafgaand advies over het profiel van de leden ervan door de raad die bevoegd is voor de adviesverstrekking in de sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

AFDELING I

Erkenning

§ 3. De adviezen die leiden tot de beslissing van de Vlaamse regering betreffende de subsidies zijn openbaar na het beëindigen van de procedure.

Artikel 19

Per regio erkent en subsidieert de Vlaamse regering één volkshogeschool. De Vlaamse regering bepaalt de regio's.

– *Aangenomen.*

– *Aangenomen.*

Voorzitter**AFDELING II**

Artikel 20

Subsidiëring

§ 1. Een volkshogeschool wordt erkend als ze aan de volgende voorwaarden voldoet :

1° ze is een vereniging zonder winstoogmerk, opgericht door natuurlijke personen ; de leden van de vereniging, die niet tot de gesubsidieerde personeelskern kunnen behoren, zijn ofwel personen met een ruime ervaring op het vlak van niet-formele educatie, ofwel personen die als sleutelfiguren uit de representatieve maatschappelijke sectoren beschouwd kunnen worden ;

2° ze heeft doelstellingen waaruit blijkt dat ze :

- a) in de regio een eigen aanbod heeft inzake niet-formele educatie ;
- b) het programma-aanbod spreidt over de regio ;
- c) het aanbod van andere culturele aanbieders van niet-formele educatie in de regio coördineert en afstemt, op voorwaarde dat het gaat om territoriaal duidelijk aanwijsbare initiatieven die op een gestructureerde, bestendige en systematische wijze een educatief aanbod met regionale of subregionale uitstraling organiseren ;
- d) dat gecoördineerde en afgestemde aanbod bekend maakt bij het brede publiek ;

3° ze onderschrijft de principes en de regels van de democratie en van het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens en past ze toe in haar werking.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de procedure voor de erkenning, de intrekking van de erkenning, alsook de procedure voor het instellen van beroep bij de adviserende beroepscommissie voor culturele aangelegenheden bedoeld in artikel 15 van het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor de Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden.

– *Aangenomen.*

Artikel 21

§ 1. Om voor subsidiëring in aanmerking te komen moet de erkende volkshogeschool :

- 1° een beleidsplan indienen voor de komende beleidsperiode ;
- 2° in haar werking rekening houden met principes van integrale kwaliteitszorg ;
- 3° binnen drie maanden na het begin van de beleidsperiode beschikken over een professioneel team van medewerkers ;
- 4° ermee akkoord gaan om op verzoek van de administratie alle nuttige en noodzakelijke gegevens met betrekking tot de werking te verstrekken, in de gevraagde vorm ;
- 5° in overleg treden met de volkshogescholen uit andere regio's ;
- 6° jaarlijks een jaarverslag en financieel verslag, een jaarplan en begroting bezorgen.

§ 2. Het niet-formele educatieve programma-aanbod van de volkshogeschool moet in een open aanbod worden aangeboden en plaatsvinden in de autonome levenssfeer van de deelnemer. Hiervan kan worden afgeweken in geval van een programma-aanbod voor doelgroepen met een educatieve achterstand die weinig of niet bereikt kunnen worden in een open aanbod en in hun autonome levenssfeer. De uitzondering moet worden verantwoord vanuit het beleidsplan, en vanuit de strategische en operationele doelstellingen.

§ 3. Ter ondersteuning van de werking van de volkshogescholen bepaalt de Vlaamse regering de standaarden en parameters voor de beoordeling van de werking van de volkshogescholen.

§ 4. Bij het indienen van het beleidsplan maakt de administratie een beoordeling van de helderheid, transparantie en realiteitswaarde in samenhang met de financiële ramingen, alsook van de inhoudelijke invulling, rekening houdend met de door de Vlaamse regering bepaalde standaarden en parameters.

Voorzitter

§ 5. Ter ondersteuning van de werking van de volkshogescholen richt de Vlaamse regering een adviescommissie op. Die commissie beoogt met haar advies de werking en het beleidsplan van de volkshogeschool in de toekomst nog te kunnen verbeteren.

§ 6. De Vlaamse regering bepaalt de procedure voor de aanvraag tot subsidies, de regels met betrekking tot de opmaak van het beleidsplan, alsook de samenstelling en werking van de adviescommissie, genoemd in § 5.

§ 7. De prijszetting voor het programma-aanbod mag niet leiden tot de uitsluiting van personen met een laag inkomen.

– *Aangenomen.*

Artikel 22

§ 1. De jaarlijkse subsidie-enveloppe van de volkshogeschool bedraagt maximaal een equivalent van zoveel maal 1,5 euro als er inwoners zijn in de betrokken regio en vanaf 2005 minimaal 300.000 euro. Wat de volkshogeschool bevoegd voor het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad betreft, wordt voor de berekening van dit maximum slechts 30 percent van de inwoners van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad in aanmerking genomen.

§ 2. De volkshogeschool besteedt minstens twee derden van het jaarlijkse subsidiebedrag aan de vergoeding van professionele medewerkers, al dan niet in vast dienstverband.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 119

voorgesteld door mevrouw Niki De Gryze,
mevrouw Hilde De Lobel en de heer Wilfried Aers
na indiening van het verslag

Artikel 22

In § 2, op de eerste en tweede regel de woorden “minstens twee derden” vervangen door de woorden “80 %”.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

HOOFDSTUK II

Landelijke vormingsinstellingen

AFDELING I

Gespecialiseerde vormingsinstellingen

ONDERAFDELING I

Algemene voorwaarden

Artikel 23

§ 1. Per beleidsperiode kan een gespecialiseerde vormingsinstelling een aanvraag indienen tot het verkrijgen van een jaarlijkse subsidiëring gedurende die beleidsperiode, en een erkenning vanaf de tweede beleidsperiode, als ze aan volgende voorwaarden voldoet :

- 1° ze is een vereniging zonder winstoogmerk ;
- 2° ze heeft doelstellingen op het vlak van educatie vanuit een thema of cluster van nauw verwante thema's ;
- 3° ze heeft een werking waaruit de volgende karakteristieken blijken :
  - a) ze heeft een landelijk karakter ;
  - b) ze bestaat minstens twee jaar ;
  - c) ze is actief op het domein van de niet-formele educatie met inachtneming van de bepaling van artikel 2, 1° ; alleen een programma-aanbod dat via een open aanbod en in de autonome levenssfeer van de deelnemer wordt gebracht, is voorwerp van subsidiëring ;
  - d) ze is een autoriteit in haar vakgebied, en kan dat aantonen aan de hand van de opgebouwde expertise en knowhow, en het ontwikkelde netwerk ;
  - e) ze heeft een geëxpliciteerde visie op haar educatieve opdracht ;

Voorzitter

- f) ze biedt minstens 1.000 uren programma's aan ;
- 4° ze dient een beleidsplan in ;
- 5° ze houdt in haar werking rekening met principes van integrale kwaliteitszorg ;
- 6° ze beschikt bij de aanvraag over minstens één voltijds equivalent personeelslid ;
- 7° ze gaat ermee akkoord om op verzoek van de administratie alle nuttige en noodzakelijke gegevens te verstrekken met betrekking tot de werking, in de gevraagde vorm ;
- 8° ze onderschrijft de principes en de regels van de democratie en van het Europees Verdrag inzake de Rechten van de mens en past ze toe in de werking.

§ 2. In afwijking van § 1, 3°, c) kan de gespecialiseerde vormingsinstelling :

- 1° een programma-aanbod ontwikkelen voor kaders en multiplicatoren uit de culturele sector ; dat aanbod wordt vanuit het beleidsplan, en vanuit de strategische en operationele doelstellingen verantwoord ;
- 2° een programma-aanbod ontwikkelen voor beperkte doelgroepen met een educatieve achterstand die weinig of niet bereikt kunnen worden in een open aanbod en in hun autonome levenssfeer ; die afwijking kan hoogstens vijf percent van het totale aantal uren programma's bedragen ; dat aanbod wordt verantwoord vanuit het beleidsplan en de strategische en operationele doelstellingen ; de afwijking kan slechts aanvaard worden voorzover de programma's ook in een open aanbod aan het brede publiek worden aangeboden.

§ 3. Per beleidsperiode kunnen maximaal drie nieuwe organisaties die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet niet erkend en gesubsidieerd zijn krachtens het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, als gespecialiseerde vormingsinstelling gesubsidieerd en, vanaf de tweede beleidsperiode, erkend worden.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt de procedure voor de aanvraag tot subsidiëring en de regels met betrekking tot de opmaak van het beleidsplan en

de procedure voor de erkenning, de intrekking van de erkenning, alsook de procedure voor het instellen van beroep bij de adviserende beroepscommissie voor culturele aangelegenheden bedoeld in artikel 15 van het decreet van 19 december 1997 houdende oprichting van een Raad voor Cultuur, een Raad voor de Kunsten, een Raad voor de Volksontwikkeling en Cultuurspreiding en van een adviserende beroepscommissie inzake culturele aangelegenheden.

– *Aangenomen.*

Artikel 24

§ 1. Binnen de drie maanden na de goedkeuring van het decreet kan elke vormingsinstelling die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet erkend en gesubsidieerd is krachtens het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, een dossier indienen. In dat dossier kan de vormingsinstelling aantonen dat ze gespecialiseerd is in een thema of een cluster van nauw verwante thema's. Verder moet de vormingsinstelling aangeven of ze voor haar volledige werking of een deel van haar werking in aanmerking wil komen als een gespecialiseerde vormingsinstelling. Het moet om minimaal 1.000 uren gaan, zoals bepaald in artikel 23, § 1, 3°, f).

§ 2. Vormingsinstellingen, die op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk erkend en gesubsidieerd werden, die intussen een samenwerkingsverband aangingen dat erkend en gesubsidieerd werd overeenkomstig voormeld decreet van 19 april 1995, en die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet nog werkzaam zijn onder de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk, kunnen eveneens, binnen de drie maanden na de goedkeuring van het decreet, een dossier indienen. In dat dossier kan de vormingsinstelling aantonen dat ze gespecialiseerd is in een thema of een cluster van nauw verwante thema's. Het moet om minimaal 1.000 uren gaan, zoals bepaald in artikel 23, § 1, 3°, f).

§ 3. Vormingsinstellingen, die op grond van de bepalingen van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk overgingen tot een fusie van bestaande vormingsinstellingen en hierdoor de eigen rechtspersoonlijkheid verloren, kunnen van-

Voorzitter

uit de rechtspersoon, die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet erkend en gesubsidieerd is als vormingsinstelling, eveneens, binnen de drie maanden na de goedkeuring van het decreet, een dossier indienen voor de subsidiëring van twee gespecialiseerde vormingsinstellingen. In deze dossiers kan telkens een specialisatie in een thema of een cluster van nauw verwante thema's worden aangetoond. Het moet telkens om minimaal 1.000 uren gaan, zoals bepaald in artikel 23, § 1, 3°, f).

§ 4. Het ingediende dossier is gebaseerd op de werkingsactiviteiten van het werkjaar 2001 en is beperkt tot de door de administratie aanvaarde uren-norm.

§ 5. De adviescommissie beoordeelt het ingediende dossier nadat de administratie heeft geverifieerd of de gegevens in het dossier overeenstemmen met die van het jaarverslag 2001. De adviescommissie hanteert daarbij als parameters, de voorwaarden die bepaald zijn in artikel 23, § 1, 2°, 3°, d), e) en f).

§ 6. Op voorstel van de administratie en rekening houdend met de beoordeling van de adviescommissie, neemt de Vlaamse regering de beslissing over het al dan niet gespecialiseerde karakter van de vormingsinstelling en over het aantal uren dat als gespecialiseerde werking kan worden ingebracht voor de beleidsperiode 2004-2005. De uitspraak van de Vlaamse regering aangaande het gespecialiseerd zijn, geldt ook voor de beleidsperiode 2006-2009, behalve als de gespecialiseerde vormingsinstelling wijzigingen aanbrengt aan haar specialisme.

§ 7. Vormingsinstellingen, waarvan de werking conform de bepalingen van dit artikel als gespecialiseerd wordt beoordeeld voor minimaal 1.000 uren, hebben de mogelijkheid om, samen met anderen in hetzelfde thema of het cluster van aanverwante thema's gespecialiseerde vormingsinstellingen, een nieuwe rechtspersoon op te richten onder de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk. De subsidiëring van deze vereniging zonder winstoogmerk gaat in op 1 januari 2004 en is, wat het aantal subsidiabele uren betreft, beperkt tot de optelsom van het aantal uren dat aan elk van de oprichtende vormingsinstellingen is toegekend ingevolge de toepassing van dit artikel.

§ 8. Alle uren die in 2001 gepresteerd zijn door het geheel van de vormingsinstellingen en die niet in

aanmerking genomen zijn conform § 6, worden toebedeeld aan de volkshogescholen.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 120

voorgesteld door mevrouw Niki De Gryze,
mevrouw Hilde De Lobel en de heer Wilfried Aers
na indiening van het verslag

Artikel 24

In § 1, op de dertiende en veertiende regel, en in § 2, op de vijftiende en zestiende regel, telkens de woorden "Het moet om minimaal 1.000 uren gaan" vervangen door de woorden "Het moet om minimaal 250 uren gaan".

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

ONDERAFDELING II

De subsidies

Artikel 25

§ 1. De beleidsplannen worden inhoudelijk en kwalitatief beoordeeld door dezelfde adviescommissie als bepaald in artikel 24, § 5. De commissie beoordeelt de beleidsplannen en brengt ze onder in vijf categorieën, met een gradatie van positief naar negatief. De administratie onderzoekt de helderheid, transparantie en realiteitswaarde in samenhang met de financiële ramingen.

§ 2. De adviescommissie beschikt over de volgende beoordelingselementen :

- 1° de maatschappelijke relevantie van het thema of het cluster van nauw verwante thema's via het motiveren van de noodzaak voor het bestaan als gespecialiseerde vormingsinstelling ;
- 2° de specialisatie in de ontwikkeling van een educatief aanbod rond een maatschappelijk relevant thema ;
- 3° de beschrijving en afbakening van het thema of het cluster van nauw verwante thema's ;

Voorzitter

- 4° de congruentie en coherentie van het thema of het cluster van nauw verwante thema's met de statutaire doelstellingen ;
- 5° de zorg voor professionalisering en professionaliteit ;
- 6° het zich profileren als een autoriteit in het vakgebied en dat kunnen aantonen aan de hand van de opgebouwde expertise en knowhow, en het ontwikkelde netwerk, alsook de wijze waarop die verder ontwikkeld worden ;
- 7° het hebben van een geëxpliciteerde visie op de educatieve opdracht, al dan niet vertrekkend vanuit een waardeoriëntatie ;
- 8° het aantal uren programma's.

De gespecialiseerde vormingsinstelling expliciteert in haar beleidsplan hoe zij zich binnen haar toekomstige werking verhoudt ten overstaan van deze beoordelingselementen.

§ 3. In afwijking van § 1, kunnen de vormingsinstellingen, die onder de toepassing vallen van artikel 23, § 3, of artikel 24, op vrijwillige basis de adviescommissie verzoeken om een inhoudelijke en kwaliteitsbeoordeling van hun beleidsplan voor de eerste beleidsperiode.

§ 4. Voor de tweede beleidsperiode is de werking van de gespecialiseerde vormingsinstelling tijdens de eerste beleidsperiode een element van beoordeling van het beleidsplan.

§ 5. Vanaf de derde beleidsperiode is de evaluatie van de realisatie van het beleidsplan in de voorgaande beleidsperiode eveneens een element voor de beoordeling van de beleidsplannen.

§ 6. De adviescommissie heeft verder nog als opdracht een kwaliteitsrangorde op te stellen van de aanvragen voor subsidiëring die door nieuwe sociaal-culturele vormingsinstellingen ingediend worden.

§ 7. De Vlaamse regering stelt de individuele subsidie-enveloppe van de gespecialiseerde vormingsinstelling vast op voorstel van de administratie, en vanaf de tweede beleidsperiode eveneens rekening houdend met de inhoudelijke en kwalitatieve beoordeling door de adviescommissie.

§ 8. De Vlaamse regering bepaalt de procedure voor de beoordeling, alsook de samenstelling van de adviescommissie.

§ 9. De Vlaamse regering stelt de adviescommissie samen na een voorafgaand advies over het profiel van de leden ervan door de raad die bevoegd is voor de adviesverstrekking in de sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

§ 10. De adviezen die leidden tot de beslissing van de Vlaamse regering betreffende de subsidies zijn openbaar na het beëindigen van de procedure.

– *Aangenomen.*

Artikel 26

Voor de eerste beleidsperiode bedraagt de jaarlijkse subsidie-enveloppe 116 euro per uur. De subsidie-enveloppe wordt voor de gespecialiseerde vormingsinstellingen die een beroep hebben gedaan op artikel 24, beperkt tot het aantal uren zoals door de Vlaamse regering is vastgelegd op basis van artikel 24, § 6. Voor de gespecialiseerde vormingsinstellingen die onder de toepassing vallen van artikel 23, § 3, wordt de subsidie-enveloppe beperkt tot 116.000 euro.

– *Aangenomen.*

Artikel 27

De vormingsinstellingen die onder de toepassing vallen van artikel 24, zullen jaarlijks door de administratie worden getoetst aan artikel 23, § 1, 3°, c). Voor het beleidsplan dat die instellingen voor de derde beleidsperiode moeten indienen worden hun uren beperkt tot de uren die volledig beantwoorden aan artikel 23, § 1, 3°, c).

De jaarlijkse toetsing door de administratie vormt hiervoor de basis.

– *Aangenomen.*

Artikel 28

Vanaf de tweede beleidsperiode gelden voor de berekening van de jaarlijkse individuele subsidie-en-

Voorzitter

veloppe van de gespecialiseerde vormingsinstellingen de volgende regels :

- 1° de uitgangspositie is het jaarlijkse subsidiebedrag van de vorige beleidsperiode ; vanaf de derde beleidsperiode wordt rekening gehouden met artikel 27 voor de vormingsinstellingen die toegang hebben gekregen op basis van artikel 24 ;
- 2° op basis van de inhoudelijke en kwalitatieve beoordeling van het beleidsplan kan de subsidie per gespecialiseerde vormingsinstelling vermeerderen, verminderen of gelijk blijven. Voor de twee negatieve categorieën geldt een vermindering van respectievelijk tien of twintig percent ; voor de twee positieve categorieën kan, binnen de beschikbare begrotingskredieten, een procentuele vermeerdering worden toegekend, zonder dat evenwel een maximum van twintig percent kan worden overschreden ;
- 3° voor de gespecialiseerde vormingsinstellingen die toegang hebben gekregen op basis van artikel 23, § 3, wordt de subsidie-enveloppe beperkt tot 116.000 euro.

– *Aangenomen.*

ONDERAFDELING III

De relatie tussen gespecialiseerde vormingsinstellingen en volkshogescholen

Artikel 29

Voor de verdeling van het totaal aantal uren programma's, dat in het werkingsjaar 2001 gesubsidieerd werd in het kader van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volkswontwikkelingswerk, het aantal uren programma's gepresteerd door de syndicale vormingsinstellingen en door de instellingen voor bijzondere doelgroepen uitgezonderd, over de volkshogescholen en de gespecialiseerde vormingsinstellingen gelden voor de eerste beleidsperiode de volgende regels :

- 1° wanneer het totaal aantal uren programma's, dat krachtens artikel 24, § 6, door de Vlaamse regering als gespecialiseerd wordt aanvaard, meer bedraagt dan veertig percent van het te

verdelen totaal aantal uren programma's, dan wordt dit surplus aan uren programma's in hoofde van de gespecialiseerde vormingsinstellingen verplicht geprogrammeerd in samenwerking met de volkshogescholen ;

- 2° de verdeling van het surplus aan uren programma's en dus het aandeel van elke gespecialiseerde vormingsinstelling in de verplichte samenwerking, gebeurt in een pro rata verdeling op basis van de verhouding van de van samenwerking vrijgestelde maximale veertig percent uren programma's tot het reële als gespecialiseerd aanvaarde percentage uren programma's.

De Vlaamse regering kan in 2004 op de vereiste van verplichte samenwerking gemotiveerde afwijkingen toestaan.

De uitvoering van de verplichte samenwerking wordt door de gespecialiseerde vormingsinstelling jaarlijks aangetoond via een samenwerking met minstens vijf van de erkende volkshogescholen. De uren programma's die in het raam van de verplichte samenwerking worden gebracht voldoen aan artikel 21, § 2.

– *Aangenomen.*

Artikel 30

§ 1. Het jaarlijks aantal uren van verplichte samenwerking vastgesteld overeenkomstig artikel 29, wordt voor elke gespecialiseerde vormingsinstelling op hetzelfde vastgestelde niveau gehouden tot het jaar waarin de subsidie-enveloppe van de volkshogeschool in elke regio minstens het equivalent bedraagt van zoveel maal 1,5 euro als er inwoners zijn in de betrokken regio.

De in artikel 29 bedoelde verplichte samenwerking wordt vanaf dat ogenblik vervangen door de hiernavolgende relatie van complementariteit tussen de volkshogeschool en de gespecialiseerde vormingsinstelling :

- 1° in de beleidsplannen van de gespecialiseerde vormingsinstelling en van de volkshogeschool wordt, met het oog op een optimale invulling van de vormingsbehoeften, de wederzijdse samenwerking in beeld gebracht ;
- 2° de volkshogeschool doet in eerste instantie een beroep op de gespecialiseerde vormingsinstellingen voor die programma's waarvoor ze een

Voorzitter

vormingsbehoefte vaststelt en waaraan ze wegens het specialistisch karakter niet zelf kan voldoen ;

3° de gespecialiseerde vormingsinstelling zal op eigen initiatief een aanbod doen aan de volkshogeschool, die daar vanuit de eigen contextanalyse en de beleidsopties gebruik van maakt.

De gespecialiseerde vormingsinstelling toont jaarlijks een samenwerking aan met minstens vijf van de erkende volkshogescholen.

§ 2. Voor de nieuwe gespecialiseerde vormingsinstellingen, bedoeld in artikel 23, § 3, geldt eveneens het overeenkomstig artikel 29 vastgestelde percentage uren van verplichte samenwerking met minstens vijf van de erkende volkshogescholen.

§ 3. De beoordeling van het beleidsplan door de administratie, bedoeld in artikel 21, § 4, omvat tevens de beoordeling van de bereidheid van de volkshogeschool om in het kader van de in artikel 29, 1°, bedoelde verplichte samenwerking programma's te brengen in samenwerking met de gespecialiseerde vormingsinstellingen.

– *Aangenomen.*

AFDELING II**Syndicale vormingsinstellingen****Artikel 31**

§ 1. De syndicale vormingsinstelling is een instelling die, in een open aanbod voor de ruime syndicale beweging, zich specifiek richt tot personen in een arbeidssituatie of tot personen in een situatie van werkloosheid, via vorming die niet-beroepsgericht is en waarbij de deelnemer kennis, inzicht en vaardigheden vergroot voor zichzelf en voor anderen, met het oog op persoonsontplooiing en het functioneren in de samenleving, in het bijzonder op het vlak van de culturele, maatschappelijke en sociaal-economische participatie in het licht van een actief burgerschap. De syndicale vormingsinstelling heeft naast een culturele en een gemeenschapsvormende functie in hoofdzaak een educatieve functie en hanteert een sociaal-culturele methodiek.

§ 2. De vormingsinstellingen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet erkend en gesubsidieerd worden krachtens het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, en die een werking ontplooiën binnen een representatieve vakorganisatie, zijn, met het oog op het verkrijgen van subsidies, verplicht tot samenwerking. Per representatieve vakorganisatie wordt slechts één samenwerkingsverband gesubsidieerd. Dat samenwerkingsverband is een vereniging zonder winstoogmerk.

§ 3. De jaarlijkse subsidie-enveloppe bedraagt per syndicale vormingsinstelling de som van de subsidiebedragen die de vormingsinstellingen, bedoeld in § 2, in het kader van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, voor het werkjaar 2001 ontvingen.

§ 4. Het door de syndicale vormingsinstelling jaarlijks te presteren minimum aantal uren programma's wordt afgemeten aan het subsidiebedrag vanuit de gemiddelde kostprijs van 116 euro voor één uur.

§ 5. Om voor subsidiëring in aanmerking te komen, dient de syndicale vormingsinstelling een beleidsplan in. Het wordt opgesteld in overleg met de ledenverenigingen, beoogt de afstemming van het aanbod en geeft aan wie voor welke activiteiten in de subsidieaanvraag betrokken is.

§ 6. De beleidsplannen worden inhoudelijk en kwalitatief beoordeeld door een adviescommissie. De commissie beschikt hiervoor over de volgende beoordelingselementen :

- 1° de methodiekontwikkeling ;
- 2° de doelgroepenwerking ;
- 3° de toegepaste evaluatiesystemen ;
- 4° de gevoerde promotie ;
- 5° de spreiding van het aanbod ;
- 6° de voorbeeldfunctie.

§ 7. Syndicale vormingsinstellingen die bij de inwerkingtreding van dit decreet in het kader van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, subsidies ontvangen voor een werkingsnorm beneden de 3.000 uren programma's, kunnen gedu-

Voorzitter

rende de eerste beleidsperiode groeien tot de norm van 3.000 uren programma's.

§ 8. De Vlaamse regering bepaalt de procedure voor de aanvraag tot subsidiëring, de regels met betrekking tot de opmaak van het beleidsplan, de procedure voor de beoordeling, alsook de samenstelling van de adviescommissie.

– *Aangenomen.*

AFDELING III

Vormingsinstellingen voor bijzondere doelgroepen

ONDERAFDELING I

Vormingsinstellingen voor personen met een handicap

Artikel 32

§ 1. Organisaties die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet erkend en gesubsidieerd zijn voor de werking met de doelgroep van personen met een handicap, kunnen op grond van dit decreet verder subsidies krijgen via de federatie waartoe ze toetreden als ze toetreden tot een federatie van verenigingen zonder winstoogmerk met landelijk karakter. Die federatie heeft de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk. Die federatie heeft als doel, via de niet-formele educatie, een sociaal-culturele werking te ontplooiën voor personen met een handicap en hun omgeving, op basis van een sociaal-culturele methodiek.

§ 2. Het programma-aanbod wordt gebracht via een open aanbod en in de autonome levenssfeer van de deelnemer.

§ 3. Het programma-aanbod van de federatie kan, ten beloop van vijftig procent van het totaal aantal uren programma's, zich richten tot de begeleiders van de doelgroep uit de non-profit sector, de culturele sector uitgezonderd. Dat aanbod wordt verantwoord vanuit het beleidsplan en vanuit de strategische en operationele doelstellingen.

§ 4. Er kunnen hoogstens drie federaties gesubsidieerd worden.

– *Aangenomen.*

Artikel 33

§ 1. De jaarlijkse subsidie-enveloppe van de federatie bestaat uit de optelsom van de subsidiebedragen die de organisaties, vermeld in artikel 32, § 1, voor het werkjaar 2001 ontvingen krachtens het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, aangevuld met een forfaitair bedrag van 75.000 euro.

§ 2. Twee derden van de totale subsidie-enveloppe, vermeld in § 1, moet aan personeelskosten besteed worden.

§ 3. Met uitzondering van het forfaitair bedrag van 75.000 euro, wordt de subsidie-enveloppe besteed aan de realisatie van een aantal uren programma's dat wordt afgemeten aan de subsidie-enveloppe vanuit de gemiddelde kostprijs van 150 euro voor één uur.

§ 4. Om voor subsidiëring in aanmerking te komen dient de federatie een beleidsplan in. Dat beleidsplan wordt opgesteld in overleg met de ledenverenigingen. Het beoogt de afstemming van het aanbod en geeft aan wie voor welke activiteiten in de subsidieaanvraag betrokken is.

§ 5. Ter ondersteuning van de werking van vormingsinstellingen voor personen met een handicap richt de Vlaamse regering een adviescommissie op. Die commissie beoogt met haar advies de werking en de beleidsplannen van de federaties in de toekomst nog te verbeteren.

– *Aangenomen.*

Artikel 34

De Vlaamse regering kan voor elke volgende beleidsperiode de subsidie-enveloppe opnieuw vaststellen op grond van door de administratie geaggregeerde gegevens uit de jaarlijkse rapporteringen enerzijds, en uit de eigen beleidsintenties voor de eerstvolgende beleidsperiode anderzijds. De groei van de federaties door aansluiting van nieuwe organisaties voor personen met een handicap kan hiertoe aanleiding geven.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 35

De Vlaamse regering bepaalt de procedure voor de aanvraag tot subsidiëring, de regels met betrekking tot de opmaak van het beleidsplan, alsook de samenstelling en de werking van de adviescommissie, bedoeld in artikel 33, § 5.

– *Aangenomen.*

ONDERAFDELING II

Een vormingsinstelling voor gedetineerden

Artikel 36

§ 1. Voor de werking ten aanzien van de bijzondere doelgroep van gedetineerden subsidieert de Vlaamse regering één vormingsinstelling. Die vormingsinstelling moet voldoen aan de volgende voorwaarden :

- 1° ze is een vereniging zonder winstoogmerk ;
- 2° ze heeft doelstellingen op het vlak van een sociaal-culturele werking voor gedetineerden ;
- 3° ze heeft een landelijke werking ;
- 4° ze dient een beleidsplan in.

§ 2. Ter ondersteuning van de werking van die vormingsinstelling richt de Vlaamse regering een adviescommissie op. Die commissie beoogt met haar advies de werking en het beleidsplan van de vormingsinstelling voor gedetineerden in de toekomst nog te verbeteren.

De Vlaamse regering regelt de samenstelling en de werking van deze adviescommissie.

§ 3. De jaarlijkse subsidie-enveloppe bedraagt voor deze vormingsinstelling minstens het bedrag dat voor deze organisatie in de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 2003 is ingeschreven.

§ 4. De Vlaamse regering kan voor elke volgende beleidsperiode de subsidie-enveloppe opnieuw vaststellen op grond van door de administratie geaggregeerde gegevens uit de jaarlijkse rapporterin-

gen enerzijds, en uit de eigen beleidsintenties voor de eerstvolgende beleidsperiode anderzijds.

– *Aangenomen.*

TITEL V

Steunpunt voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk

Artikel 37

De Vlaamse regering kan zelf een steunpunt oprichten of kan een bestaande vereniging zonder winstoogmerk als steunpunt erkennen.

– *Aangenomen.*

Artikel 38

§ 1. Het steunpunt is een autonome organisatie die voor het werkveld van het sociaal-cultureel volwassenenwerk de volgende kernopdrachten vervult :

- 1° praktijkondersteuning ;
- 2° praktijkontwikkeling ;
- 3° beeldvorming en communicatie.

§ 2. Het steunpunt vervult haar kernopdrachten door middel van activiteiten als begeleiding, deskundigheidsbevordering en implementatie van kwaliteitszorg, onderzoek, ontwikkeling en gegevensverzameling, informatie en communicatie, vertegenwoordiging en internationale samenwerking.

§ 3. Het steunpunt overlegt met de andere steunpunten, inzonderheid met de andere steunpunten uit het beleidsveld van het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

§ 4. Voor de uitvoering van zijn opdrachten kan het steunpunt overeenkomsten afsluiten met derden.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 39

De Vlaamse regering kent het steunpunt per beleidsperiode een jaarlijkse subsidie-enveloppe toe.

– *Aangenomen.*

Artikel 40

§ 1. Vanaf de inwerkingtreding van het decreet tot en met de eerste beleidsperiode is de jaarlijkse subsidie van het steunpunt, bij gelijke werking en opdracht, gelijk aan het subsidiebedrag dat op basis van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het werkjaar 2003 aan het steunpunt voor het sociaal-cultureel werk werd toegekend.

§ 2. Voor de volgende beleidsperiodes wordt het subsidiebedrag door de Vlaamse regering telkens opnieuw bepaald op grond van door de administratie geaggregeerde gegevens uit de jaarlijkse rapporteringen enerzijds, en uit de eigen beleidsintenties voor de eerstvolgende beleidsperiode anderzijds.

– *Aangenomen.*

Artikel 41

Voor de uitvoering van de kernopdrachten, genoemd in artikel 38, §§ 1 en 2, zal de Vlaamse regering met het steunpunt per beleidsperiode een beheersovereenkomst afsluiten waarin de samenstelling, de werking en specifieke opdrachten, het toezicht, de middelen en de procedure gespecificeerd worden.

– *Aangenomen.*

TITEL VI

Evaluatie

Artikel 42

§ 1. Met uitzondering van de sociaal-culturele bewegingen waar deze regel geldt vanaf de eerste be-

leidsperiode, evalueert de administratie vanaf de tweede beleidsperiode elke op dit decreet gesubsidieerde organisatie voor sociaal-cultureel volwassenenwerk door middel van :

1° een bezoek ter plaatse, uiterlijk voor het einde van het tweede jaar van de beleidsperiode. Ze doet dat op basis van het goedgekeurde beleidsplan en de ingediende jaarplannen en jaarverslagen ;

2° een nazicht van de jaarplannen en de begrotingen ;

3° een jaarlijks nazicht van de jaarverslagen en financiële verslagen.

§ 2. De administratie kan te allen tijde ter plaatse controle uitoefenen op de realisatie van een activiteit.

– *Aangenomen.*

Artikel 43

§ 1. De administratie deelt haar bevindingen, die het gevolg zijn van de evaluatie, vermeld in artikel 42, § 1, 1°, en zo nodig in § 2, mee aan de organisatie, in de vorm van een verslag met aanbevelingen.

§ 2. Bij een negatieve evaluatie door de administratie moet de organisatie binnen een jaar na ontvangst van het evaluatieverslag een rapport indienen bij de administratie, waarin ze aantoont dat ze op een passende manier aan de opmerkingen tegemoet is gekomen.

§ 3. De Vlaamse regering bepaalt de sanctie en de procedure voor de toepassing ervan.

– *Aangenomen.*

TITEL VII

Algemene bepalingen met betrekking tot de uitkering van de subsidies

Artikel 44

§ 1. De Vlaamse regering subsidieert via jaarlijkse subsidie-enveloppen de organisaties voor sociaal-cultureel volwassenenwerk, telkens voor een perio-

Voorzitter

de van vier jaar. De eerste beleidsperiode wordt beperkt tot twee jaar en loopt van 1 januari 2004 tot en met 31 december 2005, behalve voor de sociaal-culturele bewegingen die een eerste beleidsperiode kennen die loopt van 1 januari 2005 tot en met 31 december 2009.

§ 2. Nieuwe organisaties kunnen voor de periode van 1 januari 2006 tot en met 31 december 2009 nieuwe organisaties een aanvraag indienen tot het verkrijgen van een jaarlijkse subsidie als sociaal-culturele beweging. Deze aanvragen worden gehonoreerd binnen de beschikbare kredieten.

§ 3. De subsidie-enveloppe bevat de financiële middelen voor de ondersteuning van de jaarlijkse personeels- en werkingskosten van de organisaties.

– *Aangenomen.*

Artikel 45

§ 1. Als de door de organisaties ingediende begroting voor het lopende begrotingsjaar werd goedgekeurd door de Vlaamse regering, worden voor het begrotingsjaar waarvoor ze werden ingeschreven en goedgekeurd, vier driemaandelijke voorschotten uitbetaald. Elk voorschot bedraagt 22,5 percent van de vastgestelde financiële enveloppe op jaarbasis. Het saldo van de subsidie wordt uitbetaald voor 1 juli van het jaar dat volgt op het gesubsidieerde kalenderjaar, na goedkeuring door de Vlaamse regering van de in het voorbije jaar gedane uitgaven. Bij de berekening van het saldo wordt rekening gehouden met de uitgekeerde voorschotten. Indien de uitgekeerde voorschotten hoger zijn dan de subsidie, wordt het verschil in mindering gebracht op de voorschotten van het kalenderjaar dat volgt op het jaar waarop de subsidie betrekking heeft.

§ 2. De jaarlijkse subsidie wordt verantwoord op basis van het jaarverslag, het financieel verslag, het jaarplan en de begroting. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden voor de indiening ervan. De organisatie voor sociaal-cultureel volwassenenwerk legt jaarlijks de rekeningen van het vorige jaar met de nodige bewijsstukken voor, alsook een door de algemene vergadering goedgekeurde sluitende begroting. Uit de afrekening en de balans moet blijken dat de organisatie, rekening houdend met de eigen middelen, sluitend of batig kan werken. Een batig saldo in de resultatenrekening verplicht de

organisatie tot het opbouwen van een financiële reserve. Die reserve moet aangewend worden ter financiering van uitgaven die bijdragen tot de realisatie van de doelstellingen van de organisatie.

§ 3. Bij afwijking kan de jaarlijkse verantwoording van de subsidie-enveloppe leiden tot de vorming van een subsidiereserve op voorwaarde dat :

- 1° de organisatie deze werkwijze expliciet vaststelt in het ingediende en goedgekeurde beleidsplan ;
- 2° de organisatie deze werkwijze telkens expliciet in het jaarplan en in het jaarverslag duidt en verantwoordt ;
- 3° de gereserveerde subsidie in één van de volgende jaren van de beleidsperiode in kwestie besteed wordt conform het jaarplan en beleidsplan ;
- 4° de subsidie-enveloppe, toegekend voor het totaal van de beleidsperiode, niet overschreden wordt.

§ 4. Om subsidies te genieten en te blijven genieten moeten de organisaties voor sociaal-cultureel volwassenenwerk bovendien :

- 1° een boekhouding voeren volgens het genormaliseerde boekhoudkundige stelsel en die zo organiseren dat de financiële controle op de aanwending van de subsidies mogelijk is ; de Vlaamse regering kan een specifiek boekhoudkundig plan en bijzondere regels betreffende de boekhouding opleggen ;
- 2° aanvaarden dat de administratie de werking en de boekhouding, eventueel ter plaatse, onderzoekt ;
- 3° hun bestuurders en hun medewerkers verzekeren tegen de burgerlijke aansprakelijkheid van de organisatie.

– *Aangenomen.*

Artikel 46

De Vlaamse regering kan per beleidsperiode de bedragen, vermeld in artikel 9, 2°, artikel 14, § 1, artikel 18, §§ 1 en 2, artikel 22, § 1, artikel 26, artikel 28, 3°, artikel 31, § 4, artikel 33, §§ 1 en 3, aanpassen.

Voorzitter

– *Aangenomen.*

Artikel 47

Alle in dit decreet bedoelde subsidie-enveloppen worden vanaf 1 januari 2003 gekoppeld aan het prijsindexcijfer dat berekend en benoemd wordt voor de toepassing van artikel 2 van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van het concurrentievermogen.

– *Aangenomen.*

TITEL VIII

Opheffingsbepalingen

Artikel 48

Het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor verenigingen voor volksontwikkelingswerk, gewijzigd bij de decreten van 20 december 1996, 8 juli en 19 december 1997, 30 juni en 22 december 2000, en 21 december 2001, wordt opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 49

Het besluit van de Vlaamse regering van 10 mei 1995 betreffende de subsidieregeling van verenigingen van volksontwikkelingswerk wordt opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 50

Het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, gewijzigd bij de decreten van 22 december 1995, 20 december 1996, 24 juni en 19 december 1997, 22 december 2000, 21 december 2001 en 1 maart 2002, wordt opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 51

Het besluit van de Vlaamse regering van 10 mei 1995 betreffende de subsidieregeling van instellingen voor volksontwikkelingswerk wordt opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 52

Het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor diensten voor sociaal-cultureel werk voor volwassenen en houdende een wijziging van het decreet van 2 januari 1976 tot erkenning en subsidiëring van de Nederlandstalige koepelorganisaties voor beleidsvoorbereidend overleg in de sector van het sociaal-cultureel werk voor volwassenen, gewijzigd bij decreten van 22 december 1995, 20 december 1996, 19 december 1997, 22 december 1999, 30 juni en 22 december 2000, wordt opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 53

Het besluit van de Vlaamse regering van 10 mei 1995 betreffende de subsidieregeling van diensten voor sociaal-cultureel werk voor volwassenen wordt opgeheven.

– *Aangenomen.*

TITEL IX

Overgangsbepalingen

HOOFDSTUK I

Sociaal-culturele verenigingen

Artikel 54

§ 1. De sociaal-culturele verenigingen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet

Voorzitter

erkend en gesubsidieerd worden op grond van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor verenigingen voor volkswontwikkellingswerk, behouden, bij gelijke werking, voor het werkjaar 2003 het subsidiebedrag dat ze voor het werkjaar 2001 hebben verkregen op grond van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor verenigingen voor volkswontwikkellingswerk.

§ 2. In afwijking van § 1 zal voor de sociaal-culturele verenigingen, die vanaf het werkjaar 2003 een volwaardige erkenning bekwamen op basis van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor verenigingen voor volkswontwikkellingswerk, het subsidiebedrag voor het werkjaar 2003 aangepast worden conform de bepalingen van het voormelde decreet.

§ 3. De verenigingen van migranten, die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet erkend en gesubsidieerd worden op grond van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor verenigingen voor volkswontwikkellingswerk, kunnen voor het werkjaar 2003 een aanvullende subsidie bekomen. Deze aanvullende subsidie belooft in het totaal 640.000 euro, zijnde het krediet dat met toepassing van het voormelde decreet van 19 april 1995 benodigd werd ten behoeve van de ondersteuning van initiatieven van lokale migrantenorganisaties, en wordt per vereniging vastgesteld vanuit het aantal aangesloten afdelingen of groepen voor het werkjaar 2001. Deze aanvullende subsidie kan bekomen worden op voorwaarde dat de migrantenvereniging in het jaarplan aantoot dat het bedrag van de aanvullende subsidie zal besteed worden aan de ondersteuning van de werking van de aangesloten lokale afdelingen of groepen binnen het door de Vlaamse regering vastgestelde kader.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 121

voorgesteld door mevrouw Niki De Gryze,
mevrouw Hilde De Lobel en de heer Wilfried Aers
na indiening van het verslag

Artikel 54

§ 3 schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 55

§ 1. De verenigingen van migranten, erkend en gesubsidieerd krachtens het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor verenigingen voor volkswontwikkellingswerk, beschikken over de eerste en de tweede beleidsperiode om zich uit te bouwen tot een sociaal-culturele vereniging conform de bepalingen van artikel 4, § 1, 2°. Het steunpunt zal een actieplan uitwerken om de verenigingen van migranten in die uitbouw te ondersteunen. De Vlaamse regering evalueert in de loop van 2008 de stand van zaken op dit punt.

§ 2. In de eerste en tweede beleidsperiode hebben verenigingen van migranten, op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet erkend en gesubsidieerd krachtens het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor verenigingen voor volkswontwikkellingswerk, de mogelijkheid om samen met andere erkende en gesubsidieerde verenigingen van migranten via fusie een nieuwe rechtspersoon op te richten in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk. De subsidiëring van deze nieuwe vereniging gaat in op 1 januari volgend op de fusie en is, wat het aantal afdelingen of groepen betreft, beperkt tot de optelsom van het aantal afdelingen of groepen dat voor de betrokken verenigingen overeenkomstig de bepalingen van dit decreet wordt in aanmerking genomen.

§ 3. In afwijking van artikel 9, wat betreft de eerste beleidsperiode, en artikel 11, wat betreft de tweede beleidsperiode, wordt voor de verenigingen van migranten het subsidiebedrag gedurende de eerste en de tweede beleidsperiode jaarlijks aangepast aan het aantal aangesloten afdelingen of groepen van het voorbije werkjaar tot ze beschikken over het minimale aantal afdelingen of groepen dat vereist is voor de erkenning zoals vermeld in artikel 4, § 1, 2°.

§ 4. Voor verenigingen van migranten, die op basis van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor verenigingen voor volkswontwikkellingswerk, een erkenning verkregen, wordt, in afwijking van artikel 9, 1°, de jaarlijkse subsidie-enveloppe vastgesteld op basis van het aantal afdelingen en groepen van het werkjaar 2001.

§ 5. Als aanvulling op de subsidie-enveloppe, zoals bepaald in artikel 9, kunnen voor de verenigingen

Voorzitter

van migranten gedurende de eerste beleidsperiode en gedurende de tweede beleidsperiode en binnen het door de Vlaamse regering bepaalde kader, de bedragen, vermeld in artikel 9, 2°, toegepast worden aan een coëfficiënt van 130 percent, op voorwaarde dat de vereniging in de jaarplannen aan toont dat ze minstens dertig percent van de jaarlijkse subsidie extra besteedt aan de ondersteuning van de werking van lokale afdelingen of groepen. De subsidievereistes bepaald in artikel 5, 1°, evenals artikel 6 en artikel 11, § 1, 2°, gelden gedurende de eerste en tweede beleidsperiode niet voor deze verenigingen van migranten.

§ 6. Voor de toepassing van § 5 wordt de coëfficiëntaanpassing voor de eerste beleidsperiode uitgevoerd op basis van het aantal afdelingen of groepen van het werkjaar 2000 of, voor de verenigingen die op basis van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor verenigingen voor volksontwikkelingswerk, een erkenning verkregen die inging na 31 december 2000, op basis van het aantal afdelingen of groepen van het werkjaar 2001. Voor de tweede beleidsperiode wordt, binnen de perken van de kredieten, deze coëfficiëntaanpassing uitgevoerd op basis van het aantal afdelingen of groepen van het werkjaar 2004.

Op dit artikel is er een amendement dat luidt als volgt :

Amendement Nr. 122

voorgesteld door mevrouw Niki De Gryze,
mevrouw Hilde De Lobel en de heer Wilfried Aers
na indiening van het verslag

Artikel 55

Dit artikel schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

HOOFDSTUK II

Sociaal-culturele vormingsinstellingen

Artikel 56

De sociaal-culturele vormingsinstellingen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet erkend en gesubsidieerd zijn krachtens het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, behouden, bij gelijke werking, voor het werkjaar 2003 het subsidiebedrag dat ze voor het werkjaar 2001 hebben verworven. De sociaal-culturele vormingsinstellingen, die tengevolge van de toepassing van artikel 3 van het decreet van 24 juni 1997 houdende wijziging van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, voor het werkjaar 2002 een hoger subsidiebedrag bekwamen, behouden voor het werkjaar 2003 het subsidiebedrag van het werkjaar 2002.

– *Aangenomen.*

Artikel 57

§ 1. Voor de eerste beleidsperiode is de aanvraag van de sociaal-culturele vormingsinstelling voor een subsidiëring als sociaal-culturele beweging vrijgesteld van de vereiste van artikel 15, 3°.

§ 2. De aanvraag van de sociaal-culturele vormingsinstelling voor een subsidiëring als sociaal-culturele beweging wordt beoordeeld in een afzonderlijke beoordelingsronde, op dezelfde wijze als bedoeld in artikel 16.

§ 3. Bij een positieve beoordeling kan de sociaal-culturele vormingsinstelling gedurende de eerste beleidsperiode gesubsidieerd worden als sociaal-culturele beweging op basis van de subsidie die ze als sociaal-culturele vormingsinstelling heeft ontvangen krachtens het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk. Deze subsidie-enveloppe is niet begrepen in het krediet, bedoeld in artikel 18, § 1.

Voorzitter

§ 4. Een negatief resultaat bij de beoordelingsronde, genoemd in § 2, doet geen afbreuk aan de mogelijkheid voor de instelling om toch haar volledige werking voor subsidiëring in te brengen in het kader van de sociaal-culturele vormingsinstellingen.

§ 5. De Vlaamse regering bepaalt de regels met betrekking tot deze aanvraag.

– *Aangenomen.*

Artikel 58

§ 1. De personeelsleden die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet gesubsidieerd worden met toepassing van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, blijven tewerkgesteld in de sociaal-culturele vormingsinstelling als die instelling kiest voor een subsidiëring als gespecialiseerde vormingsinstelling.

§ 2. De personeelsleden die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet gesubsidieerd worden met toepassing van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, worden tewerkgesteld in volkshogescholen als de vormingsinstelling, erkend en gesubsidieerd krachtens het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, ervoor kiest om haar werking volledig in te brengen in de werking van volkshogescholen.

§ 3. Voor de vormingsinstellingen bedoeld in artikel 24, §§ 1 en 2, waarvan de werking slechts voor een gedeelte voorwerp is van de toepassing van artikel 24, gelden in de overgangperiode volgende twee regels :

- 1° per 250 uren, in aanmerking genomen conform artikel 24, § 6, blijft minstens één halftime equivalent educatieve personeelsfunctie in de gespecialiseerde vormingsinstelling verplicht ingevuld ;
- 2° per 750 uren, in aanmerking genomen conform artikel 24, § 6, blijft minstens één halftime equivalent administratieve personeelsfunctie verplicht ingevuld.

§ 4. De personeelsleden, bedoeld in § 2 en de personeelsleden die in toepassing van § 3 in overtal zijn, brengen voor de volkshogeschool waarin ze tewerkgesteld zullen worden de subsidiebedragen mee die verbonden zijn aan hun personeelsfunctie in het raam van het voormelde decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, met inbegrip van de werkingsubsidie in geval van een educatieve personeelsfunctie.

§ 5. Na de beslissing van de Vlaamse regering krachtens artikel 24, § 6, over het al dan niet gespecialiseerde karakter van de vormingsinstelling en over het aantal uren dat als gespecialiseerde werking kan worden ingebracht voor de beleidsperiode 2004-2005, bezorgen de vormingsinstellingen die erkend en gesubsidieerd zijn met toepassing van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk, aan de administratie een overzicht van de personeelsleden die overgedragen worden met toepassing van § 3.

§ 6. De vormingsinstelling die kiest om haar werking volledig in te brengen in de werking van de volkshogescholen, bezorgt binnen de maand na voormelde keuze de lijst van de personeelsleden die overgaan naar de volkshogeschool.

– *Aangenomen.*

Artikel 59

De invulling van de personeelskaders en personeelsfuncties van de volkshogescholen verloopt in 2003 en 2004 volgens de hiernavolgende procedures :

- 1° vanaf het ogenblik van de oprichting van de rechtspersoon gaat de volkshogeschool in 2003 over tot de aanwerving van personeelsleden voor de invulling van de functies van coördinator en van administratieve kracht ; die aanwerving gebeurt in een eerste fase binnen het bestand van de op basis van het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor instellingen voor volksontwikkelingswerk gesubsidieerde personeelsleden ; in een tweede fase kan de volkshogeschool, wanneer geen geschikte kandidaten gevonden worden, een aanwerving buiten dit bestand motiveren ;
- 2° de personeelsleden die het voorwerp zijn van overdracht hebben een vrije keuze van tewerk-

Voorzitter

stellingsplaats al naargelang de volkshogeschool waarin zij wensen te werken ; die keuze wordt aan de administratie kenbaar gemaakt via een schrijven van de betrokken vormingsinstelling ; dit schrijven vermeldt de over te dragen personeelsleden uit het gesubsidieerde personeelsbestand op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet, met vermelding per personeelslid van een lijst van de drie meest prioritaire opties met betrekking tot de toekomstige tewerkstellingsplaats ;

- 3° de volkshogescholen zijn verplicht het resultaat van de in 2° vermelde keuzes te respecteren en de betrokken personen een arbeidsovereenkomst aan te bieden en in hun personeelsbestand op te nemen ten belope van een globale loonkost van maximum driekwart van de uiteindelijke subsidie-enveloppe ;
- 4° zolang overgedragen personen niet met de volkshogeschool verbonden zijn door een arbeidsovereenkomst blijven zij, en dit tot uiterlijk 30 juni 2004, gesubsidieerd in de vormingsinstelling waarin zij op het ogenblik van de overdracht tewerkgesteld waren ;
- 5° de overdracht van personeelsleden naar de volkshogescholen betekent dat in 2003 de vormingsinstelling die bij de overdracht betrokken is, voor de overgedragen educatieve personeelsleden geen uren programma's dient te presteren ;
- 6° voor de educatieve personeelsleden die bij hun gespecialiseerde vormingsinstelling, desgevallend tot 30 juni 2004, in overtal zijn, moet de gespecialiseerde vormingsinstelling gedurende die periode geen uren programma's presteren ;
- 7° de gespecialiseerde vormingsinstellingen die ten gevolge van de aanwerving bedoeld in 1° personeelsleden zien weggaan, mogen deze vanaf 2004 vervangen, mits deze vervanging gewettigd is door het aantal uren programma's ;
- 8° de administratie treedt ten aanzien van de volkshogeschool op als bemiddelaar voor de individuele vraagstelling van de betrokken personeelsleden.

– *Aangenomen.*

Artikel 60

§ 1. Bij de inwerkingtreding van het decreet wordt voor het jaar 2003 een financiële tussenkomst voorzien voor de kosten verbonden aan de oprichting en verdere uitbouw van de volkshogeschool per regio.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt er de modaliteiten van.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK III**De sociaal-culturele diensten****Artikel 61**

§ 1. De diensten die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet gesubsidieerd zijn krachtens het decreet van 19 april 1995 houdende een subsidieregeling voor diensten voor sociaal-cultureel werk voor volwassenen en houdende een wijziging van het decreet van 2 januari 1976 tot erkenning en subsidiëring van de Nederlandstalige koepelorganisaties voor beleidsvoorbereidend overleg in de sector van het sociaal-cultureel werk voor volwassenen, behouden, bij gelijke werking, voor de werkjaren 2003 en 2004 het subsidiebedrag dat ze verwierven voor het werkjaar 2001.

§ 2. De diensten, bedoeld in § 1, zijn voor hun aanvraag voor subsidiëring als sociaal-culturele beweging vrijgesteld van de vereiste van artikel 15, 3°.

§ 3. De aanvraag van deze diensten voor een subsidiëring als sociaal-culturele beweging wordt beoordeeld in een afzonderlijke beoordelingsronde, op dezelfde wijze als bedoeld in artikel 16.

§ 4. In geval van een positief resultaat in de beoordelingsronde behouden ze minstens de subsidie die ze op dat ogenblik krachtens § 1 van dit artikel hebben verworven voor het werkjaar 2001, met uitzondering van de diensten die een subsidiebedrag krijgen dat lager ligt dan het minimumbedrag van artikel 18, § 2. In dat geval wordt hun subsidiebedrag opnieuw vastgesteld op minstens het bedoelde minimumbedrag. Deze subsidiebedragen vormen alle een voorafname op het in artikel 18, § 1, bedoelde krediet.

§ 5. Voor de in § 1 bedoelde diensten, die als gespecialiseerde vormingsinstelling op grond van artikel

Voorzitter

23, § 3, een subsidiëring bekomen, geldt in de eerste beleidsperiode een subsidie-enveloppe van 116.000 euro, tenzij het subsidiebedrag dat zij in 2001 krachtens het in § 1 vermelde decreet van 19 april 1995 ontvingen dit bedrag oversteeg, in welk geval zij dit subsidiebedrag behouden en het verschil tussen beide bedragen in mindering gebracht wordt van het krediet vermeld in artikel 18, § 1.

§ 6. De in § 1 bedoelde diensten, voorzover ze educatieve activiteiten verrichten voor personen met een handicap, behouden hun subsidie die ze krachtens § 1 hebben verworven voor het werkjaar 2001, op voorwaarde dat ze zich voor 31 december 2004 federeren tot één federatie. Die diensten kunnen zich ook aansluiten bij een federatie zoals bedoeld in artikel 32. Het subsidiebedrag wordt in mindering gebracht van het krediet vermeld in artikel 18, § 1.

De Vlaamse regering bepaalt er de modaliteiten van.

– *Aangenomen.*

TITEL X

Slotbepaling

Artikel 62

§ 1. De Vlaamse regering evalueert voor 30 juni 2005 de uitvoering van dit decreet.

§ 2. Het decreet treedt in werking op 1 januari 2003 met uitzondering van :

1° de volgende artikelen, die in werking treden op 1 januari 2004 :

- a) artikel 5, 2° tot en met 5°, en artikel 8 tot en met 14, §§ 1 en 2, wat betreft de sociaal-culturele verenigingen ;
- b) artikel 18, wat betreft de sociaal-culturele bewegingen ;
- c) artikel 21, § 1, 2° tot en met 6°, wat betreft de volkshogescholen ;
- d) artikel 26 tot en met 28, wat betreft de gespecialiseerde vormingsinstellingen ;

e) artikel 31, §§ 3, 4 en 7, wat betreft de syndicale vormingsinstellingen ;

f) artikel 33, §§ 1 tot en met 3, wat betreft de vormingsinstellingen voor personen met een handicap ;

g) artikel 36, § 3, wat betreft de vormingsinstelling voor gedetineerden ;

h) de overgangsbepalingen van Titel IX, met uitzondering van de bepalingen van artikel 54, artikel 56, artikel 60, §§ 1 en 2, en artikel 61, § 1 ;

2° artikel 23, § 1, 2°, 3°, d), e) en f) en artikel 24, die van toepassing zijn drie maanden na de goedkeuring van het decreet.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 19 juni 2001 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening, gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie – 1543 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 19 juni 2001 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening, gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Van Nieuwkerke, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Ik kan u mededelen dat minister Vanhengel vandaag een medisch onderzoek moet ondergaan en heeft zich dus verontschuldigd wegens gezondheidsrede-

Voorzitter

nen. Minister Van Grembergen antwoordt in zijn naam en zal eventuele vragen aan hem bezorgen.

Mevrouw Merckx-Van Goey heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het ontwerp van decreet dat hier voorligt, strekt ertoe een samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie goed te keuren. De eigenlijke tekst van dit ontwerp is, zoals het elk samenwerkingsakkoord past, uiterst beknopt en bondig.

De gevolgen van de goedkeuring zijn nochtans even verstrekkend als welke decretale normbepalende tekst ook. Het samenwerkingsakkoord streeft een betere afstemming na van de regelgeving van de verschillende gemeenschappen in België, specifiek met betrekking tot medisch verantwoorde sportbeoefening. Het gaat eigenlijk over dopingcontrole.

De Vlaamse Gemeenschap heeft een lange traditie en heeft baanbrekend werk verricht in het uitzetten en voeren van een consistent beleid terzake. We hebben er zeer coherente en uitgebalanceerde wetgeving over. Ook de praktijk strekt blijkbaar velen tot voorbeeld.

Het is daarom goed dat we pogen via dit samenwerkingsakkoord het uitgangspunt voor het beleid terzake te blijven grondvesten op het decreet van 1991. Bij de bespreking heb ik mijn bekommernis geuit over het feit of we het Vlaams beleid nu niet afzwakken. We zien wel iets in een samenwerkingsakkoord als het effect van de dopingbestrijding vergroot wordt. Als we het akkoord erop nalezen, zien we zeven doelstellingen die echter allemaal zeer vaag blijven. De toetsing of de werking van het decreet en onze uitgangspunten zullen worden afgezwakt of niet, zal moeilijk zijn.

Over de reden voor de vaagheid heeft de minister in de commissie gezegd : 'De doelstellingen werden bewust vaag geformuleerd omdat de Franse Gemeenschap op het vlak van de dopingbestrijding nog een grote achterstand heeft. Het is precies de bedoeling om door de vage omschrijving de andere gemeenschappen de ruimte te geven de Vlaamse Gemeenschap zo snel mogelijk bij te benen.'

Ik voel me wel gerustgesteld door de bespreking in de commissie. Onze minister heeft alleszins niet de bedoeling om onze Vlaamse regelgeving af te zwakken. De opvolging en zeker de parlementaire controle zijn zeer belangrijk. De minister heeft zich in de bespreking geëngageerd dat de verslagen van de coördinatieraad, de instantie die door het samenwerkingsakkoord is opgericht en 4 keer per jaar vergadert, aan het Vlaams Parlement zullen worden meegedeeld. Hierdoor kunnen ze voorwerp uitmaken van alle traditionele controlemiddelen, namelijk vragen om uitleg en interpellaties. De minister heeft zich geëngageerd om op elke vraag tot gedachtewisseling hieromtrent in te gaan. We nemen hier akte van. Over de handhaving en bescherming van onze goede uitgangspunten bij de afstemming met de andere gemeenschappen zijn we enigszins gerustgesteld. Onze fractie zal het samenwerkingsakkoord zeker goedkeuren.

Hoe goed ook onze eigen regelgeving moge zijn, hoe goed ook nu de betere afstemming in België moge zijn, toch moeten we beseffen dat sport niet louter gemeenschapsgebonden en territoriaal gebonden is. We moeten meer dan ooit beseffen dat sport functioneert in een internationale context en dat onze regelgeving hierin moet passen. Daarover heeft de bespreking in de commissie niet helemaal uitsluitsel gegeven.

Misschien zitten we op een scharniermoment, want begin maart vond in Kopenhagen een conferentie van het WADA plaats, het Wereld Anti Doping Agentschap. Die moest een einde maken aan de ongelijkheid tussen internationale, nationale en regionale reglementen, methodes van controle en sancties. Dat is gebeurd door samen een code te ondertekenen. Alle belangrijke sportbonden en ook heel wat nationale regeringen hebben zich bereid verklaard voortaan samen te strijden tegen doping. Zij erkennen elkaars uitspraken en schorsingen en bovenal erkennen ze het gezag van de WADA, die ontstaan is binnen het BOIC maar een onafhankelijke koers vaart.

De heer Jacques Rogge heeft daar een heel actieve rol in gespeeld. Hij heeft van zeventig regeringen een engagement gekregen, alsook de nodige financiële middelen om de WADA leven in te blazen. Die code zal in de toekomst zeker een belangrijk instrument zijn in de strijd tegen doping.

Ook tijdens de commissiebesprekingen is de WADA ter sprake gekomen. Volgens de minister is het samenwerkingsakkoord voor Vlaanderen geen beletsel om een eigen koers te varen. Wat de houding van Vlaanderen betreft, is er niet echt duidelijke

Merckx-Van Goey

lijkheid gebracht. De Vlaamse regering zou zich begin deze maand in Kopenhagen niet akkoord hebben verklaard, zo bleek in de pers. Wat zijn daarvoor de redenen ? Het is toch opvallend dat Vlaanderen afwezig is op die lijst van zeventig regeringen die wel akkoord gaan met de code. Ik geef enkele namen van landen die wel akkoord gaan : de Verenigde Staten, Rusland, Frankrijk, Groot-Brittannië en zelfs de Franse Gemeenschap. Het is bizar dat Vlaanderen niet op die lijst voorkomt, hoewel het altijd een voortrekkersrol heeft gespeeld.

Er wordt gesuggereerd dat de minister de tekst nog aan het bestuderen is, terwijl onze partner in het samenwerkingsakkoord, de Franse Gemeenschap, wel al heeft toegezegd. Blijft de houding van Vlaanderen er een van afwijzing ? Het lijkt me erg belangrijk dat ook Vlaanderen vanaf het begin actief meewerkt in deze internationale strijd. We gaan ons toch niet opsluiten als kleinzielige Vlamingen binnen ons eigen territorium en zwaaien met het samenwerkingsakkoord omdat we in Brussel en in het Franstalig landsgedeelte zaken kunnen afdwingen en omdat we nu een greep zouden hebben op onze eigen sportlui. Mijns inziens is het belangrijkste dat we actief meewerken. Een samenwerkingsakkoord volstaat niet om de strijd op internationaal vlak te voeren.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw Vanderpoorten en ikzelf zitten hier namens de regering. We zullen uiteraard niet nalaten de vragen en opmerkingen van mevrouw Merckx aan minister Vanhengel over te maken, met de vraag u schriftelijk te antwoorden.

De voorzitter : Dit heeft trouwens geen enkele repercussie op de overeenkomst die vandaag op de agenda staat.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, ik neem akte van wat minister Van Grembergen heeft gezegd. Trouwens, ik beschik ook nog over instrumenten zoals vragen en uitleg en interpellaties om hem daaraan te herinneren.

Onze fractie zal dit samenwerkingsakkoord goedkeuren, er daarbij op toeziend dat onze eigen uitgangspunten terzake nauwlettend wordt gerespec-

teerd. Het mag dus geen afzwakking worden van het beleid dat in de voorbije 10 tot 15 jaar werd gevoerd.

Ook wat het internationale draagvlak betreft, zullen we er over waken dat Vlaanderen zijn mannetje zal staan. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet tot goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 19 juni 2001 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening, gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Het samenwerkingsakkoord van 19 juni 2001 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening, gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, wordt goedgekeurd.

– *Aangenomen.*

Artikel 3

Dit decreet en het samenwerkingsakkoord van 19 juni 2001 treden in werking op de dag dat het laatste van de vier wetskrachtige akten van goedkeuring van de contracterende partijen in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt is.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

MOTIE VAN ORDE**Voorstel tot verdaging van de beraadslaging**

De voorzitter : Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Vandenbroeke bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, ik zou u willen verzoeken de algemene bespreking van het herstructureringsdecreet uit te stellen. De laatste teksten – een 40-tal pagina's – zijn immers pas gisteren rondgestuurd.

Als we hier mensen op een hoorzitting uitnodigen en op hun expertise een beroep doen, dan moeten we daarmee rekening kunnen houden. Dat kan niet zolang we geen inzage hebben gehad in de betreffende teksten. Ik vraag u dan ook om de bespreking tot volgende week te verdagen.

De voorzitter : Mijnheer Vandenbroeke, het is in onze assemblee de gewoonte en traditie dat er inderdaad een termijn gelaten wordt tussen het rondsturen van Stukken en de bespreking ervan. We zijn daar zelfs reglementair toe verplicht.

Wanneer het echter gaat om bijlagen of om uitleg waarvan men zegt dat dit later zal worden toegevoegd, en die dus niet onmiddellijk deel uitmaakt van het verslag, dan geldt die termijn niet. Indien de documenten waarnaar u verwijst – en ik richt me nu tot de voorzitter van uw commissie – tot die laatste categorie behoren, dan kunnen de besprekingen gewoon worden aangevat.

De heer Gilbert Vanleenhove : Als ik me niet vergis, kregen we gisteren het verslag van de hoorzitting. Het gaat inderdaad niet om een officieel Stuk dat deel uitmaakt van de besprekingen in de commissie : het is een bijlage.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, we moeten weten wat we willen en ambiëren. We hebben moeten aandringen op die hoorzitting, maar we hebben ze gekregen van de voorzitter van de commissie. Hoorzittingen dienen toch niet als bezigheidstherapie ? We halen daarmee heel wat expertise in huis, heel wat voor- en tegenstanders. Dit biedt ons stof voor zinvolle discussies en evaluaties. U kunt toch moeilijk verwachten dat we een document dat we pas gisteren ontvingen, al hebben doorgenomen.

De voorzitter : U hebt wel een punt, mijnheer Vandenbroeke. Aan de andere kant worden commissieleden verondersteld deze hoorzittingen bij te wonen.

De heer Gilbert Vanleenhove : Dat doet de heer Vandenbroeke ! Hij was een actieve aanwezige.

De voorzitter : Op dat punt rijst er geen enkel probleem voor u, mijnheer Vandenbroeke. De anderen moeten zelf oordelen of ze het nuttig achten om het document door te nemen.

Hoorzittingen hebben absoluut een informatieve functie. De essentie is niet over het document te beschikken, de essentie is : wie heeft zich de moeite getroost om daar aanwezig te zijn ? Ik herhaal het nog eens : het verslag van een hoorzitting hoort niet bij de officiële Stukken. Ik kan alleen maar zeggen wat ons Reglement bepaalt.

De heer Chris Vandenbroeke : Zuiver inhoudelijk bekeken is de hoorzitting toch verbonden met het ontwerp van decreet. Het is niet zomaar een bijlage, het is niet louter een illustratieve aanvulling. Het is een wezenlijk onderdeel van de discussie.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, we moeten de zaken in het juiste perspectief bekijken. We hebben hoorzittingen gehouden vóór de inleiding van de minister op het ontwerp van decreet, dus vóór de algemene bespreking en vooraleer het ontwerp van decreet werd geagendeerd. De bedoeling van de hoorzittingen was om ons op voorhand bijkomend te informeren als voorbereiding op de algemene bespreking. In die zin staan ze totaal los van het ontwerp van decreet. U moet de zaken niet omdraaien. De hoorzittingen dienen niet als basis voor de discussie van vandaag.

De voorzitter : Volgens mij bevatten beide visies een kern van waarheid. Ik neem aan dat we onze werkzaamheden gewoon voortzetten. De hoorzit-

Voorzitter

tingen zijn belangrijk bij het begin van een debat om iedereen dezelfde en evenveel informatie te verschaffen. Een commissie kan beslissen om eerst de hoorzitting te behandelen en verwerken en dan pas over te gaan tot de discussie ten gronde. U kunt niet verwachten dat we dit in plenaire vergadering nog eens overdoen.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, ik zou graag de teksten nog eens doornemen. Mijnheer Sannen, als u deze discussie niet wilt uitstellen, dan betekent dat dat we geen rekening houden met de meningen die we gehoord hebben. Waarom houden we dan nog hoorzittingen ? Mag ik dan minstens de tijd vragen om het verslag van de hoorzitting nog eens te lezen ? Het gaat om veertig bladzijden. Ze werden pas rondgestuurd.

De voorzitter : Dat betekent dus dat de commissie beslist zou hebben dat de hoorzittingen geen basis zouden vormen voor de algemene bespreking. Dat kan toch niet. Dat zou de eerste keer zijn in dit parlement. Hoorzittingen dienen nu eenmaal om iedereen te informeren en in staat te stellen een mening te vormen. Het zou toch eigenaardig zijn dat dit pas nu in plenaire vergadering gebeurt !

Als er een probleem van informatieverwerking bestaat, dan moet dat in de commissie al gebeuren. Een parlementslid kan altijd vragen om de behandeling van een ontwerp van decreet op te schorten om zich in te werken in de informatie. Dat moet echter in de commissie gebeuren.

Mijnheer Vandenbroeke, ondanks het feit dat u dit zeer wetenschappelijk formuleert, lijkt het me veel eerder een politiek spel.

De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Mijnheer Vandenbroeke, u hebt het over een opwaardering van de plenaire vergadering. Dat betekent dat er geen spelletjes mogen worden gespeeld. U hebt bij de bespreking van het decreet herhaaldelijk verwezen naar de hoorzittingen. Dat bewijst dat u ze zeer goed kent. Het is dan ook ongeloofwaardig dat u tijd nodig hebt om de verslagen te lezen. U hebt net sommige commissieleden verweten niet goed te hebben geluisterd. Als u dit parlement wilt herwaarderen, stop dan dit spelletje.

De voorzitter : Mijnheer Vandenbroeke, u kent de basis van de teksten. Ik neem aan dat u een forme-

le opmerking gemaakt hebt en die kunnen belangrijk zijn. Ik ben er zeker van dat u geen uren nodig hebt om de teksten door te nemen.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer Holemans, ik speel geen spelletje. Ik ben een bijzonder attent luisteraar geweest tijdens de hoorzittingen. Ik heb er veel van opgestoken, maar ik zou de teksten graag rustig doornemen. Iedereen stelt dat dit een historisch ontwerp van decreet is dat ingaat op 1 oktober 2004. Wat is dan het probleem om de bespreking in plenaire zitting met een week te verdagen ? Dit is geen politiek spelletje, dit gaat over de inhoud.

De voorzitter : We moeten elkaar geen Liesbeth noemen : we doen hier allemaal aan politiek, daarvoor worden we betaald. De commissie heeft het ontwerp en de voorstellen op een normale manier afgehandeld. Dit is via de normale procedure op de agenda geplaatst. Het lijkt me dan ook logisch om dit vandaag af te werken.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

– 1571 (2002-2003) – Nrs. 1 tot 7

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Ludo Sannen houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen, wat de taalregeling in het hoger onderwijs betreft

– 530 (2000-2001) – Nrs. 1 tot 3

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove en Jos De Meyer en mevrouw Veerle Heeren betreffende de implementatie van de Sorbonne- en Bolognaverklaring

– 610 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Filip Dewinter betreffende het gebruik van Nederlandstalige graden voor het hoger onderwijs

– 631 (2000-2001) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Julien Librecht, Pieter Huybrechts en Joris Van Hautthem betreffende het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs

– 1426 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2

VERZOEKSCHRIFT betreffende het behoud van het Nederlandstalig karakter van het hoger onderwijs

– 1635 (2002-2003) – Nr. 1

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET van de heer Robert Voorhamme, mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heren Herman Lauwers, Marc van den Abeelen en Jo Vermeulen houdende opheffing van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen, wat het Universitair Centrum Antwerpen betreft

– 1321 (2002-2003) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Robert Voorhamme, mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heren Herman Lauwers, Marc van den Abeelen en Jo Vermeulen houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen

– 1322 (2002-2003) – Nrs. 1 tot 3

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET van de heren Luc Martens, Gilbert Van Baelen, Robert Voorhamme, Dirk Holemans, Dirk De Cock en Karlos Callens houdende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs

– 1594 (2002-2003) – Nrs. 1 tot 4

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn het ontwerp van decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, het voorstel van decreet van de heer Sannen houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen, wat de taalregeling in het hoger onderwijs betreft, het voorstel van resolutie van de heren Martens, Vanleenhove en De Meyer en mevrouw Heeren betreffende de implementatie van de Sorbonne- en Bolognaverklaring, het voorstel van resolutie van de heer Dewinter betreffende het gebruik van Nederlandstalige graden voor het hoger onderwijs, het voorstel van resolutie van de heren Librecht, Huybrechts en Van Hautthem be-

treffende het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs en het verzoekschrift betreffende het behoud van het Nederlandstalig karakter van het hoger onderwijs, die door de commissie in samenhang zijn behandeld met dien verstande dat het ontwerp van decreet als basis voor de bespreking werd genomen. Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

Ik stel voor dat we deze bespreking koppelen aan de bespreking van het voorstel van bijzonder decreet van de heer Voorhamme, mevrouw Demeester-De Meyer en de heren Lauwers, van den Abeelen en Vermeulen houdende opheffing van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen, wat het Universitair Centrum Antwerpen betreft, van het voorstel van decreet van de heer Voorhamme, mevrouw Demeester-De Meyer en de heren Lauwers, van den Abeelen en Vermeulen houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen en van het voorstel van bijzonder decreet van de heren Martens, Van Baelen, Voorhamme, Holemans, De Cock en Callens houdende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs.

Is het parlement het hiermee eens ? (*Instemming*)

Het voorstel van resolutie van de heren Martens, Vanleenhove en De Meyer en mevrouw Heeren luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement,

- gelet op de resultaten van de hoorzitting met de VLIR en de VHLORA op woensdag 7 maart 2001 ;
- overwegende dat :
  - 1° de Sorbonne- en Bolognaverklaring van groot belang zijn voor de toekomst van het hoger onderwijs, zowel op Vlaams als op Europees niveau ;
  - 2° op 18 en 19 mei 2001 in Praag een belangrijke conferentie plaatsvindt als vervolg op de Sorbonne- en Bolognaconferentie, en een officieel Vlaams overheidsstandpunt dus noodzakelijk is ;
- vraagt de Vlaamse regering :

Voorzitter

- 1° geen uniformisering van het hoger onderwijs na te streven, maar wel harmonisering. Daarom is het belangrijk dat :
- a) de terminologie bachelor-master geldt voor het hele hoger onderwijs ;
  - b) de studieduur niet uitgedrukt wordt in studie jaren, maar in studiepunten ;
  - c) de hervorming leidt tot een grondig herbekijken van het aanbod en de inhouden en zich niet beperkt tot een louter technisch-structurele benadering ;
  - d) de indeling master-bachelor niet leidt tot een proliferatie van het aantal basisopleidingen ;
  - e) het niet wenselijk is dat een onderscheid wordt gemaakt tussen academic en professional bachelor, aangezien de bachelorgraad naar de arbeidsmarkt moet toeleiden. De benaming bachelor, met verwijzing naar de opleiding, bevordert de eenheid van onderwijs en is, op voorwaarde van een accreditering voor de arbeidswereld, even duidelijk ;
  - f) de opleidingen zo veel mogelijk afgestemd worden op de beroepsprofielen, via de opleidingsprofielen, zonder te vervallen in een economische benadering van het hoger onderwijs ;
  - g) van bij de invoering van de bachelor- en mastergraad kwaliteitsstandaarden per opleiding (niet voor de graden van bachelor of master op zich) gehanteerd worden ;
- 2° flexibiliteit, mobiliteit en modularisering in het hoger-onderwijssysteem in te voeren. Daarom is het noodzakelijk dat :
- a) studenten credits kunnen verwerven, ook in "niet-hogeronderwijscontext" ;
  - b) het hoger onderwijs wordt geplaatst in de context van levenslang leren, waardoor de hele sector van permanente vorming, postacademische vorming, voortgezette opleidingen, in het debat moet worden betrokken ;
  - c) voldoende bruggen en overstapmogelijkheden tussen de opleidingen worden ingebouwd ;
  - 3° een financieringssysteem uit te bouwen, waarbij :
    - a) basisopleidingen door de overheid gefinancierd blijven ;
    - b) wordt onderzocht in welke mate het studiebeurzenstelsel moet worden aangepast ;
  - 4° een decretaal kader uit te bouwen, waarbij :
    - a) de regelgeving voor hogescholen en universiteiten zo uniform mogelijk wordt ;
    - b) de noodzakelijke wetgevende initiatieven worden genomen om flexibiliteit mogelijk te maken ;
  - 5° een systeem van accreditering uit te bouwen, waarbij de kwaliteitsstandaarden, uitgewerkt en aanvaard door de onderwijsinstellingen, gecontroleerd worden en het accrediteringsproces in internationale context bewaakt wordt ;
  - 6° de samenwerking tussen de instellingen – hogescholen en universiteiten – tot stand te brengen ;
  - 7° de democratisering te bewaken, door :
    - a) erover te waken dat de implementatie van de Bolognaverklaring geen afbreuk doet aan de verworven democratiseringsgraad, maar die integendeel versterkt ;
    - b) voldoende leertrajecten na het secundair onderwijs uit te bouwen voor die jongeren die geen hoger onderwijs kunnen aanvatten ;
  - 8° in het licht van de Praagconferentie dringend een overheidsstandpunt in te nemen, in nauw overleg met de instellingen die via de VLIR en de VHLORA bij het Bologna proces betrokken zijn.
- Het voorstel van resolutie van de heer Dewinter luidt als volgt :
- Het Vlaams Parlement,
- overwegende dat :

Voorzitter

- 1° te Bologna op 19 juni 1999 door onder meer de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs een akkoord werd ondertekend dat pleit voor een gemakkelijk te begrijpen en vergelijkbaar gradensysteem voor het universitair onderwijs en het hogeschoolonderwijs ;
  - 2° de Engelstalige begrippen 'bachelor' en 'master' momenteel al aan het inburgeren zijn als nieuwe graden voor dit onderwijs ;
  - 3° het Nederlandstalige karakter van onze Vlaamse universiteiten moet worden beschermd tegen de toenemende druk van het Engels ;
- vraagt aan de Vlaamse regering de nodige stappen te ondernemen om, in overleg met de universitaire wereld, de hogeschoolwereld en met de Nederlandse overheid, Nederlandstalige termen te zoeken voor de nieuwe graden van het hoger onderwijs die de Engelstalige begrippen 'bachelor' en 'master' kunnen vervangen.

Het voorstel van resolutie van de heren Librecht, Huybrechts en Van Hauthem luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement,

- overwegende dat
  - 1° de maatschappelijke en intellectuele onrust betreffende de taalimplicaties van een eventuele Bologna-implementatie terecht is ;
  - 2° de huidige decreetgeving nu al op een redelijke basis – dat wil zeggen onder strikte voorwaarden en met concrete inperkingen – het gebruik van een vreemde taal in het hoger onderwijs regelt ;
  - 3° de voorgestelde maatregelen betreffende de opleidingstaal in het hoger onderwijs regelrecht aansturen op een veralgemeend gebruik van het Engels in alle graden van het hoger onderwijs en aansluitend op het secundair onderwijs en dus wel degelijk een reëel gevaar betekenen voor het behoud van het Nederlands als onderwijstaal in het hoger en secundair onderwijs ;
  - 4° het argument van 'kwaliteitsverhoging' ernstig in vraag wordt gesteld en allerminst beezen en waarschijnlijk is ;

5° het veralgemeend gebruik van het Engels in het hoger onderwijs weinig of niets zal bijdragen tot de inschakeling van ons hoger onderwijs in het Europese geheel ;

6° de Europese globaliserende logica onverbidelijk dreigt uit te monden in één Europese onderwijsruimte met één Europese onderwijstaal ;

7° Vlaanderen een decennialange strijd heeft gevoerd om van het Nederlands een volwaardige onderwijstaal te maken en de betekenis daarvan voor de sociale emancipatie van Vlaanderen in dit land onnoemelijk groot is geweest ;

8° talenkennis één van onze grootste troeven is in een open en participatieve deelname aan de Europese eenwording ;

– vraagt de Vlaamse regering

1° bij de komende onderwijshervormingen primordiaal aandacht te besteden aan de Vlaamse identiteit op maatschappelijk, cultureel en taalkundig gebied ;

2° voor het Nederlands als onderwijstaal in het hoger onderwijs de volwaardige plaats voor te behouden die het nu bekleedt ;

3° de taalrestricties, -voorwaarden en -inperkingen die de decreetgever tot nu toe heeft bepaald bij het gebruik van de onderwijstaal in het hoger onderwijs, te behouden ;

4° zowel de regelgevende als de toezichthoudende bevoegdheid betreffende het gebruik van de onderwijstaal niet af te staan aan de onderwijsinstellingen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Gilbert Van Baelen, verslaggever, heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, ik dank u omdat we ook meteen verslag mogen uitbrengen over de voorstellen van decreet over Antwerpen. Ik wil de heer Martens bedanken voor het vertrouwen.

We hebben in de commissie een constructief debat gevoerd. Misschien heeft het vertrouwen tussen de meerderheid en CD&V geleid tot een aantal be-

Van Baelen

langrijke aanpassingen en tot een bijzonder decreet om de gemeenschapsinstellingen gelijke kansen te geven. Naast een aantal opmerkingen van het Vlaams Blok, was er vooral de kritische repliek van de heer Vandenbroeke. Ik ben er zeker van dat hij dat straks ook zal doen.

Dit is een enorm belangrijk ontwerp van decreet met een lange voorgeschiedenis. Er is gedurende meer dan twee jaar over overlegd met de VLIR, de Vlhora en de VVS. Er zijn talloze hoorzittingen over gehouden. Het is een ontwerp van kaderdecreet over een structurele hervorming van het Vlaams hoger onderwijs. Er zullen nog een aantal aanbouwdecreten volgen. Het ontwerp benadert het hoger onderwijs vanuit het perspectief van één Vlaamse hogeronderwijsruimte en gaat op een eigen Vlaamse wijze in op de Bolognaverklaring. Door het bijzonder decreet komen alle instellingen op gelijke basis aan de aftrap. Ze krijgen een aantal bevoegdheden die ze kunnen uitwerken, en ook de mogelijkheid om het aanbod te optimaliseren via al dan niet een betere regionale spreiding.

Het ontwerp van decreet creëert ook een aantal kansen voor een grotere herkenbaarheid, flexibilisering en internationale mobiliteit, waardoor de dynamiek van permanente vorming kan ontstaan of meer flexibele leersystemen. Het democratisch karakter van ons hoger onderwijs is nog niet in het gedrang gebracht, het bundelt expertise, kennis en ervaring. De open toegang was essentieel voor diverse sprekers.

Dit ontwerp van decreet voert naast de zelfevaluatie en de visitatie, ook de accreditatie in. Die accreditatie moet een keurmerk worden, die in een internationaal kader wordt uitgereikt. Het moet een formele erkenning zijn van de basiskwaliteit van elke opleiding. Dat is belangrijk voor student en docent. Een accreditatieorgaan legt haar eindoordeel autonoom vast, los van de instellingen en los van de overheid. Er wordt vers geld uitgetrokken voor de hogescholen om projectmatig wetenschappelijk onderzoek te stimuleren, voor de bachelor- en masteroperatie en voor de academisering van de 2-cycli-opleidingen. Voor de universiteiten wordt het meerjarengroeitrajec dat was uitgetekend, doorgetrokken tot 2006.

De volgende thema's zullen in de toespraken zeker terugkomen : de al dan niet voldoende aanwezigheid van een maatschappelijk debat, de manier waarop dit niet onbelangrijk ontwerp van decreet wordt gedragen, en de interne inspraak en partici-

patie van de instellingen. Er is kritiek geuit op wat sommigen de snelle invoering hebben genoemd en op de talrijke amendementen. Dit werd door andere sprekers weerlegd, vanwege de lange voorlooptijd. De heer Vandenbroeke wees in dat verband op het dilemma waar hij voorstaat.

Een andere bemerking gaat over de duur van de master degree. Wordt het een 3 plus 1 of een 3 plus 2, zijn 60 studiepunten voldoende of moet worden gestreefd naar 120 studiepunten ?

Op de taalartikelen werd op het laatste moment een amendement ingediend, waarbij de mogelijkheid van anderstalig onderricht in de bacheloropleiding wordt geminimaliseerd, terwijl voor de masteropleiding het vertrouwen in de instellingen wordt bevestigd. Het Nederlands als onderwijs- en bestuurstaal staat wel voorop.

Een ander aandachtspunt was de relatie tot het volwassenenonderwijs, en met het OSP in het bijzonder. Er werd klaar en duidelijk afgesproken dat nog voor het zomerreces een specifiek ontwerp zou worden ingediend waarin een duidelijke procedure wordt vastgelegd voor die opleidingen van het OSP die in aanmerking zouden kunnen komen om te worden geaccrediteerd. De opleidingen zullen dan identiek worden behandeld als die van het hoger onderwijs.

Niet onbelangrijk is dat het ontwerp een beperkt aantal uitbreidingen van opleidingen bevat, voornamelijk in West-Vlaanderen en – in veel mindere mate – in Limburg. Er werd gewezen op de blijvende moeilijke financiële situatie van vooral de hogescholen, ondanks de bijkomende middelen die in het ontwerp zijn opgenomen.

Iedereen met het huidig diploma van regent of licentiaat zal later de titel van bachelor of master mogen voeren. Er zijn ook een aantal aanbouwontwerpen, die op korte termijn – nog tijdens deze legislatuur – zullen worden voorgelegd. Het gaat daarbij om flexibilisering en studiefinanciering, maar ook over de lerarenopleiding.

Het voorstel van de heer Sannen over de taalregeling werd in het ontwerp opgenomen. Dat geldt ook voor de bekommernissen die naar voren werden gebracht in de voorstellen van resolutie van de heer Martens, van de heer Dewinter en van de heer Librecht, en het ingediende verzoekschrift betreffende het behoud van het Nederlandstalig karakter van het hoger onderwijs.

Van Baelen

In de commissie werd ook het bijzonder ontwerp van decreet houdende deelname van de gemeenschapsinstellingen in het hoger onderwijs besproken. Daar werd daarnet reeds naar verwezen. Naast de vrije instellingen krijgen ook de gemeenschapsinstellingen de kans om bevoegdheden in het gemeenschappelijk beheer van een associatie in te brengen.

Daarnaast werd nog de bijzondere regeling voor de Universiteit Antwerpen besproken. De vier Antwerpse universiteiten zullen opgaan in één instelling. Dat is een voorbeeld van rationalisatie in het hoger onderwijs. De ambitie is sterk te staan binnen een internationale context.

Het voorstel van decreet betreffende de Universiteit Antwerpen is gekoppeld aan het voorgaande. Het regelt naast de academische opleidingen en de bestuursstructuur van de universiteit ook de bevoegdheden van de bestuursorganen. Zowel ontwerpen als voorstellen werden in de commissie met een ruime meerderheid goedgekeurd. Tot daar het verslag.

Persoonlijk wens ik de voorliggende tekst in een breder perspectief te plaatsen, namelijk die van de progressieve Europese actie van de afgelopen 50 jaar. Voor de uitbouw van de progressieve integratie van de Europese landen werd na het einde van de Tweede Wereldoorlog geopteerd om te starten vanuit een economische invalshoek. Het basisidee daarbij was dat als de economie van de partners, en dan vooral van Frankrijk en Duitsland, voldoende met elkaar was verweven, het gevaar voor een militair conflict zou verdwijnen. Dit Europees proces heeft vandaag geleid tot de euro en een grote vrijhandelsruimte. Er zijn ook veel meer landen getreden.

Over de Europese Unie en de samenwerking kunnen we toch een aantal kritische bemerkingen maken. Een daarvan is erg belangrijk : na een halve eeuw vertoont Europa nog altijd een democratisch deficit. Aan de samenhang van mensen en de uitbouw van een culturele ruimte werd weinig aandacht besteed.

Een beter begrip voor elkaars cultuur hoeft niet te betekenen dat de culturele eigenheid van landen of regio's zou moeten verdwijnen of moeten opgaan in één nieuwe cultuur. Binnen die culturele ruimte is het onderwijs het instrument bij uitstek om het respect voor de verschillende culturen te realiseren en om respect voor de autonomie van de verschil-

lende landen en regio's op te bouwen. Progressief geeft de Europese Commissie hier reeds vorm aan door in het hoger onderwijs stimuli in te bouwen om studenten in een ander land te laten studeren of om studenten een deel van hun opleiding in het buitenland te laten volgen, bijvoorbeeld via de programma's van Erasmus. Bovendien worden er onderwijstechnische instrumenten uitgebouwd, waarvan het ECTS-studiepuntensysteem een voorbeeld is.

Om het studiepuntensysteem volwaardig te kunnen uitbouwen, moeten de verschillende geledingen een vergelijkbare structuur hebben en aan de minimale kwaliteitsstandaarden voldoen. Dat is essentieel om het Europese hoger onderwijs aantrekkelijker te maken. Door de weinig doorzichtige diplomastructuur en door de afwezigheid van internationaal erkende kwaliteitsgaranties trekt Europa veel minder studenten aan dan de VS, al geldt dat misschien in iets mindere mate voor de EU. Vanuit politiek en economisch oogpunt is dit nadelig, zeker voor de toekomst.

Ook binnen Europa is de ondoorzichtige diplomastructuur een rem. De uitbouw van de kennis-economie gaat onder meer gepaard met een grotere mobiliteit van de arbeidskrachten van om het even welk niveau. Er is dan zeker een taalbarrière, maar die vormt geen grote belemmering voor hoger opgeleiden. De mobiliteit van de hoger opgeleiden is essentieel voor de uitbouw van nieuwe sectoren en nieuwe wetenschapsdomeinen.

Ik heb nu in belangrijke mate de achtergrond en de doelstellingen van het Bologna-proces geformuleerd : een internationaal herkenbare BA/MA-structuur, gekoppeld aan minimale kwaliteitsstandaarden, zonder dat de eigenheid van de opleidingen, de instellingen en de onderwijssystemen van de landen worden opgelost in een eenheidsstelsel of tot eenheidsworst evolueren.

Dit ontwerp van decreet legt de basis om het Vlaams hoger onderwijs in de grote Europese beweging in te schakelen. De BA/MA-structuur is echter meer dan raamversiering en dan de omvorming van kandidaat tot bachelor en van licentiaat tot master. Het gaat om een belangrijke inhoudelijke operatie waarbij opleidingen op basis van zelf-evaluatie, visitatie en internationale ECTS-punten moeten worden geherformuleerd. We moeten wel waken over een mogelijke studieduurverlenging. Die zal voor een aantal opleidingen moeten worden overwogen in de toekomst.

Van Baelen

Ik zie een aantal uitdagingen en/of gevaren op ons afkomen. In dat verband wil ik eerst de nivellering naar beneden vermelden. Wie vorige week op de Vlaams-Nederlandse ontmoetingsdagen voor het hoger onderwijs aanwezig was, hoorde de heer Diettrich eigenlijk hetzelfde verhaal vertellen.

Het Vlaams hoger onderwijs behoort tot de top in Europa. De accreditatie legt minimale standaarden vast waaraan bachelor- en masteropleidingen moeten voldoen. In tegenstelling tot de VS hebben de Europese overheden beslist om hier direct of indirect toezicht op te houden. Voor Vlaanderen in het bijzonder is het belangrijk dat deze standaarden voldoende hoog liggen bij de start van de accreditatie en ook daarna voldoende hoog blijven. Daarom is de samenwerking met landen met een hoogstaand hoger onderwijs noodzakelijk. Op die manier wordt het proces gestimuleerd dat is gericht op het verhogen van de standaarden van alle partnerlanden.

Accreditatie houdt ook een tweede gevaar op nivellering in, want opleidingen moeten aan minimale standaarden voldoen. Hierin schuilt het gevaar dat die minimale standaarden als norm worden beschouwd. De overheid moet de instellingen dus stimuleren om hun opleidingen een eigen gezicht te geven en om specificiteit en excellentie uit te bouwen. Instellingen moeten met andere woorden hun opleidingen kritisch evalueren en hoger durven mikken.

Wat erg belangrijk is, is dat accreditatie gebeurt per opleiding en niet per instelling. In de commissie is de vraag of elke opleiding aan elke hogeschool of universiteit moet worden geaccrediteerd, ook al aan bod gekomen. Zou er dan geen 'academic drift' ontstaan om sowieso elke opleiding door de accreditatie te halen? Wat gebeurt er indien bepaalde opleidingen niet worden geaccrediteerd?

Mevrouw de minister, ik denk dat we op niet te lange termijn een debat moeten voeren over de volgende vraag. Moet er naast het uitbouwen van een creditsysteem niet worden gedacht aan wat in een werkversie ooit 'postsecundaire volwasseneducatie' werd genoemd? Er bestaan op dit ogenblik al heel wat opleidingen tussen het secundair en het hoger onderwijs. Met andere woorden: moeten we niet denken aan een nieuwe structuur met een duidelijk opleidingsprofiel, waarin alle aanbieders, ook van hoger niet-academisch onderwijs, worden samengebracht? Concreet: kan de hogescholenstructuur in de toekomst wel blijven

bestaan? De 2-cycli-opleidingen zouden kunnen worden geacademiseerd en eventueel aansluiten bij de universiteiten, en anderzijds zouden de bachelor-opleidingen en een aantal andere opleidingen misschien naar beneden toe kunnen worden gewaardeerd. Of dat mogelijk is, is een open vraag.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens: Ik ben verbaasd dat de heer Van Baelen pleit voor een nieuwe structuur. Volgens mij bestaat een van de sterke kanten van de hele discussie over het Bologna-decreet erin dat we een aantal breuklijnen, die net samengaan met het bestaan van structuren, kunnen doorbreken. We kunnen een continuüm ontwikkelen en een traject uittekenen zodat iedereen die dat wil, kan inpikken om een bepaald attest of diploma te behalen.

Op het ogenblik dat de overheid opnieuw nieuwe structuren uitwerkt en verder specificeert, gaat ze die ruime dynamiek net aan banden leggen. Ik denk dat dat geen goede zaak zou zijn. Dat zou alleen maar opnieuw leiden tot een specifieke wetgeving, dat zou opnieuw de bureaucratisering versterken. Ik denk dus dat het net een van de sterke kanten is dat we nu zeer veel zuurstof kunnen pompen in dat hoger onderwijs en een grote ruimte kunnen creëren waarin mensen, in het perspectief van levenslang leren, een eigen dynamiek kunnen ontwikkelen. Ik denk dat we daarover moeten waken en dus ben ik wat verbaasd dat u nu, zelfs voor we over deze brede structuur hebben gestemd, reeds een pleidooi houdt voor nieuwe structuren.

De heer Gilbert Van Baelen: Mijnheer Martens, eigenlijk verschillen onze meningen misschien nog niet zo veel. Ik ben begonnen met te zeggen dat creditering enorm belangrijk is. U wijst dan terecht op het element 'levenslang leren'. We evolueren naar een binair systeem en iedereen is daar gelukkig om, maar ik vrees dat daardoor een enorm spanningsveld zal ontstaan binnen de structuur van hogescholen zoals we die vandaag kennen. Het is mogelijk dat mijn vrees geen bewaarheid wordt, maar ze kan ook heel goed wel bewaarheid worden. Ik denk dat de 2-cycli-opleiding heel snel daadwerkelijk universiteit worden en dat het gat tussen de bachelors en de professioneel gerichte bachelors aan de hogescholen en de 2-cycli-opleidingen binnen diezelfde structuur, organisatie en ook fysieke omgeving, tot enorme spanningen zal leiden.

Ik stel me ook de vraag of alle opleidingen die vandaag aan hogescholen worden aangeboden, moeten worden geaccrediteerd. Ik zie in het veld van

Van Baelen

onderwijsaanbieders na het secundair onderwijs heel wat spelers waarvan de opleiding kan worden gecrediteerd als opstap naar het bereiken van een bachelor. Indien al die opleidingen op een bepaald ogenblik echter niet worden samengebracht in één structuur, vrees ik dat de verscheidenheid die vandaag aanwezig is, net verloren gaat, omdat iedereen allemaal die 'academic drift' heeft om toch maar absoluut bachelor te worden. Ik verkondig nu echter slechts een theoretisch verhaal, waarin ik misschien een beetje negatief kijk naar de toekomst, maar ik ondervang liever het debat. Ik heb enkel gevraagd om het debat niet uit de weg gaan, tot we zouden vaststellen dat een aantal opleidingen niet geaccrediteerd raken. Op dat moment zullen wij wel in 2010 zijn aanbeland. Al lijkt dat veraf, toch is het dichtbij.

Een tweede gevaar schuilt in de bureaucratisering. Kwaliteitsbewaking en accrediteringen houden het gevaar in dat een nieuwe bureaucratie ontstaat. Vooral het Verenigd Koninkrijk heeft aangetoond dat zo'n systeem geweldig kan ontsporen. Samen met Nederland is in Vlaanderen geopteerd om de accreditatie niet naast of parallel met een bestaande instantie te organiseren, maar samen met het huidige stelsel van kwaliteitsbevordering op te zetten.

Al kampt deze optie met beperkingen, toch blijft de overheid er voorlopig van gespaard. Wel moet erover worden gewaakt dat de instellingen niet extra worden belast als over een drietal jaren de visitaties op kruissnelheid komen. Naast de bijkomende werkdruk moet in het nieuwe financieringsstelsel vanaf 2006 ook gekeken worden naar de kostprijs van de visitaties in de hogescholen.

Het gevaar voor privatisering van het hoger onderwijs werd in de commissie uitvoerig aangehaald. Deze discussie staat volledig los van de BA/MA-hervorming. De Vlaamse overheid blijft prioritair stellen dat iedere talentvolle jongere en steeds meer volwassenen zonder sociaal-economische hindernissen de opleiding moeten kunnen volgen. Welke financieringstechniek er uiteindelijk moet worden gevolgd, vormt al een debat op zich en staat dan ook ter discussie. Het principe dat iedereen daartoe toegang moet krijgen, staat buiten kijf.

De vraag is of binnen een snel integrerend hoger onderwijs ons open systeem op termijn kan standhouden. Vlaanderen wenst een grote aantrekkingskracht uit te oefenen. Wij behoren immers tot de top wat de kwaliteit op het niveau van master aan-

gaat. De vraag is hoe de Vlaamse overheid haar financieringssysteem, waaronder studiebeurzen en sociale toelagen, zal herzien als steeds meer jongeren hun opleiding of een deel ervan aan een buitenlandse instelling willen volgen.

Als er geen maatregelen worden genomen, dreigt het gevaar van een hoger onderwijs met twee snelheden: degenen die in het buitenland kunnen gaan studeren en degenen die het om sociaal-economische redenen niet kunnen. Dat zit voor een deel al vervat in de Europese programma's, zoals Erasmus.

Een andere vraag is of associaties een instrument kunnen vormen tegen het watervalstelsel en het groot aantal mislukkingen. Vlaanderen kent een open toelatingsbeleid en dat is een sociale verworvenheid. De andere zijde van deze optie is het watervalstelsel. De studenten beginnen hoog en zakken geleidelijk aan af. Dat levert veel mislukkingen op. Er is sprake van 50 procent mislukkingen. Al decennialang probeert de overheid maatregelen te verzinnen om hiertegen in te gaan. De concurrentie tussen de verschillende instellingen – ook tussen universiteiten en hogescholen –, een gebrek aan kennis van de verschillende opleidingen en de gebrekkige structuur van de studiepunten remden de uitbouw af van meer geïndividualiseerde studietrajecten en brugprogramma's om elders de verworven kennis te valoriseren. Hierdoor verloren studenten ook studiejaren en kon het talent van iedere student onvoldoende tot zijn recht komen.

De associaties kunnen een belangrijk deel van die beperkingen opheffen. Instellingen zijn niet langer concurrenten van elkaar en kennen straks de mogelijke opleidingen. Hopelijk worden dan de rationalisatie, en vooral de optimalisatie van het opleidingsaanbod daadwerkelijk bespreekbaar. De associaties en de instellingen moeten er echter over waken dat de vrije toegang en het democratisch karakter van het Vlaams hoger onderwijs worden gevrijwaard. Bovendien zullen zij steeds meer oog moeten hebben voor de grote groep nieuwe studenten die op basis van flexibele studietrajecten of andere onderwijsmethoden met verschillende instapmomenten de opleidingen willen aanvragen.

Verder zou ik het hier nog even over de differentiatie tussen instellingen en opleidingen willen hebben. De omschakeling naar de BA/MA-structuur is een proces dat zich in heel het Europees onderwijs voltrekt. Aangezien de Europese onderwijs- en onderzoeksruimte parallel wordt uitgebouwd, zullen de Europese onderwijsinstellingen in de toekomst steeds meer samenwerken. De Europese universiteiten bouwen momenteel netwerken uit. Inspe-

Van Baelen

lend op de gediversifieerde vragen van de economische en andere actoren in de samenleving, zullen de Europese onderwijs- en onderzoeksinstituten zich verder profileren, de nodige taakafspraken maken en een netwerk uitbouwen. De Vlaamse universiteiten hebben de taak op deze ontwikkelingen in te spelen. Ze moeten zich met een eigen profiel in de Europese ruimte weten te manifesteren.

Tot slot wens ik alle deelnemers aan de commissiebesprekingen te bedanken. Dit geldt eveneens voor de commissiesecretaris en de talrijke deskundigen die we in dit verband hebben gehoord.

– *De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

In persoonlijke naam zou ik hier de heer Luan willen bedanken. Hoewel hij dit ontwerp van decreet op de rails heeft gezet, slaat hij ons werk momenteel vanuit het buitenland gade. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, de Bolognaverklaring en het voorliggend ontwerp van decreet zijn de voorbije maanden herhaaldelijk aan bod gekomen. Tijdens deze discussie hebben de voor- en tegenstanders elkaar met argumenten pro en contra en met wederzijdse beschuldigingen rond de oren geslagen.

De waarheid is dat we ons op economisch vlak in een sterke positie bevinden. Economisch zijn we haast een reus, maar politiek zijn we een dwerg. De heer Eyskens heeft onlangs terecht opgemerkt dat we militair blijkbaar een worm zijn.

De toekomstige positie van het Vlaams onderwijs is onder meer afhankelijk van de beslissingen die we vandaag zullen nemen. Het voorliggend ontwerp van decreet biedt ons de kans om het Vlaams hoger onderwijs in Europees verband convergent, transparanter en compatibeler te maken. Het potentieel waarover we beschikken, maakt het ons mogelijk om ook in een Europees kader jonge mensen te vormen en de kans te bieden om in het concept van de Europese volkeren hun rol te vervullen.

We hebben de voorbije maanden een levendig debat gevoerd. De VLIR, de VLOR en de Vlhora hebben heel wat adviezen uitgebracht. De studen-

tenpublicaties hebben heel wat aandacht aan dit onderwerp geschonken. De Bolognaverklaring en het structuurdecreet zijn in elk nummer van Veto aan bod gekomen. Op de site van Mediargus heb ik gezien dat het afgelopen jaar 25 substantiële artikels aan dit thema zijn gewijd.

In het Vlaams Parlement heeft de oppositie, vooral CD&V en de N-VA, tal van vragen om uitleg gesteld, interpellaties gehouden, moties geformuleerd en voorstellen van resolutie ingediend.

Tijdens de hoorzittingen die in dit verband zijn georganiseerd, heeft de heer Vandebroek zich de meest trouwe aanwezige en de meest levendige vraagsteller getoond. Allicht heeft hij op die manier nog wat tijd proberen te winnen. Iedereen weet immers dat hij niet zo enthousiast is over dit ontwerp van decreet. Helaas was hij eigenlijk de minst geschikte persoon om vragen te stellen : aangezien hij steeds aanwezig was, kon hij nooit beweren dat hij niet op de hoogte was. Er was er maar één die het verdiende om op dat vlak verslaggever te zijn, namelijk de heer Vandebroek.

De heer Chris Vandebroek : Mijnheer Martens, ik wil antwoorden met een Latijnse spreuk : 'Verba volant, scripta manent.' Pas na het doorlezen van het geschreven woord is men wijs.

De heer Luc Martens : Dit alles betekent zeker niet dat dit ontwerp van decreet altijd goed is doorgepraat. Er valt zeker heel wat kritiek te leveren op de wijze waarop een en ander is besproken in de voorbereidingsfase. De minister heeft een grote inspanning gedaan om een breed samengestelde werkgroep op haar kabinet dit ontwerp te laten voorbereiden. Dat is gebeurd met vallen en opstaan. Er waren wat ongelukkige momenten. We herinneren ons allemaal nog het incident in verband met de heer Luwel. Er waren ook andere dergelijke momenten. Duidelijk is alleszins dat er een groot engagement was bij de leden van de werkgroep, maar er werd niet altijd voldoende teruggekoppeld naar de achterban.

Er dreigde wel eens een soort tunneldenken of een bunkermentaliteit te ontstaan. Dit is ook de verantwoordelijkheid van de hogescholen en de universiteiten. We zouden kunnen verwachten dat deze instellingen daar open en breed over communiceren, maar dat is ook niet altijd voldoende gebeurd. De discussie aan de hogescholen en de universiteiten is pas laat op gang gekomen. Zeer vlug werd die discussie ondergesneeuwd door de zorgen van alledag, door de concrete implementatie. Met andere woorden, de discussie over de fundamente-

Martens

le keuzes en lijnen vond niet steeds genoeg plaats, en zeker niet op een gunstig ogenblik.

Er werd gepraat met de christen-democraten, maar zeer laat. Mevrouw de minister, dat lag wellicht niet aan u persoonlijk. Ik herinner me echter nog wel dat uw partijvoorzitter, de heer De Gucht, bijvoorbeeld van de KUB een fetisj had gemaakt. Dat was heilige grond voor hem. Elke poging om te spreken over de vrijheid van onderwijs, ook met betrekking tot de KUB, maakte dat wij niet aanvaardbaar waren als partner. Gelukkig hebt u terzake uw verantwoordelijkheid genomen en geoordeeld dat u dat zelf wel zou uitmaken. We waarderen deze houding en willen u aanmoedigen om die in alle dossiers aan te nemen.

Uiteindelijk zijn we dan toch in gesprek met elkaar getreden, toen duidelijk was dat die vraag zeer sterk leefde bij de hogescholen en de universiteiten. We hebben ons vanaf het begin hiertoe bereid verklaard. We deden dit niet omdat we een soort ziekelijke neiging tot participeren zouden hebben, maar omdat we maar al te goed beseffen dat dit soort decreetgeving een breed draagvlak vraagt. Dit soort grondige hervormingen kunnen niet gebeuren met een klassieke meerderheid-oppositie-opstelling. Er moest een groter draagvlak worden gevonden. Daarom hebben we dit gevraagd. Hier is zoveel in het geding dat we ons niet alleen als oppositie konden positioneren.

De heer Boon bevestigde het vandaag nog in een krant : bijvoorbeeld in vergelijking met de Franstaligen en de zuiderse landen heeft Vlaanderen behoorlijk alert, positief en snel gereageerd. Als we de stand van zaken in Nederland en de Scandinavische landen bekijken, dan is het duidelijk dat we mee zijn met diegenen die vrij vlug en vlot reageren. Dat is een keuze die we maken. We kunnen ons tot het kamp bekennen van degenen die eerst de kat uit de boom willen kijken en zien wat de anderen doen, om dan wat te winkelen en het beste te kiezen van wat de anderen doen. Zo kunnen we echter geen project ontwikkelen dat aansluit bij de eigen cultuur en de dynamiek in het eigen land en de eigen gemeenschap. Het is een goede zaak dat we proberen een eigen koers te varen, en zo in het ritme komen van wat voorhanden is in de meer noordelijk gelegen landen. De tekst die vandaag voorligt is – alles in acht genomen – een verdedigbare vertaling van een aantal kernelementen van de Bologna-verklaring.

De structuur zoals we die vandaag kennen is die van een lappendeken. Professor van Avermaet gebruikte dat beeld al. Dat lappendeken heeft een zekere charme : het is aantrekkelijk en kleurrijk. Het is echter ook een probleem. Een patchwork haalt immers zijn kracht uit de naden en uit het feit dat de kleuren niet op elkaar aansluiten. De vraag is of dat toepasbaar is in het onderwijs, en of de studenten daarmee gediend zijn. Ik denk van niet. Die naden of breuklijnen breken carrières af en nemen perspectieven weg. Dat is geen goede zaak.

Met de nieuwe structuur wordt een aantal breuklijnen ten minste verdund, zodat er meer perspectieven zijn. We evolueren naar een soort continuüm, zij het nog niet voldoende. Immers, na de driedeling die we vroeger kenden, dreigt een nieuwe tweedeling te ontstaan. We zullen ons moeten hoeden voor enerzijds academisering en anderzijds opleidingen van één cyclus die niet ten volle passen in het grote geheel.

Door de upgradering die door de kwaliteitsgerichte dynamiek zou kunnen ontstaan, zou het wel eens kunnen dat jonge mensen die in mindere mate beschikken over de capaciteiten die vandaag in ons schoolsysteem worden gevraagd, zich minder kunnen ontwikkelen. Daar moeten we waakzaam voor zijn, al is het op zich goed dat er een aanzet wordt gegeven tot een continuüm.

Breuklijnen moeten worden afgebouwd. Ik ben er ook van overtuigd dat de creatie van de breuklijn tussen de professionele en de academische bacheloropleiding een ultiem schijngevecht zal blijken. Ook vandaag reeds bestaat de opvatting dat universiteiten wetenschappelijk en academisch gericht zijn, terwijl de hogescholen alleen maar beroepsgericht zijn, maar dat klopt niet. Er is een interactie, en ze hebben elkaar nodig. Bovendien worden er ook aan de universiteiten opleidingen gegeven waarin duidelijk een welbepaald deel van de arbeidsmarkt voor ogen wordt gehouden, zoals ook de opleidingen aan hogescholen uitdrukkelijk wetenschappelijk onderbouwd zijn.

We maken het onderscheid nog, maar ik neem aan dat het een overblijfsel is van de oude opdeling. De breuklijn is verdund, en ze moet nog meer verdunnen in de toekomst. Dat zal ook gebeuren als we kunnen invoeren waarin idealiter van in het begin had moeten zijn voorzien, namelijk het werken met credits. Eigenlijk is dat het goede systeem. Credits zijn de bouwstenen of de atomen waarmee de curricula eigenlijk moeten worden opgebouwd.

Martens

In het onderwijsveld, in de hogescholen en in de VLIR is gezegd dat ze daar nog niet aan toe zijn. Ze willen die oefening wel maken, maar ze zijn er niet mee klaar. Als we daar echter op wachten, dan wachten we te lang. We moeten nu al het nodige doen om een algemeen kader te creëren. Dat zal ons motiveren om die credits te formuleren en een goede afweging te maken, zodat er een nieuwe dynamiek ontstaat.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer Martens, u pleit voor academic drift en u wilt op bachelorniveau een nauwe samenwerking tussen de universiteiten en de academische opleidingen. Ik volg u echter niet in uw uitspraak dat de creditering had moeten kunnen gebeuren voor de accreditering en de invoering van de structuur. Het zijn net niet de hogescholen en universiteiten die problemen hebben met creditering. Het knelpunt zit integendeel bij de opleidingen waarover ik in mijn betoog heb gesproken.

Ik denk en vrees dat het model dat u voorstelt, de toegang tot het hoger onderwijs enorm zal bemoeilijken, en alleszins de overgang van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs zal verzwaren. Er is een heel ander veld van aanbieders dat op basis van creditering – en niet accreditering – een aanbod moet uitbouwen.

De heer Luc Martens : Mijnheer Van Baelen, ik begrijp uw opmerking niet goed. Credits zijn niets anders dan de basiselementen waarmee modules worden opgebouwd en waarmee een traject wordt gedefinieerd. Dat laat juist toe dat mensen meer nog dan vandaag in overeenstemming met hun eigen ritme en mogelijkheden een sneller of trager traject uittekenen en bepalen op welk moment zij het einde willen halen.

Dus ik begrijp dat soort opmerkingen niet. Bij de VLIR wordt het belang van die creditering ook bevestigd. Hierbij is het niet de bedoeling dat de drempel wordt verhoogd, maar wel om de trajecten geleidelijk te ontwikkelen en op te bouwen voor wie zich inschrijft.

De accreditatie vormt een tweede kernelement van dit structuurdecreet. Het betreft een vorm van meta-evaluatie. Het is goed dat we daar ook werk van maken. Ik wou dat we op dat punt al verder stonden. Nu dreigt het gevaar dat we ons blind

moeten inschrijven in het model dat in Nederland al bijna een jaar op de sporen staat en dat reeds een zekere omkadering bezit. Wij moeten nog zeer veel regelen.

Mevrouw de minister, ik heb u ooit een vraag gesteld over de toenmalige stand van zaken net, als de heer Vandenbroeke als ik me niet vergis. U hebt toen een waslijst gegeven van wat we allemaal moesten doen. Dat betekent evenzeer dat we de facto nog niet ver staan. Ik denk zowel aan internationaal verdragsrechterlijke regelingen om te kunnen optreden als aan een aantal concrete elementen.

Nederland is een interessante partner waarmee we op voet van gelijkheid kunnen werken. Bovendien kunnen Vlaamse en Nederlandse onderwijssystemen met elkaar worden vergeleken. Toch moeten we proberen om het netwerk van bondgenoten omtrent de accreditatie verder uit te bouwen.

Met die accreditatie komt het uur van de waarheid dichterbij. Welke kwaliteit garanderen de grote elementen ? Welke maatschappelijke relevantie hebben ze ? Wat is hun doelmatigheid ? We zullen de oude ideologische gevechten moeten laten varen. Dat is een goede ontwikkeling. In de toekomst zullen kwaliteit, maatschappelijke relevantie en doelmatigheid centraal staan.

We moeten er ons wel voor hoeden de associatie tussen hogescholen en universiteiten niet te belasten met een reeks bureaucratische, preventieve procedures. Ik denk dat de heer Van Baelen daar eventjes op heeft gealludeerd. De hogescholen en universiteiten worden naast de accreditatie ook geconfronteerd met de erkenning, de registratie, de evaluatie met telkens afzonderlijke organen, juridische technieken en eigen ophijstingen die daarvoor moeten gebeuren. Dat biedt niet meteen een oefening in het afslanken van de onderwijswetgeving. We moeten bijzonder bedachtzaam zijn om dat wel degelijk te beperken. Al deze procedures moeten op een goede manier op elkaar worden afgestemd. Ik ben dus niet geneigd om de last, die nu naar de hogescholen en universiteiten wordt toegeschoven, te relativiseren.

Dit geldt ook vanuit het oogpunt van de rechtszekerheid, want hoe complexer een wetgeving is, hoe meer aanleiding er bestaat tot betwistingen. Het betreft een kaderwetgeving, die het minst aanleiding geeft tot betwistingen.

Hoe kunnen we ten aanzien van de accreditatie een goede democratische controle organiseren ?

Martens

Ook dat is volgens mij belangrijk. Ook de Taalunie is internationaal verdragsrechterlijk totstandgebracht. De Taalunie beschikt over een eigen parlement, dat weliswaar beperkt is maar wel samengesteld is uit verkozenen van een ander parlement. Ook daar zullen we moeten nagaan hoe we de democratische controle op deze accreditatie kunnen waarmaken.

Een ander belangrijk element in het geheel van dit structuurdecreet betreft de vrijheid en de verantwoordelijkheid, die een hoger realiteitskarakter krijgen dan in de initiële teksten het geval was.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik wil een informatieve vraag stellen. Er werd een interessant idee ontwikkeld met betrekking tot de democratische controle. Omdat de voorzitter van de Interparlementaire Commissie hier aanwezig is, wil ik voorstellen om bijvoorbeeld het accrediteringsproces ook op de agenda te plaatsen van de Interparlementaire Commissie van de Taalunie.

De heer Luc Martens : Dit is een suggestie die we kunnen meenemen voor het verdere gesprek.

Het element van vrijheid en verantwoordelijkheid werd in de tekst beduidend versterkt, maar toch niet optimaal. Ik denk bijvoorbeeld aan de vrijheid om de partners te kiezen. In vroegere teksten bestonden er wel eens varianten. Zo werd een bepaalde organisatievorm wel toegelaten, maar bestond er een verplichting om een samenwerkingsverband af te sluiten. Ik denk bijvoorbeeld aan bepaalde opleidingen in Antwerpen, waar de verplichting bestond om samenwerkingsverbanden aan te gaan met de VUB. Die verplichting is gelukkig verdwenen. Er is een grotere vrijheid gecreëerd, één uitzondering niet te na gesproken.

Dat is er eigenlijk één te veel. Dat is gelukkig verdwenen. Er is nu een grotere vrijheid, behalve bij één, namelijk de KUB. Daarover zal mevrouw Grouwels wellicht nog iets zeggen. Dat is jammer omdat het helemaal surrealistisch wordt. Er is een situatie gegroeid vanuit loyaleiteit, vanuit een zekere solidariteit en vanuit de erkenning van wat de KUB kan betekenen. Men heeft een soort achterhoedegevecht gevoerd dat nauwelijks nog een voorwerp heeft.

Er is ook vrijheid omtrent de mate van integratie. Op twaalf domeinen is men bereid om een ge-

meenschappelijke besluitvorming gestalte te laten krijgen. Daarna heeft men de vrijheid om verder te groeien en te komen tot een verregaande integratie en zelfs tot een beperkt aantal nieuwe instellingen. Hierdoor komt de grote universitaire ruimte dichterbij, iets waarvoor in het verleden nogal eens werd gepleit. We hebben nooit horen pleiten voor één universiteit in Vlaanderen, dat zou niet goed zijn. Een versnipperd landschap is mijns inziens ook niet goed. In de mate dat het landschap beter is georganiseerd en een schaal krijgt waardoor de competentie beter tot uiting kan komen, complementariteit kan ontwikkelen en zwaartepunten kunnen worden gelegd, kan Vlaanderen een interessante partner worden in het geheel van Europa en de wereld.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer Martens, ik ondersteun grotendeels uw pleidooi voor meer samenwerking. U hebt echter gezegd dat het niet meer ging over de oude ideologische tegenstellingen. Dan is het toch spijtig dat de huidige samenwerkingsverbanden op het terrein wel grotendeels op basis van die ideologische verhalen tot stand komen.

De heer Luc Martens : Dat is uw analyse, mijnheer Van Baelen. De oorzaak voor de dynamiek zoals die zich heeft afgetekend, ligt niet bij de betrokken instellingen. Op een bepaald moment is er door sommige beleidsmensen een beeld gecreëerd waarbij een universiteit van het Hageland zou worden gecreëerd. Het Hageland is een schitterende streek met uitstekende wijn, ook al wordt die onder meer door de familie Daems geproduceerd, maar een universiteit van het Hageland, dat kon toch niet de bedoeling zijn. Sommigen hebben dit niet willen ondergaan, want er zijn nog mensen met zelfrespect.

Bovendien hebben sommige katholieke hogescholen niet gearzeld, ik denk aan Antwerpen en Gent, om in gemengde verbanden hun verantwoordelijkheid te nemen. *(Opmerking van de heer Gilbert Van Baelen)*

Dat behoort tot de vrijheid. Liberalen hebben soms toch rare opvattingen, mijnheer Van Baelen. Ze zijn voor de vrijheid in de mate dat die de antwoorden levert die zij willen horen. Op het moment dat die antwoorden niet de hunne zijn, dan is de vrijheid niet goed gebruikt. Dat doet me denken aan een soort van totalitair denken in het genre : je

Martens

mag vrij zijn als je doet wat ik zeg dat goed is voor uw vrijheid. (*Applaus bij het VB*)

U moet absoluut nog eens de burgermanifesten van premier Verhofstadt herlezen.

In het decreet zitten een aantal beperkingen, onvolkomenheden, problemen en leemten die we hebben proberen op te vangen. Ik denk aan de problematiek van de grote tijdsdruk, maar grote prestaties realiseert men soms onder tijdsdruk. Heeft men te veel tijd, dan worden de zaken vaak vooruitgeschoven en denkt men vlug dat er een beter moment komt om het te doen en uiteindelijk doet men niets. Het is goed af en toe even een duwtje te geven.

– *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

Er is ook de discussie over studieomvang en studieduur. Er zal zeker een grote boom over worden opgezet. De heer Vandebroeke is een groot pleitbezorger van een lineaire studieduurverlenging. Het model is drie plus twee. In het rapport van de VLIR van november 2002, en dat is geen andere eeuw, lees ik toch een veel genuanceerder antwoord. Men sluit dat perspectief niet uit, maar men pleit voor de wegen van de voorzichtigheid uit financiële, sociale en andere overwegingen omdat men kijkt naar de standaarden die internationaal worden gebruikt. Dan gaat het niet altijd over het aantal jaren, maar ook over de last die in de studie ligt. Immers, men kan 5 jaar niets doen, en dan in 3 of 4 jaar heel veel doen. We mogen dus niet alles zomaar lineair in termen van jaren vertalen.

Mevrouw de minister, ik vraag uw grootst mogelijke aandacht voor het probleem van de financiering, in het bijzonder die van de hogescholen. In een vorige regeerperiode heeft toenmalig minister Van den Bossche een grote inspanning gedaan, indien ik me niet vergis van een half miljard frank. Tijdens deze legislatuur hebt ook u reeds tot tweemaal toe een inspanning gedaan om de budgettaire problemen waarmee de hogescholen te kampen hebben, te milderen. Dit alles neemt echter niet weg dat de problemen acuut blijven.

U kunt dan natuurlijk wat discussiëren met uw specialisten over de nota die zij gemaakt hebben. In die nota hebben ze in verschillende paragrafen aangeduid wat de budgettaire fricties zijn waarmee zij vandaag worden geconfronteerd. U kunt dan wat grensgevechten leveren en kijken hoe zwaar u

aan het ene of andere tilt. De conclusie zal evenwel altijd zijn dat er een financieel probleem is.

Er is een probleem op het niveau van de basisfinanciering, een probleem op het niveau van de academisering, en zelfs nu – op korte termijn – een probleem met betrekking tot de invulling van de opdrachten. Denk maar aan de omvormingsdossiers of aan de visitaties die zij moeten doorlopen. Ik verwijs in dit verband naar een recent nummer van Klasse waarin de heer Bonte, een medewerker van een hogeschool, uitdrukkelijk verwijst naar de kostprijs van dergelijke visitaties. Alles uitgerekend blijkt zo'n visitatie – aldus de heer Bonte – ons heel wat te kosten. Als men weet dat men in totaal 31 visitaties moet doorlopen, dan komt dat voor de school waarvan sprake neer op 3 miljoen frank. Voor een hogeschool is dat een pak geld.

Ik verwijs ook naar de federale factuur die het gehele onderwijs raakt, en dus ook – en in het bijzonder – de hogescholen. Ik verwijs verder naar de kost van de vergrijzing, naar de bijzonder manke indexering, naar de gesloten enveloppe tegenover het stijgende aantal studenten en naar de kosten die voortvloeien uit de visitaties, de omvorming en de academisering. Dit lijstje is echter nog niet volledig. Dit alles maakt dat die hogescholen zich als een zwakke budgettaire partner in die associatie bevinden. Kijk maar naar de verhouding van de middelen : 5.500 euro per student in een hogeschool versus meer dan 13.000 euro per universiteitsstudent. Dat is geen gezonde verhouding en sta me toe in dit verband het dichterlijk overdreven woord 'armoezaaiers' in de mond te nemen. Dichterlijk taalgebruik dat weliswaar met de realiteit overeenstemt. Zij vormen een bende armoezaaiers en daaraan moet dringend iets gedaan worden. Het is verkeerd te verwachten dat de werkdruk meer en meer doorschuiven naar het personeel iets oplost. Neen, er is absolute nood aan een belangrijke budgettaire injectie en aan een nieuw financieeringsmechanisme dat de geslotenheid van de enveloppe doorbreekt.

Dit is iets waarop we reeds herhaaldelijk en nageenog in elk gesprek hebben gewezen. Hoe vaak hebben we al niet gevraagd om op korte termijn, bijvoorbeeld bij de begrotingscontrole, een teken – al was het maar symbolisch, of eenmalig via het FFEU – te geven waardoor duidelijk wordt dat die problemen erkend worden, waardoor het uitdrukkelijke engagement wordt gegeven om in de volgende jaren substantiële stappen vooruit te zetten ? Dit is tot nu toe niet gebeurd. Als ik de kranten mag geloven, moet ik vaststellen dat bij

Martens

begrotingscontrole niet veel meer uit de bomen is gevallen.

De liefde van de Vlaamse regering voor u, mevrouw de minister, mag dan nog groot zijn, maar haar liefde voor het onderwijs is dat niet. Dat ontgoochelt ons ten zeerste.

Wij delen de pleidooien van Agalev om iets substantieels te doen voor de welzijnssector en voor de wachtlijsten. Op dat vlak zijn we een bondgenoot van Agalev. Toch moeten we vaststellen dat deze regering zich in de loop der jaren uiteindelijk heeft verbrand of vergalopperd aan een aantal initiatieven die geen maatschappelijke meerwaarde creëren en die enkel een aantal illusies hebben gevoed. Immers, die initiatieven geven de indruk dat de bomen werkelijk tot in de hemel zouden uitlopen en dat de bronnen onuitputtelijk zouden zijn. Vandaag worden we met de werkelijkheid geconfronteerd. Ik hou dan ook mijn hart vast als ik denk aan wat er straks zal gebeuren met de sociale voorzieningen. In het regeerakkoord stond immers dat er een groeipad zou zijn en dat er een gelijkshakeling zou gebeuren van de middelen. U hebt de helft van het pad afgelegd, maar plotseling stellen we een stilstand vast. We raken niet meer vooruit.

Een andere grote prioriteit uit het regeerakkoord is de kosteloosheid van het basisonderwijs. Daarnaast staan ook de gelijke behandeling van alle kinderen en de verdere uitbouw van de zorgverbreiding in het regeerakkoord. Ik vrees dat ze allen nul op het rekest zullen krijgen. U zult daarvoor geen middelen meer kunnen genereren en op het terrein zal men u dat zeer kwalijk nemen. Mevrouw de minister, hoe kijkt u aan tegen de budgettaire problemen en welk perspectief kunt u terzake bieden ?

De positie van het hoger onderwijs sociale promotie is een zeer gevoelig punt en dat is terecht, rekening houdend met de doelgroep. In 1994 heeft men hen in het decreet op het hoger onderwijs geen nieuwe positie kunnen geven. Ook in 1998, in het decreet op het volwassenenonderwijs is men daar niet in geslaagd. Even zag het ernaar uit dat we dat ook nu niet zouden kunnen doen maar ik ben blij dat dat nu wel kan. Dat overtuigt hen ook nu nog steeds niet : ze hebben nog altijd het gevoel dat we hun argumenten onvoldoende au sérieux nemen en dat we de inspanningen van de studenten niet voldoende waarderen. Dat is echter niet het geval.

Met dit ontwerp van decreet geven we opnieuw perspectief aan het onderwijs sociale promotie. Dit betekent niet dat alle vragen zijn opgelost. Zo weten we nog niet of het OSP volledig of gedeeltelijk moet worden geïntegreerd, hoe we moeten omgaan met de ervaring met het volwassenenonderwijs, en wie verantwoordelijk zal zijn voor het uitreiken van de diploma's.

Wat wel duidelijk is, is dat het hoger onderwijs aan eenzelfde kwaliteitscontrole kan worden onderworpen als de hogescholen. In de mate dat ze onder dezelfde voorwaarden voldoende kwaliteit ontwikkelen, moeten ze minstens toegang krijgen tot het associatief gebeuren en kunnen ze zichzelf inschrijven in het traject van accreditering met het civiele effect van de bachelor in zijn meest ruime betekenis. Dit is een hoopvol perspectief op voorwaarde dat we erin slagen om op zeer korte termijn die zekerheid te garanderen waardoor de diploma's die voor de erkende opleiding werden toegekend, ook volwaardig als bachelor zullen worden erkend.

Er moet nog verder werk worden gemaakt van de kunstopleidingen. Zij hebben nog steeds problemen met de toepassing van het decreet van 1994. Wanneer we spreken over academisering, dan spreken we over wetenschappelijk onderzoek. Wat is onderzoek in de kunstopleiding ? Hoe verhouden intuïtie en rationaliteit zich tegenover elkaar ? En hebben we het over onderzoek over de kunsten, of veeleer over onderzoek met, vanuit, door en binnen de kunsten ? Dat vraagt immers een totaal andere benadering en betekent een serieuze verruiming van het blikveld. Dit heeft onder meer te maken met onze eigen kijk op mens en samenleving

Het structuurdecreet is geen voltooide symfonie. Er is nog heel wat werk. Wel heeft onze fractie, door contacten met uw kabinet en met de meerderheid, substantiële wijzigingen kunnen aanbrenge. Ik denk aan het versterken van de associatie, het optimaliseren van het onderwijsaanbod, het versterken van de financiering voor het éencyclusonderwijs en het tegengaan van de erosie van het gebruik van het Nederlands.

De christen-democraten werken vanuit het vertrouwen van de samenleving. Als u een minimum aan vertrouwen kunt wekken, dan ben ik ervan overtuigd dat we op het goede spoor zitten met dit ontwerp van decreet. Het Nederlands als onderwijs- en onderzoekstaal zal daardoor alle kansen krijgen.

Martens

De gevolgen van het ontwerp van structuurdecreet zijn ingrijpend en onomkeerbaar. Na de hervormingen van 1991 en 1994 staat we voor nieuwe en wellicht nog grotere uitdagingen. We kunnen slagen als we allemaal op onze plaats onze volle verantwoordelijkheid nemen en enthousiasme betonen. U moet de randvoorwaarden nog invullen, mevrouw de minister. Een daarvan is voldoende middelen, die ontbreken nog. Ik hoop dat u ons straks op dit punt kunt geruststellen.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, ik stel voor om de bespreking te schorsen tot na de middag. (*Instemming*)

Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 13.02 uur.*
